

**ОСНОВНА ШКОЛА "ПЕТАР ЛЕКОВИЋ"
ПОЖЕГА**

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ОСМИ РАЗРЕД
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

школске 2016/2017. године

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
	Српски језик	4	136
	Страни језик- енглески	2	68
	Ликовна култура	1	34
	Музичка култура	1	34
	Историја	2	68
	Географија	2	68
	Физика	2	68
	Математика	4	136
	Биологија	2	68
	Хемија	2	68
	Техничко и информатичко образовање	2	68
	Физичко васпитање	2+1 ³	68+34
	Укупно : А	26-27*	884+918
Редни број	Б. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ⁴	1	34
2.	Страни језици – италијански, француски, шпански и немачки језик	1	34

3.	Физичко васпитање- изборни спорт	1	34
Редни број	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Информатика и рачунарство	1	34
2.	Домаћинство	1	34
3	Свакодневни живот у прошлости	1	34
Укупно : Б		1	34
Укупно : А+Б			
Редни број	Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	26-27*	884+918
2.	Допунска настава	1	34
3.	Додатни рад	1	34
Редни број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Час одељенског старешине	1	34
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
3.	Екскурзије	1-3 дана годишње	

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

СВРХА

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености, неопходне за живот у савременом и сложеном друштву
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе уз активно и одговорно учешће у економском, друштвеном и културном животу и доприноси демократском, економском и културном развоју друштва

ЦИЉЕВИ

- Развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима
- Подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика
- Оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења
- Оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот
- Развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина
- Омогућивање укључивања у процесе европског и међународног повезивања.
- Развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине.
- Усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва.
- Развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница, као и етничке и верске традиције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост.
- Поштовања права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву.
- Развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

СРПСКИ ЈЕЗИК

(4 часа недељно, 136 часа годишње)

Циљеви и задаци

- Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;

- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (дживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.
- усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица;
- савладавање технике читања и писања на ћириличком писму;
- навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању;
- формирање навике за читко, уредно и лепо писање;
- поступно увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова;
- уочавање врста књижевних дела према захтевима програма;
- усвајање основних књижевнотеоријских и функционалних појмова према захтевима програма;
- оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање према захтевима програма.

Образовни стандарди су дефинисани за следеће области: **Вештина читања и разумевање прочитаног, Писано изражавање, Граматика, лексика, народни и књижевни језик и Књижевност.**

У образовне стандарде, после одговарајућих испитивања и одређивања нивоа, треба укључити и област **усмено изражавање**. Као основа за дефинисање стандарда у тој области може послужити следећи списак знања и умења: правилно изговара гласове; поштује књижевно-језичку норму у говору; изражајно чита уметнички текст обрађен у настави и изражајно казује научен текст; препричава текст без сажимања или са сажимањем; зна да исприча о стварном или измишљеном догађају, у првом или трећем лицу, поштујући изворну хронологију или ретроспективно; уме усмено да обавести некога о нечему и опише нешто (да усмено сачини експозиторни и дескриптивни текст); уме да учествује у расправи; уме да формулише своје мишљење и да га јавно искаже; и има изграђену културу комуникације (културу сопственог изражавања, као и слушања и поштовања туђег мишљења).

Стандарде обележене звездицом није било могуће тестирати задацима или нису тестирани у овом истраживању.

Област: **ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи</p> <p>1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), нарација (приповедање), аргументација, пропаганда*</p> <p>1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима</p> <p>1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наднаслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста</p> <p>1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима</p> <p>1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног</p> <p>1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство - циљ,</p>	<p>2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање" (ради брзог налажења одређених информација); читање „с оловком у руци" (ради учења, ради извршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање ради уживања*</p> <p>2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)</p> <p>2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове</p> <p>2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи</p> <p>2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима</p> <p>2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује</p>	<p>3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст</p> <p>3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту</p> <p>3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе</p>	
---	--	---	--

Област: ПИСАНО ИЗРАЖАВАЊЕ

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

1.2.1. зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)

1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу

1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста)

1.2.4. уме да преприча текст

1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања* (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)

1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу

1.2.7. зна да се служи Правописом (школским издањем)*

1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима

1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње*

2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је јединствен, кохерентан и унутар себе повезан

2.2.2. саставља вест, реферат и извештај

2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста

2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика*

2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста

3.2.2. саставља аргументативни текст

3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу

3.2.4. пише резиме дужег и/или сложенијег текста

3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК
Подобласт: ГРАМАТИКА

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.3.1. зна особине и врste гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнoјезичку норму у вези са гласовним променама</p> <p>1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације*</p> <p>1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима</p> <p>1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнoјезичку норму у вези с облицима речи</p> <p>1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела</p> <p>1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)</p> <p>1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)</p> <p>1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима</p> <p>1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми</p> <p>1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)</p> <p>1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања*</p>	<p>2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме</p> <p>2.3.2. препознаје гласовне промене</p> <p>2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи</p> <p>2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)</p> <p>2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима</p> <p>2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици</p> <p>2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика</p>	<p>3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)</p> <p>3.3.3. зна и у свом говору примењује* акценатску норму</p> <p>3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p> <p>3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)</p>
---	--	---

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

Подобласт: **ЛЕКСИКА**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору* као лексички механизам</p> <p>1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)</p> <p>1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.)</p> <p>1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)</p> <p>1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама</p>	<p>2.3.9. познаје метонимију* као лексички механизам</p> <p>2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава</p> <p>2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/ или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)</p>	<p>3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла</p> <p>3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научно-популарним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава</p>
---	---	---

Област: ГРАМАТИКА, ЛЕКСИКА, НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК

Подобласт: **НАРОДНИ И КЊИЖЕВНИ ЈЕЗИК**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од по четака до данас)

1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика

1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина

1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)*

1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој*

Област: **КЪИЖЕВНОСТ**

Ученик зна и уме		
на основном нивоу	на средњем нивоу	на напредном нивоу

<p>1.4.1. повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од V до VIII разреда) са именима аутора тих дела</p> <p>1.4.2. разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму</p> <p>1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевно-уметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог</p> <p>1.4.6. препознаје постојање стилских фигура у књижевно-уметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја)</p> <p>1.4.7. уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу, време и место радње, лик...</p> <p>1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе*</p> <p>1.4.9. способан је за естетски доживљај уметничких дела*</p>	<p>2.4.1. повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања</p> <p>2.4.2. повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација</p> <p>2.4.3. разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)</p> <p>2.4.4. разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научнопопуларне текстове</p> <p>2.4.5. препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевно-уметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)</p> <p>2.4.6. одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност</p> <p>2.4.7. разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/ унутрашњи монолог, дијалог</p> <p>2.4.8. уочава разлику између препричавања и анализе дела</p> <p>2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама*</p>	<p>3.4.1. наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова карактеристичних тема и мотива</p> <p>3.4.2. издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту</p> <p>3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу</p> <p>3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту</p> <p>3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе</p> <p>3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело</p> <p>3.4.7. изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже</p> <p>3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави*</p>
--	--	--

Тематска структура годишњег програма

Наставна тема: ГРАМАТИКА						
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, образи	Средства	Евалуација, самоевалуац.	Корелација

<ul style="list-style-type: none"> - Просте и сложене реченице - Конгруенција - Језик као средство споразумевања - Развој српског књижевног језика - Вукова реформа - Говорни и писани језик - Нормирање књижевног језика - Променљиве и непроменљиве речи - Падежини синоними - Акцент у стандардном језику - Генитивни знак - Глаголски облици - Синонимност глаголских облика - Језици националних мањина - Независносложене реченице - Зависносложене реченице - Врсте зависних реченица - Врсте стила - Средства уметничког изражавања 	<ul style="list-style-type: none"> - проверавање знања стечених у претходним разредима - овладавање простом реченицом и њеним деловима - увођење ученика у значење речи - увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости речи - стицање основних знања о именицама и функцијама падежа - стицање основних знања о именичким заменицама 	<p>CJ.1.3.5 CJ.1.3.8. CJ.1.3.9. CJ.1.3.16 CJ.2.3.3. CJ.2.3.7 CJ.2.3.8. CJ.3.3.1. CJ.3.3.6 CJ.1.3.6. CJ.1.3.11. CJ.2.3.5. CJ.2.3.6. CJ.3.3.3. CJ.3.3.5. CJ.1.3.1. CJ.1.3.3. CJ.2.3.1. CJ.2.3.4. CJ.3.3.4. CJ.3.3.8. CJ.1.3.18. CJ.1.3.19. CJ.1.3.20. CJ.2.3.1. CJ.2.3.4. CJ.3.3.7. CJ.3.3.8.</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Уџбеник Текстови Панои Постери Презентације</p>	<p>посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу</p>	<p>Историја (развој језика и писма) Унутар предмета, са наставом књижевности Са природним наукама (Кроз примере за језичку анализу; зависне реченице)</p>

Наставна тема: КЊИЖЕВНОСТ						
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, образи	Средства	Евалуација, самоевалуац.	Корелација

<ul style="list-style-type: none"> - „Почетак буне против дахија“ - Циклус ослобођења Србије и Црне горе - Народне лирске љубавне песме - „Женидбе Милића барјактара“ - „Мемоари“ - „Горски вијенац“ - „Кроз међаву“ - „Грађанин племић“ - „Сумњиво лице“ - „Ноћ и магла“ - „Писмо мајци“ - „Сеобе“ - „Отаџбина“ - „Светли гробови“ - „Избор приповедака о деци“ - „Све ће то народ позлатити“ - „Пилипенда“ - „Србија“ - „Очију твојих да није“ - „Љубавна песма“ - „Канцонијер“ - „Опомена“ - „Ђулићи“ - „Ромео и Јулија“ - Писма из Италије“ 	<ul style="list-style-type: none"> - анализа епског дела - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми - вредновање књижевноуметничких дела различитих жанрова - разумевање и свестрано тумачење књижевноуметничких дела - тумачење популарних и информативних текстова - овладавање начином вођења дневника о прочитаним делима 	<ul style="list-style-type: none"> CJ.1.2.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.1.3.21 CJ.1.4.1. CJ.1.4.7. CJ.2.1.5. CJ.2.1.7. CJ.2.4.6. CJ.2.4.8. CJ.2.4.9. CJ.3.1.2. CJ.3.1.2. CJ.3.4.1 CJ.3.4.4 CJ.1.4.5. CJ.1.4.8. CJ.1.4.9. CJ.2.4.2. CJ.2.4.5. CJ.3.4.2. CJ.3.4.4. CJ.3.4.7. CJ.1.4.6. CJ.1.4.6. CJ.3.1.4. CJ.3.4.5. CJ.3.4.8. 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери Збирке и антологије народних песама Презентације Наставне слике 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу 	<ul style="list-style-type: none"> Историја(народна поезија, Мемоари, Сумњиво лице, Сеобе, Отаџбина, Пилипенда, Све ће то народ позлатити) Ликовна култура (Љубавна поезија, књижевно-научне врсте) Музичка култура (Љубавна поезија)
--	--	--	--	---	---	--

Наставна тема: ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА						
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.	Корелација
<ul style="list-style-type: none"> - Један смешан догађај - Моћ речи и језика - Идеал жртвовања за опште циљеве људске правде и слободе - Један актуелан догађај - Расправљамо о једном филму - Наши утисци о зимском распусту - Реферат - Фразеологизми нашег језика - Моја омиљена љубавна песма - Кроз врт мог детињства - Моји утисци о прослави Дана школе - Шаљива згода из ђачког живота - Репортажа - На раскршћу путева- куда после основне школе - Опраштамо се... 	<ul style="list-style-type: none"> - самостално и планско препричавање - самостално и планско описивање - развијање смисла и способности за правилно усмено и писмено богаћење усменог и писменог изражавања - богаћење речника - развијање језичког и стилског израза 	<ul style="list-style-type: none"> CJ.1.2.1 CJ.1.1.2. CJ.1.2.4. CJ.1.2.9. CJ.2.2.3. CJ.2.1.5. CJ.3.2.1. CJ.3.2.4 CJ.3.2.3 CJ.3.3.8. CJ.1.2.5. CJ.1.3.20. CJ.1.3.21. CJ.2.3.9. CJ.2.3.10. CJ.2.3.11. CJ.3.3.7. CJ.3.3.8. 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу 	<ul style="list-style-type: none"> Географија (Писање репортаже)

Корелација:						
Наставна тема: ПРАВОПИС						
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.	Корелација
<ul style="list-style-type: none"> - Знаци интерпункције - Правописна вежбања - Спојено и растављено писање речи - Писање скраћеница - Растављање речи на крају реда - Генитивни знак - Правописна упутства у попуњавању образаца 	<ul style="list-style-type: none"> - проверавање правописних правила обрађених у претходним разредима - растављено и састављено писање речи - знаци интерпункције - растављање речи на крају реда 	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.2.2.3. CJ.2.3.11. CJ.3.2.1 CJ.3.2.4. CJ.3.2.2. CJ.3.2.5. CJ.2.2.1. CJ.2.2.5.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Презентације Школско издање „Правописа“ Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке продукти активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу	Историја, географија (писање великог слова, писање скраћеница) Физика, хемија (писање скраћеница)

Наставна тема: ОРТОЕПИЈА						
Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевалуац.	

<ul style="list-style-type: none"> - Правилно рецитоване научених стихова - Вежбе у изговарању акцента обрађених текстова - Интонација везана за изговор узвика - Акценти, проклитике, енклитике 	<ul style="list-style-type: none"> - проверавање и увежбавање садржаја из претходних разреда - правилан изговор гласова - интонација реченице 	CJ.1.1.1. CJ.1.1.2. CJ.1.1.6. CJ.2.1.1. CJ.2.1.4. CJ.3.1.1. CJ.3.1.2. CJ.1.1.3. CJ.1.1.7. CJ.1.1.8. CJ.2.1.6. CJ.2.1.7. CJ.3.1.3. CJ.3.1.4.	Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња	Уџбеник Лектира Текстови Панои Постери	посматрање разговори белешке производи активности ученика домаћи задаци задовољство ученика на часу
--	--	--	--	--	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ / ОСМА ГОДИНА УЧЕЊА

8. РАЗРЕД

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 68 часа

Циљ

Циљ наставе страног језика је да се осигура да сви ученици стекну основну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образлажу своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и да овладају комуникативним вештинама.

Стандарди

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом. Разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама (писма, новинске чланке, илустрована упутства, огласе, прилагођене књижевне текстове, текстове у вези са другим наставним предметима..

Усмено изражавање

Ученик се усмено изражава и остварује комуникативне функције. Треба да говори о себи и окружењу (2-3минута), активностима у школи и изван ње, изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење.

Писмено изражавање

Ученик се у писаној форми изражави у вези са темама. Треба да пише текстове дужине 140-160 речи у којим описује догађаје и лична искуства, поруке и писма.

Знања о језику и стратегија учења

Ученик треба да препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом, поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине, користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације, оучава разлике између матерњег језика и страног језика, уочава сличности и разлике између ова два језика.

Недељни број часова: 2

Годишњи фонд 68

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма			Корелација
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе	

Уво д	о	ут	с	пр	Ученик треба да:	рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор, коришћење мултимедијални х презентација	-српски језик (садашње време, фонетска транскрипција) -физичко (термини везани за спорт) -географија (живот у УК и Мађарској) -грађанско (изражавање допадања- недопадања)
	бр ва њ е а њ та и з а ц иј а	вр ђи ва е м а њ та и з а ц иј а	и с а зн а њ а	ов ер а н а њ а	- савлада грађење и употребу садашњег времена - разговара о активностима које воли/не воли -увежба фонетску транскрипцију/ изговор дифтонга -даје и траже појашњење -пореди живот у УК и Мађарској, Србији -усваја терминологију везану за спорт				
	1	1							

Пр обл еми	5	3	1	<p>Читање: разумевање писаног текста, препричавање</p> <p>ГраMATика: грађење и употреба прошлих времена, чланови</p> <p>Лексика: опис особа, придеви</p> <p>Комуникативне функције: прављење дијалога (у продавници), описивање проблема/давање савета</p> <p>Елементи културе: прича о Божићу</p>	<p>-потрага за информацијама</p> <p>-решавање мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем</p>	<p>-ученик се упућује у законитости усменог и писменог изражавања и њиховог међусобног односа</p> <p>-сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења</p>	<p>-Усмено излагање</p> <p>-Групни рад</p> <p>-Рад у пару</p> <p>-Индивидуални рад</p> <p>-Разговор</p> <p>-Коришћење мултимедијалних презентација</p>	<p>-музичко (историја поп музике)</p> <p>-књижевност (Божићна прича)</p> <p>-српски (прошло време)</p> <p>-грађанско (описивање проблема и давање савета)</p>
				Тест			1	<p>Ученик треба да:</p> <p>-се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина;</p> <p>-правилно процењује дати временски период за решење задатака</p>

Место и време	5	3	1	<p>Грамматика: грађење и употреба будућег времена; Први и други кондиционал и временске реченице Лексика: делови града Комуникативне функције: прављење дијалога (заказати / променити заказани термин); краће усмено излагање о савршеном месту за живот Елементи културе: ученици се упознају са системом образовања у САД и пореде га са својом земљом</p>	<p>-слушање -разговор о предностима и манама које доноси слава -учи о образовном систему у другим земљама</p>	<p>-анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава</p>	<p>-индивидуални рад - рад у пару -разговор -коришћење мултимедијалних презентација -слушање аудио материјала -допуњавање текста</p>	<p>-биологија (инсекти, дневни ритам биолошког сата) -српски (условне и временске реченице) -грађанско (систем образовања у САД, заказивање и промена термина код лекара, зубара...)</p>
Тест			1	<p>Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака</p>	<p>-индивидуални одговори ученика писаним путем</p>	<p>-сугерише -поставља проблем</p>	<p>-индивидуални рад.</p>	

<p>Да ли бисте се усудили?</p>	<p>5</p>	<p>3</p>	<p>1</p>	<p>Лексика: именовање/опис делова тела; извођење именица/prideva од глагола; бројеви; конструкција so... that... Грамматика: глагол might за упозоравање на оно што би се могло десити; погодбени начин; други кондиционал; povratne zamene Комуникативне функције: описивање опасности / давање савета; елементи културе – УК; прављење краћих дијалога</p>	<p>-слушање, допуњавање, одговори на питања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, прављење дијалога, давање савета</p>	<p>-организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује</p>	<p>-дијалогска -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација</p>	<p>-географија (региони Енглеске, Јелоустон парк, вулкани) -српски (повратне заменице, условне реченице) -биологија (делови тела)</p>
---------------------------------------	----------	----------	----------	--	--	--	--	---

Писмен и задатак		2	1	Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	-индивидуални одговори ученика писаним путем	-сугерише -поставља проблем	-ндивидуални рад.	
Могу ли да питамо..? .	5	3	1	Ученик треба да: -поставља смислена и граматички исправна питања -зна називе занимања -разуме оглас за посао -научи речи везане за медије - разуме драмски текст и термине везане за позориште	-слушање, допуњавање, одговори на питања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, прављење дијалога	-организује -припрема -прати -помаже -мотивише -планира -учествује -едукује -вреднује	-дијалогска -ндивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација	-књижевност (драмски текст) -грађанско (огласи за посао) - професионална оријентација -информатика (речи везане за компјутере)

Тест			1	Ученик треба да: -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	-индивидуални одговори ученика писаним путем	-сугерише -поставља проблем	-индивидуални рад	
Куповина и продаја	5	3	1	Ученик треба да: -самостално користи термине везане за новац, трговину -усвоји свакодневне изразе и фразе -правилно користи пасив, пребацује реченица из актива у пасив -уме да се снађе на железничкој станици, купи карту, разуме упутства -уочи разлику између британског и америчког енглеског	Описивање и дискутовање о темама везаним за текст Одговарање на питања везана за прочитани текст Вежбе слушања и изговора Решавање граматичких вежбања и усвајање пасива	-даје упутства -координира -помаже -мотивише -наводи на повезивање и примену знања -усмерава	-дијалогска -индивидуални рад -вербално-текстуална разговор, коришћење мултимедијалних презентација	-српски језик (пасив) Историја (како је настао новац) -грађанско (сналажење на железничкој станици)

Тест			1	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака 	<p>-индивидуални одговори ученика писаним путем</p>	<p>-сугерише -поставља проблем</p>	<p>-индивидуални рад.</p>	
------	--	--	---	--	---	--	---------------------------	--

Пр оте ст	5	4	1	Ученик треба да: -савлада индиректни говор (обавештајне и упитне реченице) -прави разлику између глагола say / tell -упозна се са елементима културе, чита о Ромеу и Јулији, Оксфорду и Кембрицу, Америчкој влади	Читање Слушање и реаговање ка краће језичке садржаје везане за тему Решавање граматичких вежбања, описивање слика, допуњавање реченица, усмено излагање, читање дијалога у паровима, , препричавање обавештајних и упитних реченица	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава	-дијалогска -индивидуални рад -вербално- текстуална разговор, коришћење мултимедијални х презентација	- географија (Америчка влада, Оксфорд и Кембриц) -музичко (песма) - књижевност (Ромео и Јулија) -српски (индиректни говор)
				Пи		2	1	Ученик треба да:

см ен и зад ата к					-се самостално сналази у проблемима за правилно решење граматичких целина; -правилно процењује дати временски период за решење задатака	одговори ученика писаним путем	-поставља проблем	рад.	
	укупно								
	31	24	7	6					

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ наставе ликовне културе јесте да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предмет-не садржаје, као и да се подстиче и развија ученичко стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- Стварање разноврсних могућности да, кроз различите садржаје и облике рада током наставе ликовне културе, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе предмета ликовна култура, буду у пуној мери реализовани.
- Развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената.

- Стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства.
- Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење.
- Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави а примењују у раду и животу.
- Развијање моторичких способности ученика и навике лепог писања.
- Подстицање интересовања и стварање и неговање потребе код ученика да посећују музеје, изложбе, као и да чувају културна добра и естетски изглед средине у којој живе и раде.
- Стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве.
- Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима која припадају различитим подручјима визуелних уметности.
- Развијање способности да се препознају основна својства традиционалне, модерне и савремене уметности.

Р/б	Наставна тема	Укупан број часова	Број часова обраде	Број часова вежбе	
1.	Слободно компоновање	5	3	2	
2.	Визуелна метафорика и споразумевање	7	5	2	
3.	Контраст, јединство и доминанта у простору	16	10	6	
4.	Слободно компоновање и фантастика	6	4	2	

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма	КОРЕЛАЦИЈЕ
		Ученика	Наставника			

СЛОБОДНО КОМПОЗИЦИОНА О КОНСТРУКЦИЈА	5(3+2)	уочава разликује примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.	вербални, практични рад и радионица	Оспособљавање ученика да опажају и представљају слободне композиције и фантастику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Боље разумевање природних закона и друштвених појава. Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.	Мусичка култура, Математика, Биологија
ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА И СПОРАЗУМЕВАЊЕ	7(5+2)	уочава именује разликује упоређује примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење.	вербални, демонстративни, практични рад и радионица	Оспособљавање ученика да опажају и представљају визуелну метафорику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење. Развијање смисла за естетске ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави а примењују у раду и животу.	Историја, Грађанско васпитање

<p>КОНТРАСТ, ЈЕДИНСТВО И ДОМИНАНТА У ПРОСТОРУ</p>	<p>16(10+ 6)</p>	<p>уочава именује разликује упоређује представља а примењује</p>	<p>-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава.</p>	<p>вербални, демонстративни, практични рад и радионица</p>	<p>Оспособљавање ученика да опажају и представљају контраст, јединство и доминанту у простору, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање квалитета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и упознавање њихових својстава. Развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности. Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја визуелних уметности.</p>	<p>Математика, Физика</p>
---	----------------------	--	---	--	--	---------------------------

СЛОБОДНО КОМПОНО ВА-ЊЕ И ФАНТАС- ТИКА	6(4+2)	уочава именује разликује упоређује представља	-предентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање - Развијање способности за препозна- вање основних својстава традиционал- не, модерне и савремене уметности.	вербални, хеуристички, демонстрати вни, игровне активности	Оспособљавање ученика да опажају и представљају: слободне композиције, визуелну метафорику, контраст, јединство и доминанте у простору, фантастику, да формирају навике за виши ниво културе рада, за квалитет производа, културу живота и слободног времена, да се ликовно-визуелно описмене, да развију креативне способности, да се припремају за ефикасно и савремено укључивање у рад, односно за различита занимања. Развијање способности за опажање ква- литета свих ликовних елемената. Коришћење различитих техника и уознавање њихових својстава. Развијање способности за препозна- вање основних својстава традиционал- не, модерне и савремене уметности. Омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вреднос- тима израженим у делима различитих подручја визуелних уметности.	Српски језик, Историја
---	--------	---	--	---	---	------------------------

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

НАЗИВ ОБЛАСТИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО	
	Довољан 2	Добар 3	Врло добар 4	Одличан 5

СЛОБОДНО
КОМПОНОВАЊЕ

Ученик/ца уме да: <ul style="list-style-type: none">• разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике• описује свој ради и радове других (исказује своје утиске о радовима)• описује разлике које уочава на уметничким радовима	Ученик/ца уме да: <ul style="list-style-type: none">• познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности• образлаже свој рад и радове других (на основу коришћених техника, ликовних елемената, идеја и мотива)	Ученик/ца уме да: <ul style="list-style-type: none">• познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности• користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности када образлаже свој рад и радове других	Ученик/ца уме да: <ul style="list-style-type: none">• одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју• изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат• уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других
--	--	---	---

<p>ВИЗУЕЛНА МЕТАФОРИКА И СПОРАЗУМЕ- ВАЊЕ</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање) • описује свој ради и радове других • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Дизајнер) 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности (цртање, сликање, колаж) • образлаже свој рад и радове других (тематски и технички) • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности (цртање, сликање, колаж, интернет, видео) • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • Ученик/ца уме да: одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности • разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
	<p>Ученик/ца:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника 	<ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине 	<ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • изводи радове са

КОНТРАСТ,
ЈЕДИНСТВО И
ДОМИНАНТА
У ПРОСТОРУ

и технике
• влада појмовима:
изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове
• зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Архитектура)
зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

и материјала визуелних уметности
• образлаже свој рад и радове других
• лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

(нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других
• описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности

одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат
• уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других
• анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота

<p>СЛОБОДНО КОМПОНОВАЊЕ И ФАНТАС- ТИКА</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике • влада појмовима: изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове • зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. Архитектура) <p>зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности • образлаже свој рад и радове других • лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст 	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других • описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везаним за визуелне уметности <p>користи друга места и изворе (нпр. библиотека, интернет...) да би проширио своја знања из визуелних уметности</p>	<p>Ученик/ца уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности • изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат • уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и радовима других • анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота
--	--	---	--	--

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Општи циљ наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Остали циљеви и задаци наставе музичке културе су:

- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности;
- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- упознавање занимања музичке струке.

Р/б	Наставна тема	Укупан број	Број часова	Број часова вежбе	
1.	Певањем и свирањем	13	7	6	
2.	Музичко сценски жанрови	10	6	4	

3.	Музичко стилска раздобља	11	6	5	
4.	Додатак				

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-		Начини и поступци остваривањ	Циљеви и задаци садржаја програма	КОРЕЛАЦИЈЕ
		Ученика	Наставника			
Певањем и свирањем упознајем о музику	13(7+6)	Извођење (свирање и певање)	-презентује -усмерава ученика -подстиче на музицирање - Развија музикалност и осећај заједничког извођаштва,	вербални, практични рад	Развој извођачких вештина ученика, као и развоју њихових стваралачких могућности.Певањем песама ученик стиче нова сазнања и развија музички укус. Циљ је да се сви ученици заинтересују за активно музицирање,сами бирајући начин извођења.	Српски језик и књижевност, Историја,Енглески, Веронаука

Музичко сценски жанрови	10(6+4)	уочава именује разликује упоређује примењује, презентује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -подстиче критичко мишљење код ученика и развија њихов	вербални, демонстрат и вни, практични рад	Развој музичког укуса код ученика као и њихове љубави према разноврсној музици. Ученици се уче музичком доживљају и препознавању осталих елемената у њој (књижевности, ликовне уметности, историјских чињеница). Креирају свој музички доживљај, став, укус.	Историја, Српски језик и књижевност, Ликовна култура
Музичко стилска раздобља	11(6+5)	уочава именује разликује упоређује представља примењује, презентује	-презентује -усмерава ученика -подстиче критичко мишљење код ученика и развија њихов уметнички	вербални, демонстрат и вни, практични рад и радионица	Развој музичког доживљаја појединих етапа музичке историје и препознавања њихових главних карактеристика. Развој музичког укуса код ученика као и њихове љубави према разноврсној музици. Ученици се уче музичком доживљају и препознавању осталих елемената у њој (књижевности, ликовне уметности, историјских чињеница)	Историја, Српски језик и књижевност, Ликовна култура

ДОДАТАК	6(4+2))	уочава, анализира, примењује, презентује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на критичко мишљање ученика	вербални, демонстрат и вни, практични рад	Буђење заинтересованости ученика у домену музичких занимљивости из живота композитора, стилских раздобља као и у савременом, тренутном добу. Музичко новинарство о тренутној музикој сцени у земљи.	Историја, Српски језик и књижевност, Ликовна култура
---------	-------------	---	---	--	---	---

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученик познаје основне елементе музичке писмености и контекст музичког догађаја. Ученик препознаје везу између музичких елемената и музичког	Елементи музичке писменост и
Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Ученико познаје основне карактеристике музичких инструмената, гласова, њихову гласовну поделу и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Ученик познаје основне карактеристике музичких инструмената са	Инструменти, гласови и састав и

<p>Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво</p>	<p>Ученик познаје основне карактеристике музике одређених епоха и опште појмове музичко-сценске и концертне музике. Ученик познаје најзначајнија дела и представнике стилских епоха, разуме појмове апсолутне и програмске музике, структуру одређених</p>	<p>Епохе ; Музичко-сценска и концертна музика</p>
---	--	---

<p>Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво</p>	<p>Ученик познаје основне појмове одређених музичких жанрова. Ученик разуме специфичне карактеристике жанра, структуралне и драматуршке елементе жанровских примера и њихову естетску функциј</p>	<p>Жанров и</p>
---	---	---------------------

<p>Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво</p>	<p>Ученик познаје основне појмове народног стваралаштва, контекст настанка српске народне музике, музичке карактеристике и специфичне саставе. Ученик познаје основне појмове српске народне духовне музике (Осмогласник) и основне карактеристике фолклорне музике других народа. Ученик повезује изражајне елементе народне музике са контекстом</p>	<p>Народна музика</p>
---	--	---------------------------

ИСТОРИЈА

Фонд часова: недељни- 2 годишњи- 68

Оперативни задаци:

- Разуме појам савремено доба и основне одлике тог историјског периода
- Разуме историјске догађаје, појаве и процесе, улоге историјских личности у развоју људског друштва
- Разуме појмове и повезаност регионалне и опште историје
- Уме да прочита, користи историјске изворе
- Стицање знања о положају Српског народа под Турском и Хабсбуршком влашћу
- Стицање знања о личностима које су обележиле нови век у општој и националној историји
- Упознавање културног наслеђа Срба у новом веку
- Користи историјске карате за овај период
- Користи историјске изворе
- Има критички однос према историјским изворима
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава

- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Зна да критички користи историјске изворе
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава
- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Разуме узрочно-последичну везу историјских појава
- Зна да користи и разуме симболе из табела, графикона и историјских карата
- Разуме улогу личности које су обележиле овај период у општој и националној историји
- Разуме културно наслеђе Срба и осталих Јужних Словена у овом периоду
- Има критички однос према историјским изворима
- Разуме улогу личности у одређеним историјским догађајима
- Разуме узрочно последичну везу између историјских појава
- Зна која је улога личности у послератним историјским догађајима
- Зна да селективно користи историјске изворе
- Разуме културне,научнотехнолошке и политичке прилике у Југославији после Другог светског рата

Глобални план:

Редни број	Наставна тема	обрада	утврђивање	систематизација	укупно
1.	Свет у другој половини 19. И почетком 20. века	3	3	1	7
2.	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском Царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	7	4	1	12

3.	Први светски рат и револуције у Русији и Европи	3	2		5
4.	Србија и Црна Гора у Првом светском рату	2	2	1	5
5.	Свет између Првог и Другог светског рата	4	2		6
6.	Југословенска краљевина	5	3	1	9
7.	Други светски рат – Тотални рат	3	3		6
8.	Југославија у Другом светском рату	4	2	1	7
9.	Свет после Другог светског рата	2	2		4
10.	Југославија после Другог светског рата	3	3	1	7

ОСМИ РАЗРЕД						
Трајање	Садржај	Активност наставника	Активност ученика	Начин и поступак остваривања	Образовни стандарди	Корелација

3+3+1	<p>Свет у другој оловини XIX и почетком XX века</p>	<p>-објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе</p>	<p>активно слуша, учествује у разговору, чита текстове, чита уџбеник, издваја најважније чињенице и појмове, гледа и коментарише илустрације, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе</p>	<p>-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом -Препознаје једноставне и карактеристичне информације дате у форми слике -Уме да анализира и процени релевантност историјских извора - Упознаје се са типичним занимањима људи у том периоду и упоређује са данашњим, увиђа узроке ових промена</p>	<p>ИС. 2.1.1.ИС. 3.1.1. ИС1.1.4. ИС2.1.4. ИС3.2.1. ИС1.1.6 ИС2.2.3. ИС3.2.3. ИС1.1.9. С1.1.10. ИС1.2.3.</p>	<p>физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија</p>
-------	--	---	--	--	---	---

2+2+ 1	Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	-објашњава -подстиче -усмерава -показује -анализира -мотивише -упућује на изворе	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и илустрације и коментарише, израда домаћих задатака, користи историјске карте, чита текстове, гледа и коментарише илустрације, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе анализа филма	-Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и опште историје -Уме да закључу зашто је дошло до неких историјских догађаја	ИС. 1.1.1.ИС1.1.6. ИС2.1.1.ИС3.1.1.ИС1.1.9.ИС2.1.3.ИС3.1.6.ИС1.2.3.ИС2.1.4.ИС1.2.4.ИС. 1.1.1.ИС.2.1.1.ИС.3.1.1.	физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија
-----------	---	--	--	--	--	--

3+2	<p>Први светски рат и револуције у Русији и Европи</p>	<p>Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и текстове, гледа илустрације, анализа филма, објашњава појмове везане за овај период, разликује и упоређује државно и друштвено уређење земаља тог периода, повезује појмове, догађаје и</p>	<p>-објашњава -истиче -показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава</p>	<p>Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације -Именује најважније појаве из опште историје -Препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова који су му познати а који говоре о истом догађају -Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да одреди угао гледања на историјску појаву на основу поређења историјских извора -Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости -Уме да издвоји разлике и сличности у</p>	<p>ИС1.1.6. ИС2.1.1. ИС3.1.1. ИС1.1.9. ИС2.1.3. ИС3.1.6. ИС1.2.3. ИС2.1.4. ИС1.2.4.</p>	<p>физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија</p>
-----	---	--	--	---	---	---

<p>2+2+ 1</p>	<p>Србија и Црна Гора у Првом светском рату</p>	<p>Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме и текстове, гледа илустрације, анализа филма, објашњава појмове везане за овај период, разликује и упоређује државно и друштвено уређење земаља тог периода, повезује појмове, догађаје и</p>	<p>-објашњава -истиче -показује -подстиче -мотивише -анализира -упућује на изворе -проверава</p>	<p>-Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости -Именује важније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје -Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са данашњим Зна специфичне детаље из националне и опште историје -Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>	<p>ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.3. ИС1.1.7. ИС2.2.4. ИС3.1.4. ИС1.1.9. ИС3.1.5. ИС1.1.10. ИС3.2.4. ИС3.2.5.</p>	<p>физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија</p>
-------------------	--	--	--	---	--	---

4+2	<p>Свет између Првог и Другог светског рата</p>	<p>Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме, текстове, гледа илустрације, објашњава појмове везане за овај период, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе</p>	<p>-објашњава -истиче -показује -мотивише -води дискусију -сугерише -поставља проблем</p>	<p>Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена</p>	<p>ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2. ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5. ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10. ИС2.1.6. ИС3.2.1. ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7. ИС1.2.7. ИС2.2.5. ИС1.2.8.</p>	<p>физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија</p>
-----	--	---	---	---	---	---

5+3+ 1	Југословенска краљевина	Активно слуша, учествује у разговору, чита и анализира шеме, текстове, гледа илустрације, објашњава појмове везане за овај период, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе	-објашњава -показује -усмерава -сугерише -поставља проблем -упућује на изворе -анализира -мотивише	-Именује најважније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикана Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена	ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5. ИС1.1.9. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7. ИС1.2.6.	физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија
-----------	--------------------------------	--	---	---	---	--

3+3	Други светски рат	Активно слушање, учешће у разговору, читање текстова, гледање илустрација, анализа филма, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе	-објашњава -подстиче -усмерава -поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе	Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена	ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2. ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5. ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10. ИС2.1.6. ИС3.2.1. ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7. ИС1.2.7. ИС2.2.5. ИС1.2.8.	физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија
-----	--------------------------	--	---	---	---	--

4+2+ 1	Југославија у Другом светском рату	Повезује и проширује стечена знања, повезује и интерпретира догађаје, анализира и упоређује војну, политичку и културну историју, комбинује сазнања из опште, локалне и националне историје, користи додатне изворе и литературу, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе	-објашњава -подстиче -усмерава -поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе	-Именује најважније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикана Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена	ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5. ИС1.1.9. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7. ИС1.2.6.	физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија
-----------	---	--	---	---	---	--

2+2	<p>Свет после Другог светског рата</p>	<p>Повезује и проширује стечена знања, повезује и интерпретира догађаје, анализира и упоређује војну, политичку и културну историју, комбинује сазнања из опште, локалне и националне историје, користи додатне изворе и литературу, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе</p>	<p>-објашњава -подстиче -усмерава -поставља проблем -води дискусију -наводи -упућује на изворе</p>	<p>Именује важније појаве из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих догађаја из прошлости Препознаје да постоји повезаност између регионалне и светске историје Зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје -Уме да анализира и одреди ближе хронолошко прекло извора -Уме да изрази став и мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена</p>	<p>ИС1.1.5. ИС2.1.1. ИС3.1.2. ИС1.1.4. ИС2.1.2. ИС3.1.2. ИС1.1.7. ИС2.1.4. ИС3.1.5. ИС1.1.9. ИС2.1.5. ИС3.1.6. ИС1.1.10. ИС2.1.6. ИС3.2.1. ИЦ1.2.1. ИС2.2.2. ИС3.2.3. ИС1.2.4. ИС2.2.4. ИС3.2.7. ИС1.2.7. ИС2.2.5. ИС1.2.8.</p>	<p>физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура Верска настава, грађанско васпитање Биологија</p>
-----	---	---	--	---	---	---

3+3+ 1	Југославија после Другог светског рата	<ul style="list-style-type: none"> -објашњава -показује -подстиче -сугерише -истиче -наводи -упућује на изворе 	Активно слушање, учешће у разговору, читање и анализирање текстова, гледање илустрација, истражује, анализира историјске изворе, ради кратке петнаестоминутне вежбе	<ul style="list-style-type: none"> -Именује најважније појаве из националне историје -Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне историје -Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости Уме да прочита једноставне информације дате у форми графикона -Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима личности, догађаја и феномена 	<ul style="list-style-type: none"> ИС1.1.7. ИС2.1.5. ИС3.2.5. ИС1.1.9. ИС2.2.5. ИС3.2.6. ИС1.1.10. ИС3.2.7. ИС1.2.6. ИС3.1.6. ИС3.1.3. 	физика, Српски језик, ликовна култура, географија, музичка култура, Верска настава, грађанско васпитање, Биологија
-----------	---	---	---	--	---	--

1.Свет у другој половиниXIX и почеткомXX века

ОСНОВНИ НИВО

ИС 1.1.4.- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости

ИС 1.1.6 -Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС1.2.3.-Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.-Уме да повеже личност и феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом

ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС 2.2.3.- Уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен

ИС3.2.1.-Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.-Уме да анализира и процени ближе хронолошкопорекло историјских извора

2.Србија,Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС.1.1.1.-Именује и разликује основне временске одреднице

ИС1.1.6. -Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС 1.1.9.- Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС3.1.6.-Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС1.2.3-Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

ИС1.2.4.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС2.1.4.-Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-.- Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

3.Први светски рат и револуције у Русији и Европи

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.6.- Препознаје значење основних појмова из историје цивилизације

ИС 1.1.9.- Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.2.3.-.- Препознаје једноставне карактеристичне историјске појаве дате у форми слике

ИС1.2.4.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.3.-Препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје

ИС 2.1.4.-.Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.1.-.- Уме да примени знање из историјске хронологије (уме да прецизно одреди којој деценији и веку, историјском преиоду припада одређена година, личност и историјски феномен)

ИС3.1.6.-.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

4. Србија и Црна Гора у Првом светском рату

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7.-.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС1.1.9.-Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.-.- Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.2.-.- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС 2.2.4.-Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.3.-Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.4.-Разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје

ИС3.1.5.-.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.2.4.- Уме да одреди на основу аланализе историјског извора контекст у којем је настао извор и контекст о којем говори историјски извор (идеолошки, културолошки. Социјални, политички, географски контекст извора

ИС3.2.5.- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави

5. Свет између Првог и Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.5.- Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости.

ИС1.1.7. - Именује најважније појаве из националне историје

ИС1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИЦ1.2.1.- Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС1.2.4. - Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС1.2.7. Зна да се исте историјске појаве могу различито тумачити-

ИС1.2.8. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.2. - Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.4. Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости

ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.1.6. Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.2. - Уме да закључи о ком историјском феномену је речна основа карактеристичних историјских извора

ИС2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту

ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.1.- Уме да изврши селекцију историјских извора

ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора

ИС3.2.7. Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности

6. Југословенска краљевина

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7.- Именује најважније појаве из националне историје

ИС 1.1.9.Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

.ИС 1.1.10.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО

ИС2.1.5. .- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји

ИС2.2.5.-Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

ИС 3.2.5.- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави)

ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности

7. Други светски рат

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.4.-Уме да одреди које векове припадају важне године из прошлости

ИС1.1.5.Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости

ИС1.1.7.- Именује најважније појаве из националне историје

.ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје

ИС1.1.10.. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

.ИС 1.2.1. . . - Препознаје на основу карактеристичних историјских извора (текстуалних, сликовних и материјалних) о којој историјској појави, догађају и личности је реч

ИС1.2.4. .-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС1.2.7. . Зна да се исте историјске појаве могу различито тумачити

ИС1.2.8.. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО.

ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда

ИС2.1.2. .- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје

ИС2.1.4. . Препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са догађајима из садашњости
ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.1.6. . . Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.2. .- Уме да закључи о ком истројском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора
ИС2.2.4. Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену

ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена
НАПРЕДНИ НИВО.

ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту
ИС3.1.5.- Разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости
ИС3.1.6...- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања
ИС3.2.1. . .- Уме да изврши селекцију историјских извора
ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошкопорекло историјских извора
ИС3.2.7. Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

8. Југославија у Другом светском рату

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.7. .- Именује најважније појаве из националне историје
.ИС1.1.9. Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
ИС1.1.10. Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО.

ИС2.1.5. .- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена
НАПРЕДНИ НИВО.
ИС3.2.5. .- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графикона и закључује о појави
ИС3.2.6.- Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву
. ИС3.2.7. Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

9. Свет после Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

ИС1.1.5. Уме да одреди ком историјском периоду припадају важне године из прошлости

- .ИС1.1.4.- Уме да одреди ком веку припадају важне године из прошлости
- ИС1.1.7. - Именује најважније појаве из националне историје
- ИС1.1.10.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости
- ИС1.2.4. .-Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда
- ИС1.2.7.. Зна де се исте историјске појаве могу различито тумачити
- .ИС1.2.. Препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима

СРЕДЊИ НИВО

- ИС2.1.1.- Уме да прочита једноставне историјске информације дате у форми карте у којој је дата легенда
- ИС2.1.2.- Препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје
 - ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
 - ИС2.1.6. . Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
- ИС2.2.2.- Уме да закључи о ком истројском феномену је речна основу карактеристичних историјских извора
 - ИС2.2.4.Уме да одреди угао гледања на историјску појаву (победника или побеђеног) на основу поређења два историјска извора који говоре о истом историјском догађају, феномену
 - ИС2.2.5.- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО

- ИС3.1.2.- Уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту
- ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто једношлодо одређених историјских догађаја и којесу последице важних историјских дешавања
- ИС3.2.1.. -Уме да изврши селекцију историјских извора
- ИС3.2.3.- Уме да анализира и процени ближе хронолошко порекло историјских извора
- ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и даа одреди врсту пристрасности

10. Југославија после Другог светског рата

ОСНОВНИ НИВО

- ИС1.1.7. - Именује најважније појаве из националне историје
- .ИС1.1.9..Зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје
- ИС1.1.10.Уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости

СРЕДЊИ НИВО.

- ИС2.1.5.- Зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји
- ИС2.2.5. .- Препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена

НАПРЕДНИ НИВО.

ИС3.1.3.- Зна специфичне детаље из националне и опште историје

ИС3.1.6.- Уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања

ИС3.2.5 .- Уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их се претходним историјским знањем (закључује из историјске карте без понуђене легенде, упоређује два графика и закључује о појави

ИС3.2.6.-Уме да издвоји разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву

ИС3.2.7.Уме да изрази став, мишљење о одређеном тумачењу историјског феномена и да одреди врсту пристрасности

ГЕОГРАФИЈА

Недељни број часова: 2

Укупан број часова: 68

Трајање	Садржај	Начин поступак остваривања	Врсте активности	Корелација	Трајање
1	Увод у програмске садржаје	Упознавање ученика са циљевима, задацима и сврхом програмских садржаја националне географије	Разговор о предходно стеченом знању		1

2	<p>Географски положај, границе и величина Србије</p>	<p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних метода наставе / учења/, потребно је осигурати да једна трећина наставе буде организована употребом ових метода. Ова тема обухвата политичко-географске садржаје/географски положај, границе и величина/.</p>	<p>Слушање, дијалог, рад на географској карти . Рад на географској карти Европе и Србије</p>	<p>Историја Грађанско васпитање</p>	2+1
26	<p>Природне одлике Србије Панонски басен Планински рељеф Србије Српско-македонска маса Динариди Карпато-Балканиди Клима Србије Воде Србије Земљиште и биљни и животињски свет Заштита природе</p>	<p>Приликом обраде теме Природне одлике Србије потребно је истаћи опште одлике рељефа и климе, хидрографске, педолошке и биогеографске одлике наше земље. Код физичкогеографских садржаја тежиште треба ставити на опште садржаје, као и на интерактивне везе и односе свих чинилаца географске средине. Неопходно је посебну пажњу посветити проблемима заштите животне средине</p>	<p>Географска карта Србије, рад на некој карти, слушање, дијалог. У пару или групно вршити мала истраживања и потом их презентовати.</p>	<p>Биологија</p>	16+11

9	Становништво и насеља Србије	Садржаји ове теме требало би да подстакну ученике да боље упознају проблематику демографског развоја и насељеношћу Србије.Ово градиво треба повезати са сличним садржајима из других наставних предмета.Неопходно је објаснити и указати на факторе који су довели до великих промена на нашим просторима почетком овог века,што се снажно одразило на становништво и насеља.	Географска карта Србије,рад на некој карти,слушање,дијалог,коришћење графикана и слика.	Историја Српски језик Грађанско васпитање Веронаука	6+3
13	Привреда Србије	Неопходно је инсистирати да ученици стекну знања о развоју привреде у целини и појединих привредних делатности.Тежиште треба ставити на најважније карактеристике развоја,територијални разма{тај и неравномерност у нивоу развијености. Треба избегавати сувопарно набрајање обича број~аних података.	Географска карта Србије,рад на некој карти,дијалог,слике,графикони,интернет.	Историја Техничко васпитање	12+6

6	Завичајна географија	Ученици треба да користе стечена знања и умења постављена задацима наставе географије. Уз помоћ наставника, групно или у пару, ученици ће радити кратка истраживања, а потом презентацију географских одлика локалне средине.	Библиотека, интернет, географске карте, слике, коришћење података и табела.	Историја Биологија Српски језик	2+1
6	Срби ван граница Србије	Потребно је да ученици усвоје податке о броју Срба који се налазе ван граница Србије, са условима у којима живе и раде и њиховим везама са матичном државом.	Географска карта Европе и Србије, коришћење података и табела.	Историја Српски језик Грађанско васпитање	2+1
3	Србија у савременим интеграцијским процесима	Ученицима треба омогућити да схвате разгранатост и развојност политичке, економске, културне и научне сарадње наше државе са другим државама и организацијама у свету. Потребно је указати на значај и место наше земље у актуелним интеграцијским процесима у Европи и свету.	Слушање, дијалог, интернет, географска карта Света.	Историја Српски језик Грађанско васпитање	2+2

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

ГЕОГРАФИЈА

НАСТАВНА ТЕМА	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод у програмске садржаје	ГЕ 1.1.1. зна основну поделу географије (физичка, друштвена, регионална)	ГЕ 2.1.1. именује и разликује географске дисциплине	ГЕ 3.1.1. уочава значај географије за опште образовање и културу
Географски положај, границе и величина Србије	<p>ГЕ 1.4.1. уме да на географској карти света одреди математичко-географски положај Србије, њене географске координате и простирање</p> <p>ГЕ 1.4.2. зна да се Србија налази у умереном топлотном појасу</p> <p>ГЕ 1.4.3. уме да на географској карти Европе и Балканског полуострва одреди физичко- географски положај Србије</p> <p>ГЕ 1.4.4. зна да је Србија јужноевропска, балканска, панонска, подунавска, средњоевропска земља</p> <p>ГЕ 1.4.5. зна државе с којима се Србија граничи</p>	<p>ГЕ 2.4.1. уме да на географској карти света, Европе и Балканског полуострва одреди саобраћајно--географски положај Србије</p> <p>ГЕ 2.4.2. уочава на географској карти света, Европе и Балканског полуострва територијалну повезаност Србије и других регија и држава</p> <p>ГЕ 2.4.3. зна да се Србија налази на додиру јужне, средње и источне Европе, а у близини југозападне Азије и североисточне Африке</p>	<p>ГЕ 3.4.1. разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача</p> <p>ГЕ 3.4.2. уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе</p> <p>ГЕ 3.4.3. упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи</p> <p>ГЕ 3.4.4. разуме сложеност и повољност географског положаја Србије у Европи и његов утицај на историјски, културни, друштвено-економски и политички развој Србије</p>

<p>Природне одлике Србије</p>	<p>ГЕ 1.4.1. именује најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје их на географској карти Србије</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује планине, низије, котлине, веће реке бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије</p> <p>ГЕ 1.4.3. наводи типове климе и земљишта заступљене на територији Србије</p>	<p>ГЕ 2.4.1. одређује географски положај панонске рељефне целине на географској карти Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, алувијалне равни, пешчаре и лесне заравни)</p> <p>ГЕ 2.4.2. одређује географски положај планинске рељефне целине на географској карти Србије и описује Родопску масу, западну и источну зону веначних планина и зна имена планина и котлина</p> <p>ГЕ 2.4.3. наводи и описује географске регије у Србији</p> <p>ГЕ 2.4.4. именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији</p> <p>ГЕ 2.4.5. именује морске сливове у нашој држави , веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност</p> <p>ГЕ 2.4.6. описује постанак језера у Србији и зна њихову поделу,размештај и значај</p> <p>ГЕ 2.4.7. описује одлике типова земљишта у Србији и зна њихов размештај и значај</p>	<p>ГЕ 3.4.1. објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животоњски свет, становништво, насеља, људске делатности)</p> <p>ГЕ 3.4.2. уме да издвоји географске регије на територији Србије и објасни њихове основне одлике</p>
-------------------------------	---	---	--

<p>Становништво и насеља Србије</p>	<p>ГЕ 1.4.1. препознаје народе и еничке заједнице у Републици Србији ГЕ 1.4.2. именује главни град и веће градове на територији Србије и зне да их покаже на географској карти ГЕ 1.4.3. разликује врсте и типове насеља у Србији</p>	<p>ГЕ 2.4.1. схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва ГЕ 2.4.2. уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије Србије и броја њених становника ГЕ 2.4.3. зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва Србије</p>	<p>ГЕ 3.4.1. зна да објасни појмове наталитет, морталитет и природни прираштај ГЕ 3.4.2. анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке ГЕ 3.4.3. разуме узроке и последице миграционих кретања становништва Србије ГЕ 3.4.4. идентификује историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција ГЕ 3.4.5. објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице ГЕ 3.4.6. уме да анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке ГЕ 3.4.7. уме да повезује географска знања са знањима из других предмета ГЕ 3.4.8. познаје и уважава различитости народа и култура</p>
-------------------------------------	--	---	--

<p>Привреда Србије</p>	<p>ГЕ 1.4.1. дефинише појам привреда и дели привреду на привредне делатности, привредне гране и секторе привреде</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује гране пољопривреде (земљорадња, сточарство, лов и риболов), описује њихов развој и наводи основне одлике</p> <p>ГЕ 1.4.3. наводи значај шума (огрев, дрвна индустрија, индустрија целулозе и папира, екологија, туризам, здравље, заштита насеља, култура...)</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује енергетске изворе минералног порекла, црне метале, руде обојених метала, племените метале, ретке и радиоактивне метале</p> <p>ГЕ 1.4.5. именује гране индустрије (рударство, енергетика, црна и обојена металургија, машинска индустрија, електроиндустрија, хемијска индустрија, индустрија грађевинског материјала и неметала и лака индустрија)</p> <p>ГЕ 1.4.6. именује гране лаке индустрије (прехрамбена, текстилна, индустрија коже, гуме и обуће, дрвна, индустрија дувана, лака хемијска индустрија), наводи њихове сировине и лоцира територијални размештај производње</p> <p>ГЕ 1.4.7. зна поделу туризма (домаћи, инострани, излетнички, екскурзиони, стационарни планински бањски</p>	<p>ГЕ 2.4.1. наводи фазе развоја привреде Србије и описује одлике сваке фазе</p> <p>ГЕ 2.4.2. препознаје и наводи природне и друштвене факторе који утичу на развој привреде у целини</p> <p>ГЕ 2.4.3. описује основне одлике и специфичности унутрашње и спољне трговине Србије</p> <p>ГЕ 2.4.4. именује туристичке регије Србије (планинска, панонска), туристичка подручја и места, класификује их и описује</p>	<p>ГЕ 3.4.1. објашњава разлоге и потребу бржег развоја и унапређивања пољопривредне производње у Србији</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме важност одрживог коришћења природних ресурса</p> <p>ГЕ 3.4.3. описује друмски, железнички, речно-каналски и ваздушни саобраћај у Србији и наводи предности и недостатке за сваку грану саобраћаја</p> <p>ГЕ 3.4.4. објашњава утицај и значај спољне трговине на прилив девизних средстава у нашу земљу</p> <p>ГЕ 3.4.5. објашњава привредни значај туризма и утврђује перспективе развоја</p> <p>ГЕ 3.4.6. зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса</p>
------------------------	---	---	---

Завичајна географија	ГЕ 1.4.1. одређује географски положај ужичког краја на географској карти Србије	ГЕ 2.4.1. описује основне природне и друштвена одлике ужичког краја и наводи перспективе његовог развоја	ГЕ 3.4.1. објашњава удео природних процеса и друштвено-економских утицаја у образовању и преображају ужичког краја
Срби ван граница Србије	ГЕ 1.4.1. именује суседне државе у којима живе Срби ГЕ 1.4.2. именује европске и ваневропске државе у којима живе Срби ГЕ 1.4.3. проналази на карти Европе и света државе у којима живе Срби	ГЕ 2.4.1. знати узроке миграција српског становништва кроз одређене историјске периоде ГЕ 2.4.2. навести последице исељавања српског становништва из земље матице	ГЕ 3.4.1. разуме потребу одржавања и унапређивања економских и културних веза између наших исељеника и Србије ГЕ 3.4.2. анализира табеле дате у Уџбенику и изводи закључке
Србија у савременим интеграцијским процесима	ГЕ 1.4.1. зна да Србија остварује политичку, економску, културно-просветну и научнотехнолошку сарадњу с другим државама и организацијама у свету ГЕ 1.4.2. користи географску карту за проналажење држава чланица међународних организација и чланица Европске уније ГЕ 1.4.3. прихвата и уважава другог и друге без обзира на расне, националне, верске, родне (полне) и остале разлике	ГЕ 2.4.1. зна да се кроз деловање међународних организација унапређују поштовања права и основних слобода	ГЕ 3.4.1. објашњава и разуме појмове интеграција и глобализација ГЕ 3.4.2. разуме значај међународних организација у одржавању мира, безбедности и развијању пријатељских односа међу народима ГЕ 3.4.3. разуме значај политичког и економског повезивања држава Европе ГЕ 3.4.4. разуме значај Европске уније у унапређењу економије и социјалног статуса земаља чланица

ФИЗИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учењем и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци физике су:

- развијање функционалне писмености,
- уознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици,
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона,
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама путем истраживања,
- подстицање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности и критичког мишљења,
- развијање вештине јасног и прецизног истраживања,
- развијање логичког и апстрактног мишљења,
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја,
- развијање способности за примену знања из физике,
- уочавање и разумевање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине.

Оперативни задаци

Ученик треба да:

- разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу (време, маса, температура, рад, енергија, количина наелектрисања, електрични напон, струја) од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила, јачина електричног и магнетног поља),
- уме да слаже и разлаже силу, јачину електричног поља...
- разликује различите врсте кретања (транслаторно, осцилаторно, таласно) и да зна њихове карактеристике,
- зна основне карактеристике звука и светлости,
- зна да је брзина светлости у вакууму највећа постојећа брзина у природи, разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто,
- примењује законе одржања (маса, енергије, количине наелектрисања),
- зна услове за настанак струје и Омов закон,
- прави разлику између температуре и топлоте,
- уме да рукује мерним инструментима,

-користи јединице Међународног система (SI) за одговарајуће физичке величине.

Наставна тема	Обрада	Утврђивање	Лаб. вежбе	Свега
Осцилаторно и таласно кретање	4	3	1	8
Светлосне појаве	7	6	2	15
Електростатика	5	5	/	10
Електрична струја	8	8	3	19
Магнетно поље	4	2	/	6
Елементи атомске и нуклеарне физике	5	3	/	8
Физика и савремени свет	2	/	/	2
Укупно	33	30	5	68

Редн и број теме	Број часо	Садржај програма	Активности ученика у васпитно- образовном раду	Активности наставника у васпитном- образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација са осталим предметима
-------------------------------------	----------------------	-----------------------------	---	---	--	--	---

1.	8	ОСЦИЛАТОРНО И ТАЛАСНО КРЕТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - уочава - изводи - закључке - учествује у решавању рачунских задатака - изводи огледе - врши мерења - закључује - одговара на питања - препознаје - анализира 	<p>Излаже ново градиво, наводи ученике да повезују теорију и праксу. Инсистира на примерима. Поставља задатке и организује демократску атмосферу у одељењу, усмерава, сугерише, упућује да повежу стечено знање са новим садржајима, наводи ученике да уоче разлике у врсти кретања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - фронтални рад - групни рад - дијалогска метода - илустративно-демонстративна метода - практични рад - решавање рачунских задатака 	<p>Ученик треба да разуме појам осцилаторног кретања и његов значај и примену у свету који нас окружује, почев од свакодневног живота преко примене у техници, грађевинарству, саобраћају. - да усвоји и разуме физичке величине које карактеришу осцилаторно кретање - да усвоји појмове, физ. Величине и примену таласног кретања (фреквенција, брзина, таласна дужина) - да разуме појмове звука, карактеристика</p>	<p>Српски језик развој језичке културе (основних облика усменог и писменог изражавања) Музичка култура</p> <p>- настајак звука, звучни извори - звучни талас (врсте звука-тонови и шумови, простирање кроз различите средине) - особине звука (јачина, висина, боја) - звучна резонанција (резонатор-резонаторска кутија) - осцилаторно кретање (период, амплитуда, фреквенција)</p>
----	---	-------------------------------	---	--	--	---	--

2.	15	СВЕТЛОСНЕ ПОЈАВЕ	<ul style="list-style-type: none"> - посматра огледе - уочава - изводи оглед - записује - поставља питања - закључује - врши мерења - наводи примере - дискутује - изводи закључке - решава рачунске задатке 	<p>Демонстрира на очигледним наставним средствима. Врши геометријску конструкцију, и указује на значај прецизности. Указује на примену сочива и огледала у оптичким инструментима</p> <p>Изводи и демонстрира једноставне огледе и буди радозналост код ученика, наводи ученике на закључак указује на неопходност повезивања градива из физике и математике. Упућује ученике у истраживање и повезивање са праксом.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - групни рад - фронтални рад - дијалогска метода - илустративно-демонстративна метода - практични рад - решавање рачунских задатака (графички) 	<p>Ученик треба да зна законе праволиниског кретања светлости, одбијања и преламања светлости као и једноставне геометријске конструкције ликових код сферних огледала и сочива; зна да је брзина светлости у вакуму највећа позната брзина у природи; зна да је индекс преламања светлости за две средине једнак односу брзина светлости у тим срединама; уме да израчуна линеарно увећање сабијног</p>	<p>Математика</p> <ul style="list-style-type: none"> - бројевна права - апсолутна вредност - децимални запис (множење и дељење) - проценат <ul style="list-style-type: none"> - правоугли координатни систем у равни - пропорција (директна и обрнута) - решавање једначина са једном непознатом - средња вредност - префикси декадног система - конструкција угла - степен (операције са степенима) <p>Биологија</p> <ul style="list-style-type: none"> - грађа уха - звучни извор, звучни талас - грађа ока - око као природни оптички инструмент - оптички инструменти (микроскоп <ul style="list-style-type: none"> - екологија и животна средина <p>Географија</p> <ul style="list-style-type: none"> - закони простирања светлости (појава дуге, фатаморгане ...)
----	----	------------------	---	--	---	--	--

3.	10	ЕЛЕКТРИЧНО ПОЉЕ	<ul style="list-style-type: none"> -посматрају -записују -уочавају -питају -изводе огледе -анализирају -закључују 	<p>Излаже историјат атома .Упознаје ученике са новим физичким величинама. Указује на примену електростатике кроз примере.Изводи огледе. Поставља питања и рачунске задатке, сугерише, наводи ученике на закључке,на појавама из природе објашњава појмове из области наелектрисања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака 	<p>Ученик треба да упозна појаве наелектрисања тела и њихово узајамно деловање;објасни наелектрисавање на основу структуре атома; зна да постоје две врсте наелектрисања; да се упозна са појмом електричног поља и рад у пољу; да упозна количину наелектрисања и напон, њихове мерне јединице и да уме да користи волтметар.</p>	
----	----	--------------------	--	---	--	--	--

4.	19	ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА	<ul style="list-style-type: none"> -посматра -питају -записују -наводе примере -врше анализу демонстрационих огледа и рачунских задатака и математички израчунавају непознате величине -уочавају -изводе огледе -закључују -врше мерења 	<p>Указује на значај електричне струје. Упућује ученике на коришћење додатних извора знања (интернет, енциклопедије...)</p> <p>Наводи ученике да врше корелацију са другим природним наукама. Упућује на значај практичне примене ел. струје. Иницира истраживачки и тимски рад код ученика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални -групни -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака 	<p>Ученик треба да објасни појаву електричне струје и одговарајућих закона са становишта електронске теорије и закона електричног поља; уме да повеже све потребне елементе у струјно коло; упозна следеће физичке величине: јачину струје, електрични отпор, рад и снагу електричне струје и њихове мерне јединице; на нивоу примене користи Омов закон, закон електричног отпора и Пуллов</p>	<p>ТИО</p> <ul style="list-style-type: none"> -читање и цртање шема електричних кола -проводници и изолатори -електрична струја <p>, величине и закони који описују ток електричне струје кроз коло</p> <ul style="list-style-type: none"> -деловања електричне струје и њихова примена -термоелектрични уређаји ,Цул-Ленцов закон -деловање магнетног поља на струјни проводник, принцип рада електромотора -електромагнети (примена) -електромагнетене појаве -генератори -трансформатори, пренос струје на даљину -трофазна наизменична струја
----	----	----------------------	---	--	--	---	--

5.	6	МАГНЕТНО ПОЉЕ	<ul style="list-style-type: none"> -посматрају -уочавају -закључују -записују -наводе примере -питају 	<p>Излаже ново градиво. Указује на нове физичке величине. Указује на заслуге Николе Тесле и Михајла Пупина. Упућује ученике на извођење једноставних али очигледних огледа на основу којих ће се боље упознати са магнетима и магнетним деловањем. Развија демократску атмосферу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалошка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад 	<p>Ученик треба да разуме да се магнетна својства испољавају кроз интеракцију магнета и неких других објеката посредством магнетног поља (тела од гвожђа, проводник са струјом и магнетно поље Земље); уочи еквивалентност магнетног поља електричне струје и сталног магнета, да се упозна са научним достигнућима Николе Тесле и Михајла Пупина.</p>	<p>Географија</p> <ul style="list-style-type: none"> -закони простирања светлости (појава дуге, фатаморгане ...) -магнетно поље Земље -електричне појаве у атмосфери (поларна светлост)
----	---	------------------	---	---	--	--	---

6.	8	ЕЛЕМЕНТИ АТОМСКЕ И НУКЛЕАРНЕ ФИЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> -посматрају -уочавају -закључују -питају -наводе примере -записују 	<p>Указује на значај ове области у медицини и примену инструмената који се користе у дијагностици. Указује на опасности које вребају из језгра атома опасне за здравље људи. Поставља питања и задатке, мотивише ученике на стицање и приширивање знања из области атомске и нуклеарне физике применом стечених знања из хемије.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -групни рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -рад на тексту 	<p>Ученик треба да упозна једноставан модел структуре атома; стекне појам о нуклеарним силама, радиоактивносној енергији и њеној примени.</p>	<p>Хемија</p> <ul style="list-style-type: none"> -узајамно деловање наелектрисаних тела -структура атома <ul style="list-style-type: none"> .електролиза, електролитичка дисоцијација .изотопи .атомски и масени број .ПСЕ
----	---	-------------------------------------	---	--	---	---	--

7.	2	ФИЗИКА И САВРЕМЕНИ СВЕТ	-посматра -уочава -закључује	Повезује физику са другим наукама и указује на значај у свакодневном животу и на пољу технике, медицине, астрономије..	-индивидуални рад -рад у пару -дијалошка метода -рад на тексту	Ученик треба да зна утицај физике на развој других природних наука, медицине и технологије.
----	---	-------------------------	------------------------------------	--	---	---

Начин остваривања програма

Из физике су одабрани само они наставни садржаји које на одређеном нивоу могу да усвоје сви ученици ОШ. Од свих метода логичког закључивања које се користе у физици, оченицима О.Ш. најприступачније је индуктивни метод при проналажењу и формулисању основних закона физике. Увођење једноставних експеримената за деминсртирање физичких појава има за циљ враћање огледа у наставу физике, развијање радозналости и интереса за физику и истраживачки приступ природним наукама. Једноставне експерименте могу да изводе сами ученици на часу или код куће користећи материјал или предмете из свакодневног живота.

Свака тематска целина обрађује се оним радоследом који је назначен у програму. Унутар сваке теметске целине, после поступног и аналитичког излагања, кроз систематизацију и обнављање, врши се синтеза битних чињеница и закључака, и кроз њихово обнављање омогућава се ученицима разумевање и трајно усвајање. При обради садржаја сваке теме, на сваком часу део времена се користи за обнављање.

Да би се циљеви и задаци наставе физике остварили у целини неопходно је да ученици активно учествују у свим облицима наставног процеса.

При решавању рачунских задатака прво сагледати физичке сарджаје па затим прећи на математичко формулисање и израчунавање. Решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатака, математичко израчунавање и дискусија резултата.

Час експерименталних вежби састији се из уводног дела, мерња и записивања резултата мерења.

Битан облик рада су домаћи задаци, који се планирају за час.

Наставник континуирано прати рад сваког ученика кроз непрекидну контролу његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонсртационих огледа, предавања, решавања квантитативних и квалитативних задатака и лабораторијских вежби.

Стандарди

Назив наставне теме	Укупан број часова	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.Осцилаторно и таласно кретање	4+3+1	<p>1.2.1.Ученик уме да препозна врсту кретања према облику путање.(Осциловање тега на опрузи и кретање детета на љуљашци.</p> <p>1.7.1.Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији.</p> <p>1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.</p>	<p>2.2.3.Ученик уме да препозна основне појмове које описује осцилаторно кретање,зна шта је р а в н о т е ж н и положај,амплитуда,период осциловања...</p> <p>2.6.1.Ученик разуме и примењује директну и обрнуту пропорционалност(да је период осциловања клатна сразмеран дужини клатна а о обрнуто сразмеран грав.убрзању и фреквенцији.</p> <p>2.7.3.Ученик уме да реализује експеримент по упутству.</p>	<p>3.2.2.Ученик уме да примени односе између физичких величина које описују осцилаторно кретање.(однос периода осциловања,фреквенције и броја осцилација код осцилатора,то јест везу периода осциловања и дужине математичког клатна,уме да израчуна вредност периода и фреквенције ако су дати број осцилација и време.</p> <p>3.2.3.Ученик зна како се мењају положај и брзина при осцилаторном кретању(математ.клатна и тега на опрузи),зна да је брзина тела највећа при пролазу кроз равнотежни положај а да је једнака нули кад се налази у амплитудни положај.</p> <p>3.2.4.Ученик зна основне физичке величине које описују таласно кретање,зна шта је таласна дужина и зна да препозна на графички приказаном таласу,зна да израчуна период и фреквенцију таласа и зна шта је амплитуда таласа.</p> <p>3.2.5.Ученик уме да препозна основне особине звука ,зна да звук представља механички талас који се простире у свим срединама различитим брзинама.</p> <p>3.7.1.Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.</p>

2.Светлосне појаве	7+6+2	<p>1.7.1. Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији.</p> <p>1.7.2. Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.</p>	<p>2.7.2. Ученик уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата при изради лабор. вежби.</p> <p>2.7.3. Ученик уме да реализује експеримент по упутству.</p>	<p>3.2.5. Ученик уме да препозна особине светлости зна да светлост представља електромагнетни талас који се простира кроз вакуум истом брзином који износи 300000km/s и да је то највећа могућа брзина.</p> <p>3.2.6. Ученик зна како се прелама и одбија светлост, разуме да је тело видљиво само ако светлосни зраци падају право на тело одбијају се од њега и долазе до ока посматрача, зна закон одбијања светлости, зна да је положај лика предмета у води померен у односу на стварни положај предмета због преламања светлости, зна да лупа микроскоп и телескоп преламају светлост и да их користимо за увећање лика.</p> <p>3.7.1. Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.</p>
3. Електрично поље	5+5+0	<p>1.1.2. Ученик уме да препозна смер деловања електростатичке силе, зна да тела могу бити позитивно или негативно наелектрисана и на основу тога препознаје када је узајамно деловање између два тела привлачно односно одбојно, и да ће интеракција бити највећа у случају када су наелектрисана тела међусобно најближа.</p>	<p>2.4.1. Ученик уме да користи важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке. (за кол. наелектрисања, електрични потенцијал...)</p> <p>2.6.1. Ученик примењује директну и обрнуту пропорционалност. (да Кулонова сила сразмерна количинама наелектрисања а обрнуто сразмерна квадрату растојања)</p>	

4.Електрична струја	8+8+3	<p>1.3.1.Ученик уме да препозна да струја тече само кроз п р о в о д н е материјале. Пример: Да би струја текла кроз течност она мора бити проводна или да струјно коло може да се затвори металним новчићем а не гумицом.</p> <p>1.4.1.Ученик уме да чита мерну скалу и зна да одреди вредност најмањег подеока, користи уређаје за мерење амперметре и волтметре и зна да запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом мере.</p> <p>1.4.2.Ученик уме да препозна инструменте за мерење јачине струје и напона, препознаје да се јачина струје мери амперметром а напон волтметром.</p> <p>1.4.3.Ученик зна да користи основне јединице за јачину струје, напон, рад и снагу електричне струје.)</p> <p>1.7.1.Ученик поседује способности потребне за рад у лабораторији.</p> <p>1.7.2.Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.</p>	<p>2.3.1.Ученик зна да разликује електричне проводнике и изолаторе, зна да метали и водени раствори неких супстанција као и гасови при одређеним условима могу да проводе електричну струју.</p> <p>2.3.2.Ученик зна називе основних елемената електричног к о л а . (и з в о р струје, прекидач, проводник и отпорник) и зна да их препозна у простом колу.</p> <p>2.3.3.Ученик уме да препозна да ли су извори напона везани редно или паралелно, зна да се за повећање напона користи редна веза ,на пр.зна да да повеже три идентичне батерије како би добио три пута већи напон, зна да се редна веза остварује везивањем позитивног пола једног извора за негативни пол следећег извора, да се паралелна веза остварује везивањем свих позитивни полова у једну тачку а свих негативних у другу.</p> <p>2.3.4.Ученик уме да израчуна јачину струје отпор или напон ако су познате друге две.(користи образац $I=U/R$)</p> <p>2.3.5.Ученик уме да препозна топлотне ефекте електричне струје, да може да се користи за грејање.</p> <p>2.3.6.Ученик разуме појмове енергије и снаге електричне струје, зна да се електрични уређаји карактеришу електричном снагом која се изражава у киловатима, разуме да потршња електрична енергије зависи од снаге уређаја и времена коришћења и изражава се у KWh</p>	<p>3.3.1.Ученик зна како се везују отпорници и инструменти у електричном колу, зна да се отпорници могу везати редно и паралелно, да се амперметар везује редно аволтметар паралелно.</p> <p>3.4.2.Ученик уме да мери јачину струје и напон у електричном колу, зна да изабере одговарајући опсег јачине струје и напона. (једносмерних стр.)</p> <p>3.7.1.Ученик уме да донесе закључак на основу резултата мерења.</p>
---------------------	-------	--	--	--

5.Магнетно поље	4+2+0	1.1.2.Ученик уме да препозна смер деловања магнетне силе,зна да стални магнети имају два пола N и S и да магнетно деловање може бити привлачно и одбојно. 1.3.2. Ученик уме да препозна магнетне ефекте електричне струје,препознаје да се калем кроз који протиче струја понаша као шипкасти магнет,да при престанку протицања струје калем губи магнетнасвојства.	2.5.2.Ученик уме да препозна појаве код којих се електрична струја троши на механички рад. (деловање магнетног поља на проводник са струјом) 2.6.1.Ученик разуме и примењује директну пропорционалност. (Амперова сила)	3.7.2.Ученик уме да препозна питање и да одговор вршењем демонстрационих огледа са магнетима.
6.Елементи атомске и нуклеарне физике	5+3+0	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.
7.Физика и савремени свет	2+0+0	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.	Ова област је изостала због недостатака емпиријских налаза који би упућивало на то да ученици знају више од онога што је описано стандардима за предмет Хемија.

МАТЕМАТИКА – 8. разред

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА – 4 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ – 136 часова

Циљеви и задаци

Циљеви

Циљ наставе математике јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци

Задаци наставе математике јесу:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

Оперативни задаци:

Ученике треба оспособити да:

- схвате основна својства једнакости и неједнакости;
- умеју да решавају линеарне једначине (неједначине) и системе линеарних једначина с једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички;
- могу да изразе математичким језиком и реше одговарајуће текстуалне задатке (нарочито помоћу једначина);
- могу да уоче функционалне зависности у разним областима и да их приказују на различите начине, а нарочито - да потпуније схвате појам функције и њеног графика;
- прошире и продубе знање о функцијама упознавањем линеарне функције и њених својстава, тако да могу поуздано да цртају и читају разне графике у вези с том функцијом;
- умеју да састављају разне таблице и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса;
- схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору;
- упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван;
- упознају геометријска тела (призму, пирамиду, ваљак, купу и лопту), њихове елементе и својства; умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела;
- примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области, па тако стичу одређену политехничку культуру;
- примењују елементе дедуктивног закључивања.

Ред. бр.	Назив наставне теме/целине	Увод	Обрада	Понављање вежбе утврђивање	Систематизација	Евалуација самооцењивања	Укупно	
1.	СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА		3	5			8	М.А.3.3.6.
2.	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН		6	6			12	М.А.1.5.1. М.А.2.5.1. М.А.3.5.1.
3.	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ		6	12		2	20	М.А.1.2.1.

4.	ПРИЗМА		6	8			14	М.А.1.3.4. М.А.2.3.4. М.А.3.3.4.
5.	ПИРАМИДА		6	9	1	2	18	М.А.2.3.4. М.А.3.3.4.
6.	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА		5	7			12	М.А.1.2.4. М.А.2.2.4. М.А.3.2.4.
7.	ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА		4	4			8	М.А.1.5.2. М.А.2.5.2. М.А.3.5.2.
8.	СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ НЕПОЗНАТЕ		6	6		2	14	М.А.1.2.1. М.А.2.2.1. М.А.3.2.1.
9.	ВАЉАК		4	6			10	М.А.1.3.5. М.А.2.3.5. М.А.3.3.5.
10	КУПА		4	8			12	М.А.1.3.5. М.А.2.3.5. М.А.3.3.5.
11	ЛОПТА		3	3		2	8	М.А.1.3.5. М.А.2.3.5. М.А.3.3.5.
	Свега		53	74	1	8	136	

Наставна тема: СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
- Талесова теорама. Сличност троуглова, примена сличности на правоугли троугао.	Ученик треба да: Основни ниво: - схвати појам сличности троуглова и уме да је примени у једноставнијим случајевима Средњи ниво: - користи елементе дедуктивног закључивања (изводи једноставне доказе) Напредни ниво: примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката	М.А.3.3.6.	Дијалoшка Монолошка Илустративна Фронтални, групни, индивидуални	Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци
Корелација: Техничко образовање					

Наставна тема: ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.

<ul style="list-style-type: none"> - Однос тачке и праве, тачке и равни. - Елементи који одређују положај праве и равни. - Односи правих; мимоилазне праве. - Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. - Односи две равни. - Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). - Полиедар. 	<p>Ученик треба да</p> <p>Основни ниво: изражава положај објеката сврставајући их у врсте и колоне; одреди положај тачке у првом квадранту координатног система ако су дате координате и обратно</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвати међусобни однос тачака, правих и равни у простору - упознају најбитније чињенице о пројекцијама на раван <p>Средњи ниво: влада описом координатног система (одређује координате тачака, осно или централно симетричних итд)</p> <p>Напредни ниво: одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове</p>	<p>М.А.1.5.1. М.А.2.5.1. М.А.3.5.1.</p>	<p>Дијалогска Монолошка Демонстративна Илустративна Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Техничко образовање</p>					

Наставна тема: ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ С ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Линеарна једначина. Еквивалентност једначина. - Решавање линеарних једначина с једном непознатом. - Линеарна неједначина. Еквивалентност неједначина. - Решавање једноставнијих примера линеарних неједначина с једном непознатом. - Примена. 	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: реша линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</p> <ul style="list-style-type: none"> - схвати основна својства једнакости и неједнакости - уме да решава линеарне једначине и неједначине <p>Средњи ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> - може да изрази математичким језиком и реши одговарајуће текстуалне задатке помоћу једначине <p>Напредни ниво:</p> <p>Решава задатке у којима подаци нису посредно дати</p>	М.А.1.2.1.	Дијалoшка Монолошка Илустративна Фронтални, групни, индивидуални	Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)	посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци
Корелација: Хемија , физика					

Наставна тема: ПРИЗМА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
-----------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Призма: појам, врсте, елементи. - Мрежа призме. Површина призме: површина праве четворостране, правилне тростране и правилне шестостране призме. - Запремина призме. Запремина призме: праве четворостране призме, правилне тростране и правилне шестостране призме; маса тела. 	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: влада појмовима: коцка и квадар (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама, зна њихове основне елементе и рачуна њихову површину и запремину)</p> <ul style="list-style-type: none"> - упозна призму, њене елементе и својства, <p>Средњи ниво: влада појмовима: призме; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да црта мрежу и да израчунава површину и запремину призме и примењује знање у пракси <p>Напредни ниво: израчуна површину и запремину призме, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>М.А.1.3.4. М.А.2.3.4. М.А.3.3.4.</p>	<p>Дијалoшка Монолошка Илустративна Демонстративна Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Техничко образовање: израда модела призме</p>					

Наставна тема: ПИРАМИДА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Пирамида; појам, врсте, елементи. - Мрежа пирамиде. Површина пирамиде; израчунавање површине четворостране, правилне тростране и правилне шестостране пирамиде. - Запремина пирамиде. Запремина четворостране пирамиде, правилне тростране и правилне шестостране пирамиде. 	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упозна пирамиду, њене елементе и својства, <p>Средњи ниво:</p> <p>влада појмовима: пирамида; рачуна површину и запремину када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да црта мрежу и да израчунава површину и запремину пирамиде и примењује знање у пракси <p>Напредни ниво:</p> <p>израчуна површину и запремину пирамиде, укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>М.А.2.3.4. М.А.3.3.4.</p>	<p>Дијалoшка Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Историја, ликовна култура: израда модела пирамиде</p>					

Наставна тема: ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Функција дата једначином $y=ax+b$; - График линеарне функције; нула функције. - Имплицитни облик задавања линеарне функције. - Цртање и читање графика линеарних функција. 	<p>Ученик треба да:</p> <p>Основни ниво: одреди вредност функције дате таблицом или формулом</p> <p>Средњи ниво: уочи зависност међу променљивим, зна функцију $y=ax$ и графички интерпретира њена својства; везује за та својства појам директне пропорционалности и одређује непознати члан пропорције</p> <ul style="list-style-type: none"> - може да уочи функционалне зависности у разним областима и да их приказује на различите начине, а нарочито да потпуније схвате појам функције и њеног графика - прошири и продуби знање о функцијама упознавањем линеарне функције и њених својстава, тако да може да црта и чита разне графике <p>Напредни ниво: разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом; зна линеарну функцију и графички интерпретира њена својства</p>	<p>М.А.1.2.4. М.А.2.2.4. М.А.3.2.4.</p>	<p>Дијалогска Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Физика</p>					

Наставна тема: ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	-------------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Представљање зависних величина табеларно и у координатном систему. - Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма (стубичастих, кружних,...). - Рачунање средње вредности и медијане. - Поређење вредности узорка са средњом вредношћу. 	<p>Основни ниво: прочита и разуме податак са графикона, дијаграма или из табеле, и одреди минимум или максимум зависне величине</p> <p>Средњи ниво: чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу)</p> <p>За примере статистичких података наведених у садржају програма бирати податке које ученици овог узраста разумеју и који за њих имају релевантно значење: школске оцене и просеци, резултати медицинских мерења, подаци са завода за запошљавање који се односе на суфицитарна/ дефицитарна занимања и сличне податке из свакодневног живота.</p> <p>Напредни ниво: тумачи дијаграме и табеле</p>	<p>М.А.1.5.2. М.А.2.5.2. М.А.3.5.2.</p>	<p>Дијалoшка Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: професионална оријентација</p>					

Наставна тема: СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА С ДВЕ НЕПОЗНАТЕ

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Појам линеарне једначине с две непознате. - Појам система од две линеарне једначине с две непознате. - Еквивалентност система линеарних једначина. - Решавање система методом замене и методом супротних коефицијената; графички приказ решавања. - Разноврсни примери примене система линеарних једначина у решавању проблема из живота, геометрије, физике и др. 	<p>Ученика треба оспособити да:</p> <p>Основни ниво: реша линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану</p> <p>Средњи ниво: реша линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p> <p>- уме да решава систем линеарних једначина на основу еквивалентних трансформација и да решење тумачи графички</p> <p>Напредни ниво: саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>	<p>М.А.1.2.1. М.А.2.2.1. М.А.3.2.1.</p>	<p>Дијалогска Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Хемија, физика</p>					

Наставна тема: ВАЉАК

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Ваљак: настанак, елементи, врсте. - Мрежа ваљка. Површина и запремина правоугаоног ваљка. 	<p>Ученика треба оспособити да:</p> <p>Основни ниво: влада појмом: ваљак, (уочав моделе у реалним ситуацијама, зна основне елементе)</p> <p>Средњи ниво: израчуна површину и запремину ваљка када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>Напредни ниво: израчуна површину и запремину ваљка укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>М.А.1.3.5. М.А.2.3.5. М.А.3.3.5.</p>	<p>Дијалoшка Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Физика, ликовна култура: израда модела ваљка</p>					

Наставна тема: КУПА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Купа - настанак и елементи. - Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. 	<p>Ученика треба оспособити да:</p> <p>Основни ниво: влада појмом: купа, (уочав моделе у реалним ситуацијама, зна основне елементе)</p> <p>Средњи ниво: израчуна површину и запремину купе када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>Напредни ниво: израчуна површину и запремину купе укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>М.А.1.3.5. МА.2.3.5. М.А.3.3.5.</p>	<p>Дијалoшка Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Ликовна култура, техничко образовање: израда модела купе</p>					

Наставна тема: ЛОПТА

Садржај (наставне јединице)	Исходи	Стандарди	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација, самоевал.
--------------------------------	--------	-----------	----------------------------	----------	-----------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Сфера и лопта; пресеци лопте. - Површина и запремина лопте. 	<p>Ученика треба оспособити да:</p> <p>Основни ниво: влада појмом: лопта, (уочав моделе у реалним ситуацијама, зна основне елементе)</p> <p>Средњи ниво: израчуна површину и запремину лопте када су неопходни елементи непосредно дати у задатку</p> <p>Напредни ниво: израчуна површину и запремину лопте укључујући случајеве када неопходни елементи нису непосредно дати</p>	<p>М.А.1.3.5. М.А.2.3.5. М.А.3.3.5.</p>	<p>Дијалoшка Дијалoшка Монолошка Илустративна</p> <p>Фронтални, групни, индивидуални</p>	<p>Уџбеник Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
<p>Корелација: Географија</p>					

БИОЛОГИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе биологије јесте да осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно васпитних садржаја развијају знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине, уз примену концепта одрживог развоја.

Задаци:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије, сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани
- уознавање еколошких појмова
- образовање за животну средину
- развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине
- усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

- уознају појам биолошке разноврсности и њен значај за опстанак и еволуцију живота на Земљи
- науче и схвате нивое организације живог света у природи
- уознају предмет истраживања екологије и њен значај
- уознају компоненте животне средине
- уознају еколошке факторе и њихов значај за живи свет
- схвате основне односе исхране и повезаност живих бића у ланцима исхране
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материје и енергије
- схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема
- уознају основне типове екосистема и животне услове у њима
- стекну знања у вези са изворима и последицама угрожавања животне средине – екосистема
- уознају глобалне последице загађивања животне средине
- уознају појам и концепцију одрживог развоја
- разумеју улогу и значај личног ангажовања у заштити животне средине
- уознају природне ресурсе, њихову ограниченост и значај рационалног коришћења

-изграде ставове, развијају знања и умења неопходна за заштиту животне средине и допринос одрживом развоју
 -развијају еколошки здравствену културу живљења

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ПОНАВЉ.	ВЕЖБА	ОБЈ.ПРОВЕРА	УКУПНО
I УВОД	4	2	-	-	6
II ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА	9	5	-	1	15
III УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИВАЊЕ ЕКОСИСТЕМА- ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	11	6	4	-	21
IV ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	5	3	1	1	10
V ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ	4	2	3	-	9
VI ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗДРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	3	3	1	-	7
УКУПНО	36	21	9	2	68

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
		Ученика	Наставника			
УВОД	6 (4+2)	-разговор -повезивање знања -закључивање нових извора знања -коришћење нових извора знања	-подстиче ученике на активно учествовање, на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања	-фронтални -индивидуални -рад у пару	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије	-унутар предмета -географија -историја -хемија

<p>ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНА СРЕДИНА</p>	<p>15 (9+5+1)</p>	<p>-активно слушање и учествовање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања - закључивање - коришћење информационих технологија</p>	<p>-подстиче ученике на активно учествовање, размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно учионог са новим садржајима</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи</p>	<p>-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости</p>	<p>- унутар предмета - географија - хемија - математика - физика - српски језик</p>
<p>УГРОЖАВАЊЕ, ЗАШТИТА И УНАПРЕЂИВАЊЕ ЕКОСИСТЕМА – ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>	<p>21(11+6+4)</p>	<p>-активно слушање и активно учествовање -разговор -дискусија -коришћење нових извора знања -истраживачки рад -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини - покретање иницијативе за решавање проблема - вршачка едукација</p>	<p>-подстиче ученике на активно учествовање, размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања, -подстиче на повезивање претходно учионог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи</p>	<p>-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости</p>	<p>- унутар предмета -географија -историја -српски језик -техничко и информатичко образовање</p>

<p>ГЛОБАЛНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ</p>	<p>10 (5+3+1+1)</p>	<p>активно слушање и учествовање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -покретање иницијативе за решавање проблема -истраживачки рад -вршњачка едукација -извођење реалних акција</p>	<p>-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања, -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи тематске недеље -вршњачка едукација</p>	<p>-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости</p>	<p>- унутар предмета - географија - хемија - физика - српски језик -информатика</p>
<p>ЖИВОТНА СРЕДИНА И ОДРЖИВИ РАЗВОЈ</p>	<p>9 (4+2+3)</p>	<p>активно слушање и учествовање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -учешће у дебати -извођење реалних акција</p>	<p>-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести</p>	<p>-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи</p>	<p>-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине, упознавање са занимањима која се баве заштитом животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости</p>	<p>-унутар предмета - географија - хемија - математика - техничко и информатичко образовање -српски језик -грађанско васпитање</p>

ЖИВОТНА СРЕДИНА, ЗДРАВЉЕ И КУЛТУРА ЖИВЉЕЊА	7 (3+3+1)	активно слушање и учествовање -разговор -коришћење нових извора знања -повезивање знања -закључивање -уочавање проблема у животној средини -извођење реалних акција	-подстиче ученике на размишљање и закључивање -упућује на коришћење нових извора знања -подстиче на повезивање претходно ученог са новим садржајима -подстиче на радозналост и на уочавање проблема у животној средини -праћење реализације пројекта који израђују ученици -подстиче развој еколошке свести	-фронтални -индивидуални -рад у пару -рад у групи	-упознавање еколошких појмова -развијање вештина и умења из области екологије -образовање за заштиту животне средине -развијање потребе и могућности личног ангажовања у заштити животне средине -усвајање и примена принципа одрживости	унутар предмета - географија - хемија - физика - техничко и информатичко образовање
---	-----------	---	--	--	--	---

Начини остваривања програма (методе и технике)

Наведени садржаји програма, поред основног теоријског приступа, поседују и активан приступ, који је усмерен практичној реализацији заштите животне средине са бројним активностима и пројектима у учионици и у непосредном окружењу.

Концепција програма пружа широке могућности за примену различитих наставних метода као и употребу информacionих технологија. Избор наставних метода зависи од циља и задатка наставног часа, психофизичких и менталних способности ученика и опремљености кабинета.

Улога наставника је да уз примену интерактивне наставе развија одговоран однос према животној средини и усмерава интересовања ученика у покушају да самостално организују активности и реализују пројекте.

Нивои постигнућа знања, вештина и умења ученика захтев су дефинисаних образовних стандарда знања за крај обавезног образовања. Професионално искуство и адекватно ангажовање наставника у раду са ученицима допринеће остваривању захтева дефинисаних образовним стандардима.

СТАНДАРДИ

Садржаји	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи 1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа	2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма	3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

<p>Екологија и животна средина</p>	<p><u>1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</u> <u>1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</u> <u>1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</u> <u>1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима</u> <u>1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације</u> <u>1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</u></p>	<p><u>2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи</u> <u>2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова</u> <u>2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација</u> <u>2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</u> <u>2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи</u> <u>2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају</u></p>	<p><u>3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</u> <u>3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање</u> <u>3.2.5. разуме сличности и разлике у интеграцији грађе и функције јединке током животног циклуса</u> <u>3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информису организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)</u> <u>3.2.7. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који реагују на промене у околини и карактеристике органа који враћају организам у равнотежу онда када је из ње избачен (стресно стање -улога ендокриног система)</u> <u>3.2.8. зна и разуме које су последице стресног стања за организам</u> <u>3.4.1. уме да објасни како различити делови екосистема утичу један на други као и међусобне односе популација у биоценози</u> <u>3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутоτροφне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)</u> <u>3.4.3. разуме значај кружења појединих супстанци у природи (воде, угљеника и азота)</u> <u>3.4.4. разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација</u></p>
---	--	---	--

<p>Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема-животне средине</p>	<p><u>1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста које их насељавају</u> 1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата) 1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења 1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) 1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату</p>	<p><u>2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</u> 2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију 2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма <u>2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине</u> 2.4.5. препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на земљи 2.4.6. препознаје животне услове који владају у појединим екосистемима Европе и света и карактеристичне представнике врста које их насељавају <u>2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини</u> 2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије <u>2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</u> 2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p>	<p><u>3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</u> <u>3.4.5. предвиђа на основу задатих услова средине тип екосистема који у тим условима настаје</u> <u>3.4.6. познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене)</u> 3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере</p>
---	--	---	---

<p>Глобалне последице загађивања животне средине</p>	<p><u>1.4.5. препознаје основне последице развоја човечанства на природу (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта стаклене баште, глобалне климатске промене) и најважније врсте загађивања воде, ваздуха, земљишта</u></p> <p>1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)</p> <p>1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату</p> <p>1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника</p>	<p>2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије</p> <p><u>2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)</u></p> <p>2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату</p> <p>2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата</p> <p>2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p>	<p>3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета</p> <p>3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете</p> <p>3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података</p> <p>3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата</p> <p>3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај</p> <p>3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак</p> <p>3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере</p>
---	---	---	---

<p>Животна средина и одрживи развој</p>	<p>1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад) 1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата) 1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења 1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење) 1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату 1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника</p>	<p>2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p>	<p>3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета 3.4.8. разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере</p>
--	---	---	---

<p>Животна средина, здравље и култура живљења</p>	<p><u>1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</u> <u>1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима</u> 1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије) 1.5.7. разуме да загађење животне средине (воде, ваздуха, земљишта, бука, итд.) и неке природне појаве (UV зрачење) неповољно утичу на здравље човека 1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника</p>	<p><u>2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља</u> <u>2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека</u> 2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату 2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата 2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату</p>	<p><u>3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести</u> 3.6.1. разуме значај и уме самостално да реализује систематско и дуготрајно прикупљање података 3.6.2. уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата 3.6.3. уме самостално да прави графиконе и табеле према два критеријума уз детаљан извештај 3.6.4. разуме значај контроле и пробе у експерименту (варирање једног/више фактора), уме да постави хипотезу и извуче закључак 3.6.5. зна, уз одговарајуће навођење наставника, самостално да осмисли, реализује и извести о експерименту на примеру који сам одабере</p>
--	---	--	--

ХЕМИЈА

Циљеви:

- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појава, теорија, модела и закона
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет)
- развијање свести о важности одговорног односа према животnoj средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији

Задаци наставе хемије

- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком, да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина

- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу
- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену

НАСТАВНА ТЕМА	УКУПАН БРОЈ БРОЈ ЧАСОВА	БРОЈ ЧАСОВА ОБРАДЕ	БРОЈ ЧАСОВА УТВРЂИВАЊА	БРОЈ ЧАСОВА ЛАБОРАТОРИЈСКИХ ВЕЖБИ	КОРЕЛАЦИЈЕ
---------------	-------------------------	--------------------	------------------------	-----------------------------------	------------

Неметали, оксиди неметала и киселине	13	6	5	2	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис</p> <p>Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате,</p> <p>Математика:израчунавања једначина са једном непознатом,пропорције,графици, децималнирачун,степеновање, проценти,табеларно представљање података</p> <p>Историја:културе и прилике у којима су живели и радили значајни научници,открића у хемији – утицај на развој друштва</p> <p>Географија:државе,градови у којима су радили значајни научници,већа налазишта и рудници у нашој земљи и свету,распоред хемијске индустрије и земљи и свету</p> <p>ТО:ракетно гориво,заваривање-водоник и кисеоник,врсте и примена киселина у индустрији,употреба графита,дијамант као абразивно средство у раду многих алата и машина</p> <p>Биологија:испитивање киселости раствора,примена сумпордиоксида у преради сувог воћа,загађивање и мере заштите киселе кише.озон-</p>
--------------------------------------	----	---	---	---	--

<p>Метали, оксиди метала и хидроксиди</p>	<p>8</p>	<p>4</p>	<p>3</p>	<p>1</p>	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате, Математика:израчунавања једначина са једном непознатом,пропорције,графици, децималнирачун,степеновање, проценти,табеларно представљање података Историја:културе и прилике у којима су живели и радили значајни научници,открића у хемији – утицај на развој друштва Географија:државе,градови у којима су радили значајни научници,већа налазишта и рудници у нашој земљи и свету,распоред хемијске индустрије и земљи и свету,обојена и црна металургија ТО:особине и примена метала,процес корозије и мере заштите,галванизација,једињења калцијума-печени и гашени креч,гипс,кречњак и њихова примена,легуре и њихова примена Биологија:загађење и мере заштите-утицај индустријских центара обојене и црне металургије</p>
---	----------	----------	----------	----------	--

Соли	5	3	1	1	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис</p> <p>Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате,</p> <p>Математика:израчунавања једначина са једном непознатом,пропорције,графици, децималнирачун,степеновање, проценти,табеларно представљање података</p> <p>Историја:културе и прилике у којима су живели и радили значајни научници,открића у хемији – утицај на развој друштва</p> <p>Географија:државе,градови у којима су радили значајни научници,већа налазишта и рудници у нашој земљи и свету,распоред хемијске индустрије и земљи и свету,</p> <p>Биологија:примена соли и значај-физиолошки раствор,заштита биља.....</p> <p>Физика:закони одржања,физичке величине- мерне јединице-претварање, график, табеларно представљање и коришћење података,структура супстанце</p>
------	---	---	---	---	---

<p>Електролитичка дисоцијација киселина, база и соли</p>	<p>3</p>	<p>2</p>	<p>1</p>	<p>0</p>	<p>Српски језик:култура усменог изражавања, правопис Ликовно в:израда цртање модела, хамери за зидне плакате, Математика:израчунавања једначина са једном непознатом, пропорције, графици, децимални рачун, степеновање, проценти, табеларно представљање података Биологија:рН вредност раствора, електролити ТО:примена електролита- батерије, акумулатори, електролит и и растопи као проводне средине Физика:електролитичка дисоцијација, електролити и растопи као проводне средине, ел. струја у електролитима и растопима</p>
--	----------	----------	----------	----------	---

Увод у органску хемију	2	1	1	0	<p>Биологија: где и како настају органска једињења, значај ових једињења у живом свету, велика важност открића у органској хемији-примена</p> <p>Српски језик: култура усменог изражавања, правопис</p> <p>Физика: структура супстанце, извори енергије органског порекла</p> <p>ТО: примена многих органских материјала у грађевинарству и техници</p>
------------------------	---	---	---	---	---

Угљоводоници	12	7	4	1	<p>Српски језик:култура усменог изражавања, правопис</p> <p>Ликовно в:израда цртање модела, хамери за зидне плакате,</p> <p>Математика:основне рачунске операције</p> <p>Историја:значај извора нафте и утицај на велике историјске догађаје</p> <p>Географија:налазишта нафте и земног гаса и транспорт ових сировина</p> <p>ТО:органиски разређивачи, примена нафте и њених деривата, полимери и њихова примена, тефлон...</p> <p>Биологија:згађивање животне средине и мере заштите-нафтна индустрија-пластичне масе-бензен и ароматични угљоводоници (квалитет ваздуха)</p> <p>Физика:структура супстанце, облици и извори енергије</p>
--------------	----	---	---	---	---

<p>Органска једињења са кисеоником</p>	<p>9</p>	<p>5</p>	<p>3</p>	<p>1</p>	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате, Математика:основне рачунске операције Географија:познати региони у којима се гаје виногради,воће,житарице од којих се производе алкохолна пића и индустријски алкохол Биологија:естри као мирисне компоненте воћа и поврћа,мравља киселина – где се све налази у природи и њена улога,алкохолни раствори-препарати-примена,сирћетна киселина-примена у исхрани и конзервацији хране,алдехиди-формалин ТО:органски растварачи,лакови боје,ацетон,експлозивни... Физика: структура супстанце</p>
--	----------	----------	----------	----------	--

Биолошки важна једињења	12	7	4	1	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис</p> <p>Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате,</p> <p>Математика:основне рачунске операције</p> <p>Географија и историја:морски риболов и лов због уља и масти животињског порекла</p> <p>Биологија:заштита угрожених врста-фоке.китови...који су некада неконтролисано изловљавани због масти и уља,улога и значај масти и уља,амино киселине,протеини,угљени хидрати,витамини,ћелијско дисање,денатурација-улога различитих агенаса на смањивање биолошке функције важних једињења у организму.саств меда,улога незасићених масних киселина у исхрани</p> <p>ТО:производња и прерада-примена целулозе</p> <p>Физика: структура супстанце</p> <p>Физичко в:правилна исхрана,лако доступна резервна енергија у организму у облику гликогена и његова улога при физичким напорима</p>
-------------------------	----	---	---	---	--

Хемија животне средине	4	2	2	0	<p>Српски језик:култура усменог изражавања,правопис</p> <p>Ликовно в:израда цртање модела,хамери за зидне плакате</p> <p>Географија:региони у којима је повећана загађеност воде,земљишта и ваздуха</p> <p>Историја:утицај индустријске револуције на загађивање животне средине</p> <p>Биологија:загађење животне средине и мере заштите,важност одржања извора здраве воде,незагађеног земљишта и ваздуха</p>
УКУПНО	68	37	24	7	

Начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма

Настава хемије остварује се кроз следеће основне облике

- Излагање садржаја тема уз одговарајуће демонстрационе огледе
- Решавање квалитативних и квантитативних задатака
- Лабораторијске вежбе
- Коришћење других начина рада који доприносе бољем разумевању садржаја тема (домаћи задаци, читање популарне литературе, коришћење интернета....)
- Системско праћење рада сваког појединачног ученика

Врсте активности у образовно- васпитном раду

- ученици прате ток посматране појаве при извођењу демонстрационог огледа, затим својим речима, на основу сопственог расуђивања, описују појаву коју посматрају
- рад у малим групама при извођењу лабораторијских вежби
- израда самосталних истраживачких радова ученика

- приказује графички и табеларно добијене податке
- израда домаћих задатака
- израда паноа за учионицу

Редни број теме	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Оперативни задаци извођења програма
------------------------	--------------------	-------------------------	--	---	-------------------------------------	--

1.	13 6+5+2	<u>НЕМЕТАЛИ,</u> <u>ОКСИДИ</u> <u>НЕМЕТАЛА</u> <u>И</u> <u>КИСЕЛИНЕ</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Ученик посматра, бележи, запажа промене и анализира их. - Успешно пише формуле одговарајућих оксида и киселина у циљу развијања функционалне хемијске писмености. - Успешно описује најважније особине неметала и препознаје специфичности одговарајућих неметала - Самостално закључује где се примењују одговарајући неметали и њихова најзначајнија једињења - Критички размишља и доноси закључке - Самостално презентује припремљене садржаје, прикупљене из различитих извора - Успешно повезује пређашње знање из хемије и биологије и закључује да без кисеоника нема живота нити битних процеса у природи - Самостално закључује 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставник усмерава учениково размишљање, наводећи их тако на одговарајуће закључке - Демонстрирање одговарајућих огледа, којима се омогућава лакше схватање градива од стране ученика и којима се подстиче њихово критичко и аналитичко мишљење - Ствара ситуације у којима ће ученици примењивати и развијати експерименталне вештине - Сугерише ученицима да повезују теоријско и практично знање и да сами могу показати помоћу индикатора кисела својства киселина и базна својства амонијака - Упућује ученике да повезују знање из биологије кроз реакције фотосинтезе и сагоревања - Поставља занимљива питања везана за примену једињења неметала и вештачких ђубрива и тако држи пажњу и заинтересованост ученика - Детаљно објашњава писање формула оксида преко валенци - Упућује ученике у истраживачки рад и помаже им у прављењу презентација 	Фронтални Индивидуалн и групни	<ul style="list-style-type: none"> - знају о заступљености неметала у природи у елементарном виду и у једињењима - знају физичка и хемијска својства важнијих неметала - повезују својства неметала са њиховим положајем у периодном систему - знају да оксиди неметала који реагују са водом са њом граде киселине - знају да се киселине могу доказати помоћу индикатора
----	-------------	--	--	--	--------------------------------------	---

2.	<p>8 4+3+1</p>	<p><u>МЕТАЛИ,</u> <u>ОКСИДИ</u> <u>МЕТАЛА И</u> <u>ХИДРОКСИД</u> <u>И (БАЗЕ)</u></p>	<p>-дискусија о својствима неметала -планирање огледа -бележење резултата -решавање рачунских задатака -питања</p>	<p>-Наводи ученике да наброје физичка својства метала и да кажу у којим агрегатним стањима се налазе -Подстиче ученике да пишу формуле оксида метала, хидроксида -Разматра заступљеност метала у природи и пореди је са заступљеношћу неметала -Подстиче ученике да уоче повезаност метала са њиховим местом у периодном систему елемената -Испитује понашање метала са разблаженом сумпорном киселином -Показује да брзина корозије зависи од услова -Указује да оксиди неких метала граде хидроксиде, а да неки не реагују са водом -Препоручује и објашњава најефикасније методе заштите од корозије</p>	<p>фронтални индивидуални и групни</p>	<p>-знају основна физичка и хемијска својства метала -повезују својства метала са њиховим положајем у периодном систему -знају која својства метала одређују њихову примену -знају да оксиди неметала који реагују са водом граде хидроксиде -знају да се хидроксиди могу доказати помоћу индикатора</p>
----	--------------------	---	--	---	--	--

3.	5 3+1+1	<u>СОЛИ</u>	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија о својствима метала -планирање огледа -бележење резултата -решавање рачунских задатака -питања 	<ul style="list-style-type: none"> -Помаже ученицима да закључе који је основни састојак физиолошког раствора – инфузије -Подсећа ученике како се пишу формуле оксида, база и киселина. -Сугерише ученицима да се формуле соли пишу преко валенци -Подстиче ученике на логичко размишљање, које ће им омогућити да схвате на чему се заснива реакција неутрализације -Наводи ученике да закључе шта се то налази у пијаћој, а не налази у дестилованој води. -Ствара наставне ситуације у којима развија креативно мишљење ученика и омогућава да ученици повезују градиво географије и ситуације из свакодневног живота 	фронтални индивидуални и групни	<ul style="list-style-type: none"> -разликују својства оксида неметала и метала и повезују киселине и хидроксиде са одговарајућим формулама -разумеју електролитичку дисоцијацију -знају шта су соли и шта је неутрализација -уочавају везу између оксида, киселина и хидроксида и соли и да зна пртактичну примену основних класа неорганских једињења
----	------------	--------------------	---	--	--	---

4.	3 2+1+0	<u>ЕЛЕКТРОЛИТИЧКА ДИСОЦИЈА КИСЕЛИНА, БАЗА И СОЛИ</u>	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија о својствима киселина, хидроксида и соли -планирање и извођење огледа -припремање извештаја огледа -решавање рачунских задатака 	<ul style="list-style-type: none"> -Учествује у дискутовању резултата огледа са учеником и помаже ученику да разврста растворе у киселе, базне и неутралне -Упућује ученика на коришћење интернета и других извора информација и развија истраживачки дух код ученика -Скреће пажњу ученицима на повезаност оксида, база, киселина и соли -Подстиче ученике да закључе шта је рН скала и вредност скрећући им пажњу на рекламе и средства за негу и личну хигијену -Демонстрира мерење рН фактора 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни у пару 	<ul style="list-style-type: none"> -знају шта су органска једињења -знају да су угљеникови атоми четворовалентни -разумеју да се угљеникови атоми у органским једињењима могу повезивати у отворене и затворене низове -разумеју да се угљеникови атоми могу везивати са атомима других елемената у зависности од њихове валенце
5.	2 1 + 1 + 0	<u>УВОД У ОРГАНСКУ ХЕМИЈУ</u>	<ul style="list-style-type: none"> -прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -Упућује ученике да увиде разлику између органских и неорганских једињења -Подстиче ученике да повезују својства угљениковог атома са многобројношћу органских једињења 	фронтални	<ul style="list-style-type: none"> - знају шта су органска једињења - знају да су угљеникови атоми у органским једињењима четворовалентни - разуме да се угљеникови атоми везују у отворене и затворене низове једноструким, двоструким и троструким везама

6.	12 7+4+1	<u>УГЉОВОДОН ИЦИ</u>	<ul style="list-style-type: none"> -прикупљање података -претраживање и коришћење различите материје -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -Анимира ученике да праве разлику у писању алкана, алкена и алкина, користећи моделе -Упућује ученике да увиде разлику у реактивности угљоводоника и схвате да је то последица различите структуре -Подстиче ученике да повезују знања из других предмета са темама у настави хемије -Показује да је n-хексан неполарна супстанца која се раствара у неполарним растварачима -Наглашава велику примену полимера у свакодневном животу -Скреће пажњу на проблеме загађења животне средине пластичним масама 	фронтални	<ul style="list-style-type: none"> -разумеју разлику између засићених, незасићених и ароматичних угљоводоника -разликују алкане, алкене и алкине на основу молекулске и структурне формуле и назива -знају основна физичка и хемијска својства угљоводоника -разумеју структуру изометрије -знају главне природне изворе угљоводоникових једињења и деривате нафте
----	-------------	---------------------------------	--	---	-----------	---

7.	9 5+3+1	<u>ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКО М</u>	<ul style="list-style-type: none"> -дискусија о познатим угљоводонцима -планирање и извођење огледа -бележење резултата -уређење радног места -претраживање интернета ради прикупљања информација 	<ul style="list-style-type: none"> -Поставља питања која омогућавају ученицима да схвате да функционална група условљава физичка и хемијска својства органских једињења -Упозорава на штетност алкохола по организам -Мотивише ученике да праве презентације о алкохолизму као великом проблему у савременом друштву -Подстиче ученике да повезују пређашње знање и користе га функционално -Упутити ученике у истраживање употребе кисеоничних органских једињења у свакодневном животу 	фронтални Индивидуални групни у пару	<ul style="list-style-type: none"> -знају функционалну групу алкохола и како се именују -разумеју како хидроксилна група одређује физичка и хемијска својства алкохола -знају добијање, физичка и хемијска својства етанола -знају практичну примену и штетна дејства алкохола -знају генетску везу између алкохола и органских киселина
----	------------	--	--	---	---	---

8.	12 7+4+1	<u>БИОЛОШКИ</u> <u>ВАЖНА</u> <u>ОРГАНСКА</u> <u>ЈЕДИЊЕЊА</u>	<ul style="list-style-type: none"> -посматрање својства супстанци и промена у огледу -анализа резултата огледа -прикупљање података -извођење закључака -решавање задатака 	<ul style="list-style-type: none"> -Указује на веома важну улогу витамина, масти и уља, угљених хидрата у људском организму -Повезује масти и уља са естрима и скреће пажњу да су масти и уља по хемијском саставу естри -Истиче неопходност повезивања градива различитог предмета -Упозорава на штетност прекомерног уношења масти и уља и угљених хидрата -Подсећа ученике на градиво из седмог разреда и постављањем питања повезује смешу и шећере -Указује на веома битну улогу протеина у важним процесима у организму -Истиче велики значај витамина у исхрани и наводи ученике да кажу које су намирнице богате витамином Ц и сл. 	фронтални индивидуални и групни	<ul style="list-style-type: none"> -знају шта су масти и уља -разумеју основна хемијска својства масти и уља -знају улогу масти и уља у живим системима -знају шта су угљени хидрати -разликују моносахарине -знају разлику између сахарозе и шећера -знају улогу протеина у живим бићима
----	-----------------	---	---	---	--	--

9.	4 2+2+0	<u>ХЕМИЈА</u> <u>ЖИВОТНЕ</u> <u>СРЕДИНЕ</u>	- претраживање и коришћење различите литературе - формулисање објашњења за правилности уочене међу прикупљеним подацима - извођење закључака - дискутовање	- Упознавање ученика са најчешћим загађивачима ваздуха, воде и земљишта - упозорава ученике на алармантну ситуацију по питању загађења у нашој земљи - Даје идеје и инструкције за мини пројекат о заштити животне средине - Организује акцију шишћења школског дворишта	фронтални Индивидуални у пару групни	- ученици треба да знају да примене стечена знања о заштити животне средине - треба да знају да уоче како се загађује животна средина - треба да знају како да искористе секундарне сировине и смање загађење животне средине
----	------------	--	---	---	---	---

Начин и поступак остваривања програма:

- континуирана припрема за часове (добро испланирати сваки час полазећи од оперативних задатака, према њима формулисати циљеве часа и изабрати методе које ће на датом садржају ученицима омогућити да формирају знања и вештине);
- планирање наставе на годишњем и месечном нивоу;
- користити што више активне методе рада које ће и ученику омогућити да буде што активнији и самосталнији у раду;
- подстицати ученике на истраживачки рад у школској лабораторији(хемијском кабинету), што ће омогућити и подстицати развој вестина и способности комуникације, изношења идеја, навођења аргумената, доношења одлука и преузимања одговорности;
- пратити ученичка постигнућа на сваком часу и омогућити им да кроз различите методе проверавања покажу свој напредак у учењу хемије;
- добро осмислити задатке за испитивање ученичких постигнућа и проверити да ли се њима проверава ниво знања прецизиран у опетативним задацима и у којој мери се подстиче формирање целовитог знања, односно формирање система појмова;
- што интересантније изводити наставу хемије, подстицањем критичког мишљења код ученика, и способности извођења закључака, дискутовања, извештавања;
- за објашњавање апстрактних хемијских појмова користити огледе које демонстрира наставник или ученици(уколико у школи не постоје супстанце за извођење огледа и лабораторијских вежби, оне се могу заменити супстанцама које се могу набавити у апотекама, продавницама или их ученици могу донети од куће);
- активности ученика треба планирати према оперативним задацима, наведеним уз сваку тему имајући у виду које способности ученици треба да развију;
- правилно бирати и комбиновати различите облике рада на часу;
- користити стручну литературу, Интернет, што ће ученицима помоћи да анализирају неку појаву, дискутују, праве извештаје;
- комбиновати разне врсте дидактичких материјала илустрације, слике, графиконе, дијапозитиве;
- у сарадњи са ученицима правити нова наставна средства, повезати решавања рачунских задатака са експерименталним радом;

- упутити ученике на начине правилног извођења закључака, извештавања, понашања у хемијској лабораторији, сређивања радног места и сл;
- формирати код ученика способност доношења одлука у свакодневном животу, упутити их да обратe пажњу од ког произвођача купују неки производ одређеног хемијског састава, при чему треба да имају критички став према рекламним кампањама за производе;
- истаћи на прави начин практичан значај сазнања у хемији за развој технологије и друштва у целини.
- Годишњи план и програм ће у сарадњи са стручно педагошком службом ,по потреби, бити прилагођен ученицима са посебним потребама

ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

Назив теме – области	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво	
	Довољан 2	Добар 3	Врло добар 4	Одличан 5

<p>НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ</p>	<p>Основна физичка и хемијска својства неметала (агрегатно стање, боју, реакцију са кисеоником) Везу између својстава неметала и њихове практичне примена Да препозна најважније неметале (O, N, H, P, S, C) на основу њихових физичких и хемијских својстава Да на основу формуле именује неорганска једињења оксиде и киселине Докаже базне особине раствора помоћи индикатора</p>	<p>Да на основу назива оксида и киселина састави формулу ових супстанци Пише једначине анализе и синтезе бинарних једињења Експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију киселих оксида са водом</p>	<p>Хемијска својства киселих оксида, (реакције са водом, хидроксидима) Испита најважнија својства киселина – реакцију са металима и карбонатима</p>	<p>Да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакције са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима) Да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома или молекула</p>
---	--	--	---	---

<p>МЕТАЛИ, ОКСИДИ МЕТАЛА И ХИДРОКСИДИ (БАЗЕ)</p>	<p>Основна физичка у хемијска својства метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником) Везу између својстава метала и њихове практичне примена Да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава Да на основу формуле именује класе неорганских једињења оксиде и базе или хидроксида Примере оксида, киселина, база Да зна да напише формулу оксида, и хидроксида натријума, калцијума, магнезијума, алуминијума Докаже базне особине раствора помоћи индикатора</p>	<p>Да на основу назива оксида и хидроксида састави формулу ових супстанци Пише једначине анализе и синтезе бинарних једињења Експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију базних оксида са водом</p>	<p>Да су физичка и хемијска својства метала одређена структуром њихових атома Хемијска својства базних оксида, (реакције са водом, киселинама) Да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и киселим оксидима)</p>	<p>Да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и киселим оксидима)</p>
--	---	---	--	--

СОЛИ	Формуле натријум хлорида и натријум карбоната Да испитају растворљивост соли Из којих се јона граде соли	Зна шта је неутрализација Пише простије реакције за добијање соли директном синтезом из елемената	Да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре Изведу реакцију неутрализације	Зна реакције соли са киселинама и базама и реакције метала са киселинама у којима настају соли и издваја се гас водоник Зна генетску везу између киселина, база и соли
ЕЛЕКТРОЛИТИЧКА ДИСОЦИЈАЦИЈА КИСелиНА, БАЗА И СОЛИ	Зна шта је електролитичка дисоцијација Зна шта су електролити и да су јони у раствору електролита носиоци наелектрисања и одговорни за проводљивост	Пише електролитичку дисоцијацију база, киселина и соли	Зна да напише електролитичку дисоцијацију вишебазних киселина по фазама	Зна који су јаки, а који слаби електролити Зна да су јаки електролити потпуно дисосовани на јоне, а слаби нису
УГЉОВОДОНИЦИ	Зна основне особине угљоводоника и њихову поделу, као и практичну примену Пише формуле првих десет алкана у хомологом низу и зна да их именује Пише формуле првих пет алкена и алкина у хомологом низу и зна да их именује	Зна да представи изомерију низа и изомерију положаја Пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника Зна за примарне, секундарне, терцијарне и кватернерне угљеникове атоме	Зна да представи реакцију супституције и адиције Зна да представи реакције за добијање метана, етена, етина	Разуме и представља реакцију полимеризације Зна да су реакције појединих класа угљоводоника условљене везом у молекулу, која је њихова функционална група

<p>ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ</p>	<p>Формуле , називе и функционалне групе најважнијих алкохола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина и естара Основна физичка и хемијска својства алкохола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина и естара Практичну примену и значај алкохола, алдехида, кетона, карбоксилних киселина и естара</p>	<p>Пише једначине хемијских реакција сагоревања алкохола Зна да представи изомерију код алкохола</p>	<p>Хемијске реакције алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара</p>	<p>Видове практичне примене алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају</p>
<p>БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	<p>Физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина Примере заступљености масти и уља, угљених хидрата, протеина и витамина у намирницама</p>	<p>Најважније улоге масти и уља , угљених хидрата и протеина у живим организмима</p>	<p>Основну структуру молекула који чине масти и уља, угљене хидрате, протеине</p>	<p>Да разуме основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата и протеина</p>

ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	Значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења у циљу заштите животне средине			Израда мини пројеката вазаних за заштиту животне средине
У ОБЛАСТИ ЕКСПЕРИМЕНТ	Да рукују основном опремом за експериментални рад и супстанцама Изведе експеримент према датом упутству	Да прикупе податке посматрањем и мерењем и да при том користи одговарајуће инструменте Табеларно и графички прикаже резултатепосматрања или мерења	Изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата Препозна питање, проблем који се може ексериментално истражити	Постави хипотезе Планира и изведе експеримент за тестирање хиопотезе Донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном

Стандарди за крај обавезног образовања

1. ОСНОВНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на основном нивоу.

1.1. ОПШТА ХЕМИЈА

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.1.1. да прави разлику између елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, на основу њихове сложености

ХЕ.1.1.2. о практичној примени елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава

ХЕ.1.1.3. на основу којих својстава супстанце могу да се разликују, којим врстама промена супстанце подлежу, као и да се при променама укупна маса супстанци не мења

ХЕ.1.1.4. да су чисте супстанце изграђене од атома, молекула и јона, и те честице међусобно разликује по наелектрисању и сложености грађе

- ХЕ.1.1.5. тип хемијске везе у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима
- ХЕ.1.1.6. квалитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената, хемијских формула најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и квалитативно значење хемијских једначина реакција оксидације
- ХЕ.1.1.7. шта су раствори, како настају и примере раствора у свакодневном животу
- ХЕ.1.1.8. значење следећих термина: супстанца, смеша, раствор, растварање, елемент, једињење, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, оксидација, оксид, киселина, база, со, индикатор
- ХЕ.1.1.9. загрева супстанцу на безбедан начин
- ХЕ.1.1.10. измери масу, запремину и температуру супстанце
- ХЕ.1.1.11. састави апаратуру и изведе поступак цеђења
- ХЕ.1.1.12. у једноставним огледима испита својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), као и да та својства опише

1.2. НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

- ХЕ.1.2.1. основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електрицитета и реакцију са кисеоником)
- ХЕ.1.2.2. везу између својстава неметала и метала и њихове практичне примене
- ХЕ.1.2.3. да препозна метале (Na, Mg, Al, Fe, Zn, Cu, Pb, Ag, Au) на основу њихових физичких и хемијских својстава
- ХЕ.1.2.4. да на основу формуле именује основне класе неорганских једињења
- ХЕ.1.2.5. примере оксида, киселина, база и соли у свакодневном животу као и практичну примену ових једињења
- ХЕ.1.2.6. основна физичка и хемијска својства оксида, киселина, база и соли
- ХЕ.1.2.7. утврди основна физичка својства оксида (агрегатно стање, боја, мирис)
- ХЕ.1.2.8. докаже кисело-базна својства супстанци помоћу индикатора
- ХЕ.1.2.9. испита растворљивост соли
- ХЕ.1.2.10. безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором

1.3. ОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

- ХЕ.1.3.1. формуле, називе и функционалне групе најважнијих угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
- ХЕ.1.3.2. основна физичка и хемијска својства угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара
- ХЕ.1.3.3. практични значај угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара у свакодневном животу

1.4. БИОХЕМИЈА

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.1.4.1. да наведе физичка својства (агрегатно стање и растворљивост) масти и уља, угљених хидрата, протеина

ХЕ.1.4.2. примере и заступљеност масти и уља, угљених хидрата и протеина у намирницама

1.5. ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У области ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ученик/ученица зна:

ХЕ.1.5.1. значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења, а са циљем очувања здравља и животне средине

2. СРЕДЊИ НИВО

2.1. ОПШТА ХЕМИЈА

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на средњем нивоу.

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.1.1. како тип хемијске везе одређује својства супстанци (температуре топљења и кључања, као и растворљивост супстанци)

ХЕ.2.1.2. значење термина: материја, хомогена смеша, хетерогена смеша, анализа и синтеза, неутрализација, супституција, адиција, анхидрид, изомер, изотоп

ХЕ.2.1.3. шта је засићен, незасићен и презасићен раствор

ХЕ.2.1.4. да саставља формуле најважнијих представника класа неорганских и органских једињења, и једначине хемијских реакција неутрализације и супституције

ХЕ.2.1.5. изабере најпогоднији начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре растварања, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.2.1.6. промени концентрацију раствора додавањем растворене супстанце или растварања (разблаживање и концентровање)

ХЕ.2.1.7. у огледима испитује својства супстанци и податке о супстанцама приказује табеларно или шематски

ХЕ.2.1.8. израчуна процентни састав једињења на основу формуле и масу реактанта и производа на основу хемијске једначине, то јест да покаже на основу израчунавања да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама

ХЕ.2.1.9. израчуна масу растворене супстанце и растварања, на основу процентног састава раствора и обрнуто

ХЕ.2.1.10. направи раствор одређеног процентног састава

2.2. НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна да:

ХЕ.2.2.1. на основу назива оксида, киселина, база и соли састави формулу ових супстанци

ХЕ.2.2.2. пише једначине хемијских реакција синтезе и анализе бинарних једињења

ХЕ.2.2.3. експерименталним путем испита растворљивост и хемијску реакцију оксида са водом

ХЕ.2.2.4. испита најважнија хемијска својства киселина (реакција са карбонатима и металима)

2.3. ОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица зна да:

ХЕ.2.3.1. пише једначине хемијских реакција сагоревања угљоводоника и алкохола

2.4. БИОХЕМИЈА

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.2.4.1. најважније улоге масти и уља, угљених хидрата и протеина у живим организмима

3. НАПРЕДНИ НИВО

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на напредном нивоу.

3.1. ОПШТА ХЕМИЈА

У области ОПШТА ХЕМИЈА ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.1.1. разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша, на основу врста честица које их изграђују

ХЕ.3.1.2. како је практична примена супстанци повезана са њиховим својствима

ХЕ.3.1.3. да су својства супстанци и промене којима подлежу условљене разликама на нивоу честица

ХЕ.3.1.4. структуру атома, молекула и јона, које их елементарне честице изграђују и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона

ХЕ.3.1.5. зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача

ХЕ.3.1.6. значење следећих термина: естерификација, сапонификација

ХЕ.3.1.7. на основу својстава састојака смеше да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање

ХЕ.3.1.8. да осмисли експериментални поступак према задатом циљу/проблеми/питању за истраживање, да бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење/а и изведе закључак/е

ХЕ.3.1.9. да израчуна процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, да изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку и однос масе и количине супстанце

3.2. НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области НЕОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.2.1. да су физичка и хемијска својства метала и неметала одређена структуром њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. хемијска својства оксида (реакције са водом, киселинама, хидроксидима)

ХЕ.3.2.3. да општа својства киселина зависе од њихове структуре (реакција са хидроксидима, металима, карбонатима, бикарбонатима и базним оксидима)

ХЕ.3.2.4. да општа својства база зависе од њихове структуре (реакције са киселинама и са киселим оксидима)

ХЕ.3.2.5. да физичка и хемијска својства соли зависе од њихове структуре

ХЕ.3.2.6. изведе реакцију неутрализације

3.3. ОРГАНСКА ХЕМИЈА

У области ОРГАНСКА ХЕМИЈА ученик/ученица разуме:

ХЕ.3.3.1. хемијске реакције угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

ХЕ.3.3.2. видове практичне примене угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара на основу својстава која имају

ХЕ.3.3.3. пише једначине хемијских реакција угљоводоника, алкохола, карбонилних једињења, карбоксилних киселина и естара

\

3.4. БИОХЕМИЈА

У области БИОХЕМИЈА ученик/ученица зна:

ХЕ.3.4.1. основу структуре молекула који чине масти и уља, угљене хидрате и протеине

ХЕ.3.4.2. основна хемијска својства масти и уља (сапонификацију и хидролизу), угљених хидрата

ЕКСПЕРИМЕНТ

(Заједничка област за предмете природних наука: Биологију, Физику и Хемију)

ОСНОВНИ НИВО

У области ЕКСПЕРИМЕНТ на основном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.1.6.1. безбедно рукује основном опремом за експериментални рад и супстанцама

ХЕ.1.6.2. изведе експеримент према датом упутству

СРЕДЊИ НИВО

У области ЕКСПЕРИМЕНТ на средњем нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.2.6.1. прикупи податке посматрањем и мерењем, и да при том користи одговарајуће инструменте

ХЕ.2.6.2. табеларно и графички прикаже резултате посматрања или мерења

ХЕ.2.6.3. изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата

НАПРЕДНИ НИВО

У области ЕКСПЕРИМЕНТ на напредном нивоу ученик/ученица уме да:

ХЕ.3.6.1. препозна питање/проблем које се може експериментално истражити

ХЕ.3.6.2. постави хипотезе

ХЕ.3.6.3. планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе

ХЕ.3.6.4. донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Недељни број часова: 2 часа недељно (блок настава)

Укупно за школску годину: 68 часа

Настава се организује поделом одељења на групе не веће од 20 ученика.

Циљ наставе техничког и информатичког образовања

Циљ наставе техничког и информатичког образовања у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку, техничку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици упознају са техничко-технолошки развијеним окружењем, стекну основну техничку и информатичку писменост, развију техничко мишљење, техничку културу рада.

Задаци предмета

Задаци предмета су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада наставе техничког и информатичког образовања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе техничког и информатичког образовања буду у пуној мери реализовани, као и да ученици:

- стекну основно техничко и информатичко образовање и васпитање,
- стекну основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу,
- сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИКТ),
- сазнају улоге ИКТ у различитим струкама и сферама живота,

- упознају рад на рачунару,
- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет,
- развијају стваралачко и критичко мишљење,
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност,
- развијају психомоторне способности,
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад,
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртежи),
- стекну знања за коришћење мерних инструмената,
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија,
- препознају ограниченост природних ресурса,
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору,
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе),
- израде или примене једноставнији програм за управљање преко рачунара,
- упознају економске, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва,
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду,
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења,
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- прошире знања о основним командама оперативног система,
- прошире знања о коришћењу интернета и електронске поште,
- прошире знања о коришћењу основних програма за обраду текста, табела и слике,
- обуче се за припрему презентација,
- упознају подсистеме електроенергетског система,
- стекну појам о дистрибуцији електричне енергије,
- упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала,
- упознају основне електротехничке симболе,

- науче да читају електротехничке шеме, а једноставније да користе у практичном раду,
- стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола,
- упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству,
- науче да правилно користе електричне уређаје и апарате,
- упознају основне електронске елементе,
- науче симболе и шеме у електроници,
- схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству,
- развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама.

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
		Ученика	Наставника			

<p style="text-align: center;">1. Информатичка технологја</p>	<p style="text-align: center;">16</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - уочавају - посматрају - упоређују - закључују - анализирају - примењују - цртају - раде на рачунару 	<ul style="list-style-type: none"> - показује - објашњава - бнадгледа - бкоригује - бвреднује рад ученика 	<p>-Фронтални -Индивидуални -Групни</p> <p>Информатичке технологије - наставни садржаји се реализују у континуитету са претходним годинама. С обзиром да су основне школе са веома неуједначеним нивоом опреме како хардвером тако и софтвером, ову наставну тему треба прилагодити датим условима. Треба настојати да ученици овладају практичном применом рачунара у решавању различитих задатака: обрадом текста, података, табела, графике. У индивидуалном прилазу омогућити нивелацију општеобразовних информатичких знања и компетенција. Посебна пажња у овом разреду је посвећена модемској вези, интернету и приступу светској рачунарској мрежи (њњњ), коришћење интернета, електронска пошта. За реализацију садржаја везаних за управљање помоћу персоналних рачунара (серијски и паралелни улаз, излаз, комуникација персоналних рачунара са окружењем), неопходно је обезбедити одговарајуће моделе.</p> <p>Упознати симболе који се користе при изради цртежа и електричних шема, као најосновније цртеже и шеме</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -овладају практичном применом рачунара у решавању различитих задатака: обрадом текста, података, табела, графике. -да уме да се укључи у рачунарску мрежу - да упознају симболе који се користе при изради цртежа и електричних шема, као најосновније цртеже и шеме електричних струјних кола - упознати учрнике са могућностима употребе једноставнијих софтвера за израду техничких цртежа и шема 	<ul style="list-style-type: none"> • ликовна култура • информатика и рачунарство • математика
--	--	---	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">2. Електротехнички материјал и инсталације</p>	<p style="text-align: center;">10</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - уочавају - посматрају - упоређују - закључују - анализирају - примењују - цртају - примењују 	<ul style="list-style-type: none"> -показује -објашњава -надгледа -коригује -вреднује рад ученика 	<p>-Фронтални -Индивидуални -Групни</p> <p>Наставу треба реализовати тако да се оствари логична и функционална целина са конструкторским моделовањем. Упознавање електроинсталационог материјала и прибора најефикасније се може остварити применом у различитим конструкцијама струјних кола. Водити рачуна да се ради само са напонима до 24V. Ученици треба да упознају могуће нежељене последице дејства струје и начина заштите од струјног удара и пружање прве помоћи.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала, • упознају основне електротехничке симболе • науче да читају електротехничке шеме, а једноставније да користе у практичном раду • стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола • Упознати ученике са могућим нежељеним последицама дејства струје, начином заштите од струјног удара и пружање прве помоћи 	<ul style="list-style-type: none"> • ликовна култура • информатика и рачунарство • физика • хемија
--	--	--	--	---	---	--

<p>3.Електричне машине и уређаји</p>	<p>14</p>	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - уочавају - посматрају - упоређују - закључују - анализирају - примењују - цртају - раде на рачунару - израђују моделе 	<ul style="list-style-type: none"> -показује -објашњава -расклапа -склапа -надгледа -коригује -вреднује рад ученика 	<p>-Фронтални -Индивидуални</p> <p>Као област реализује се у тесној корелацији са наставним садржајима физике, посебно са аспекта закона електротехнике на којима су засновани разни уређаји на електротермичком или електромагнетном дејству електричне струје. Тежиште је на производњи, трансформацији и преносу електричне енергије. Део садржаја посветити алтернативним изворима електричне енергије. Упознавање електротермичких апарата и уређаја у домаћинству почети од једноставнијих као што су решо, пегла, грејалице, а затим упознати и сложеније као што су штедњак, пећ, бојлер. Упознавањем конструкције релеа упознати примену електромагнета и у другим уређајима који раде на сличном принципу као што је електрично звонце, дизалица и др. Упознавање електричних машина (генератор, електромотор) и њихове примене код аутомобила и апарата за домаћинство захтева одговарајуће техничке услове за реализацију. Ту се пре свега мисли на разне цртеже, шеме, моделе, узорке, пресеке као и на мултимедијалне презентације.</p> <p>Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. Упознати основне делове и принципе рада електромеханичких (вентилатор, бушилица ..), електротермичко-механичких уређаја у домаћинству (фен за косу, калорифер, клима уређај...)</p>	<p>Ученици треба да</p> <ul style="list-style-type: none"> • упознају подсистеме електроенергетског система, • -стекну појам о дистрибуцији електричне енергије • стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола, • упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству, • науче да правилно користе електричне уређаје и апарате, • Зна састав електричне кућне инсталацијеи све значајне елементе у њој, кварове који се могу догодити 	<ul style="list-style-type: none"> • информатика и рачунарство • физика
---	-----------	--	--	---	--	---

<p style="text-align: center;">4. Дигитална електрони ка</p>	<p style="text-align: center;">12</p>	<p>-слушају -посматрају -уочавају -посматрају -упоређују -закључују -анализирају примењују -описују -цртају -израђују моделе</p>	<p>-показује -објашњава -надгледа -коригује -уреднује рад ученика</p>	<p>-Фронтални -Индивидуални -Рад у пару</p> <p>Упознати ученике са основама на којима је заснована аналогна технологија која је на заласку примене и основе дигиталне технологије која је у све већој примени. Објаснити предности дигиталне технологије над аналогном. Упознати основне електронске елементе, логичка кола, интегрисана електронска кола. У том светлу представити основне делове рачунара: матична плоча, процесор, меморија, интерфејс, модем. Електронски уређаји у домаћинству - прелазак аналогне на дигиталну технику, телекомуникације и аудиовизуелна средства (радио и TV), мобилна телефонија, ГПС системи, интернет и кабловска телевизија.</p>	<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • упознају основне електронске елементе, • науче симболе и шеме у електроници, • схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству, 	<ul style="list-style-type: none"> • информатика и рачунарство • физика • географија • српски језик
--	--	--	---	---	---	---

<p>5. Од идеје до реализације - модули</p>	<p>16</p>	<p>-слушају -посматрају -описују -уочавају -посматрају -упоређују -закључују -анализирају -цртају -примењују научно израђујући моделе</p>	<p>- показује -објашњава -надгледа -коригује -вреднује рад ученика</p>	<p>-Фронтални, -Индивидуални -Рад у пару -Групни</p> <p>У складу са интенцијама документа "Европске димензије у образовању" у којој се наводи "Циљ основне школе је да обезбеди ученицима основу за наредне нивое образовања, да оспособи ученике да користе и усмеравају своје искуство из света око себе како би и даље развијали своје психомоторне вештине.." као и ... "развијање и коришћење облика рада који омогућава индивидуални прилаз настави и учења и, истовремено стварање услова за заједничко учење; унапређење учења путем открића; подршка пројектном раду уз учењу који се заснива на инердисциплинарним глобалним темама" настава техничког образовања организује се кроз модуле могућност индивидуализације и диференцијације наставе. У реализацији ове теме оставља се могућност да ученици изразе своје личне афинитете, способности, интересовања па и пол како би се определили за неку од понуђених области: Практична израда електричних кола - експеримент - истраживање, од конструкторског материјала и</p>	<p>Ученици треба да развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама. Практична израда електричних кола - експеримент - истраживање, од конструкторског материјала и симулација коришћењем рачунарског софтвера</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ликовна култура • информатика и рачунарство • физика • математика
--	-----------	---	--	---	---	--

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ физичког васпитања је да разноврсним и систематским, моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју ученика, развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и непоходних теоретских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- Подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- Развој и усавршавање моторичких способности;
- Стицање моторичких умења која су као садржај утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- Усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- Формирање морално-вољних квалитета личности;
- Оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- Стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

Оперативни задаци:

- Усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине и координације
- Усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика и навике предвиђених програмом физичког васпитања;
- Примена стечних знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичење и сл.);
- Задовољавање социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;
- Естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;
- Усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.

	Недељни фонд часова	Годишњи фонд часова
1.обавезни наставни предмет		
1.1.опловна настава физичког васпитања	2	68
2.изборни наставни предмет		
2.1 изабране спортске гране		
2.2 слободне активности(секције)	1	34
2.3 активности у природи	1	34
2.4 корективно-педагошки рад		
2.5 школска и друга такмичења		

1. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

Наставни садржај	Број часова	Број часова обраде	Број часова увежбавања	Број часова провере	Број часова понављања
Уволни час	1	1	/	/	/
Атлетика	15	1	9	3	2
Гимнастика	19	/	15	2	2
Спортска игра	21	1	12	6	2
Тестирање	12	/	/	12	/
Укупно	68	3	36	23	6

Наставни и садржаји	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
Атлетика	15	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-разговор -демонстрација -физичко вежбање	-разликује правилно од неправилног држања тела -развијање и усавршавање моторичких способности -изводи покрете у задатом смеру -вешто изводи једноставне форме природног кретања	Биологија Музичка култура Физика Страни језик
Вежбе на справама и тлу	19	-вежбање -анализирање	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -физичко вежбање	-вешто изводи задате вежбе са реквизитима -уочава своје моторичке способности и особине, сличности и разлике	Биологија Музичка култура Физика Страни језик
Тестирања	12	-мерење	-мерење -анализирање -упоређивање	-физичко вежбање	-провера физичких способности ученика	
Спортска игра	21	-вежбање -анализирање -трчање -скакање -такмичење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -физичко вежбање -разговор	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад	Биологија Музичка култура Физика Страни језик

2.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ

2.1 ИЗАБРАНЕ СПОРТСКЕ ГРАНЕ (СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ) КОШАРКА 36 ЧАСОВА

Наставни садржај	Број час	Активности ученика у васпитно-	Активност и наставника у васпитно-	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
ЕЛЕМЕНТ И КОШАРКЕ	15	-вежбање -трчање -скакање -пешачење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -дијалог -физичко вежбање -турнири -излет	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад -развијање основних моторичких активности -развијање такмичарског духа	Биологија Музичка култура Физика Страни језик
ТУРНИР И ИЗЛЕТ	9 10	-вежбање -трчање -скакање -пешачење	-дискусија -анализирање -објашњавање -показивање	-демонстрација -дијалог -физичко вежбање -турнири -излет	-познаје правила спортске игре и придржава их се -стварање услова за социјално прилагођавање ученика за колективни живот и рад -развијање основних моторичких активности -развијање такмичарског духа	Биологија Музичка култура Физика Страни језик

2.2 СЛОБОДНЕ АКТИВНОСТИ (СЕКЦИЈЕ)

Слободне активности (секције) организују се за ученике са посебним интересовањем за спорт. Рад се одвија у спортским секцијама или школским екипама које се формирају према интересовању, способностима и полу ученика.

2.3 АКТИВНОСТИ У ПРИРОДИ

Од активности у природи, планирана су два кроса и два излета.

Кросеви:

- јесењи крос, у организацији Спортског савеза Пожега
- пролећни крос, у организацији Спортског савеза Пожега

Излети:

-излет на Савинац (октобар)	Оперативни задаци -развијање основних моторичких активности -примена стечених знања кроз игру -стварање услова за социјално прилагођавање
-излет на Златибор (фебруар)	-развијање основних моторичких активности -учење и усавршавање технике скијања -стварање услова за социјално прилагођавање

2.4 КОРЕКТИВНО-ПЕДАГОШКИ РАД

Корективно-педагошки рад се организује за ученике који имају лоше држање тела. Рад спроводи наставник у сарадњи са лекаром или физијатром који утврђује степен деформитета и прописује вежбе. Тежи случајеви телесних деформитета третирају се у здравственим установама.

2.5 ШКОЛСКА И ДРУГА ТАКМИЧЕЊА

Школа организује и спроводи спортска такмичења као интегрални део процеса физичког васпитања, тј. обавезна унутар школска и међуодељенска такмичења у:

1. гимнастици
2. атлетици
3. спортским играма.

У сарадњи са Спортским савезом града Ужица, организују се такмичења међушколског карактера у свим спортским дисциплинама према календару који прави Министарство просвет и спорта и Спортски савез.

СТАНДАРДИ

Област	Основни	Средњи	Напредни ниво
Спортска игра	Игра спортску игру, примењује основну технику, неопходна правила, сарађује са члановима екипе, зна функцију игре, основне појмове, правила, принципе тренинга и пружа прву помоћ	Игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације уз висок степен сарадње са члановима екипе, зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга	Игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњава тактичке задатке, суди, организује утакмице, зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања и суди
Атлетика	Правилно трчи технике трчања на кратке и дуге стазе, зна терминологију, значај трчања, основе тренинга и пружа прву помоћ, зна правилно да скаче у даљ згрчном техником и мери дужину скока, зна	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, зна правилно да скаче у даљ техником увинуће, зна да правилно скаче у вис леђном техником, правилно баца куглу леђном	Правилно изводи варијанту технике штафетног трчања, учествује на такмичењу у вишебоју, зна атлетска правила

	зна правилно да скаче у вис техником маказице, зна терминологију, основем тренинга и пружа прву помоћ, правилно баца куглу из места и мери дужину хица, зна правила за такмичења, сигурносна правила влада терминологијом, основама тренинга и пружа прву	зна правила такмичења, учествује на такмичењу	
Бежбе на тлу и справама	Правилно изводи вежбе на тлу, правилно изводи прескоке, изводи вежбе и комбинације вежби на греди	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби ма тлу, правилно изводи згрчку	Правилно изводи вежбе и комбинације вежби ма тлу, правилно изводи згрчку и разношку са изразитијом фазом лета
Вежбе обликовања	Правилно изводи најмање један комплекс вежби обликовања и приказује вежбе за поједине делове тела, зна утицај и значај вежби обликовања за организам, познаје поделу, терминологију и функцију појединих вежби у комплексу	Правилно изводи више комплекса вежби обликовања са и без реквизита, зна принципе састављања комплекса вежби обликовања и дозирање	Саставља, правилно изводи и показује сложене комплексе вежбе обликовања без и са реквизитима, зна да састављања комплекса вежби обликовања и дозирање оптерећења
Знања о физичком вежбању и физичко	Зна смисао физичког васпитања, утицај физичког вежбања, основне појмове везане за физичко вежбање, безбедност током вежбања, основна правила спортских игара	Зна терминологију, основе тренинга, дозирање оптерећења током вежбања	Правила индивидуалних спортских грана и спортских игара, основе система такмичења, начин организовања
Вредновање физичког вежбања	Испољава позитиван став према физичком вежбању у свакодневном животу, испољава заинтересованост за физичко вежбање, доказује се кроз физичко вежбање, испољава позитиван став према сарадњи са		

ВЕРСКА НАСТАВА

Недељни број часова: 1 час недељно

Укупно за школску годину: 34 часа

Оперативни задаци:

Ученик треба да:

- сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 8. разреда основне школе;
- уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања;
- увиди да је човек икона Божија јер је слободна личност и да је служба човекова да буде спона између Бога и света;
- увиди да се човек остварује као личност у слободној заједници љубави са другим;
- сагледа грех као промашај људског назначења;
- разликује слободу од самовоље;
- увиди да човек може бити роб својих лоших особина и навика;
- усвоји став да једино кроз љубав човек може превазићи конфликт;
- вреднује своје поступке на основу Христових заповести о љубави;
- увиди да је подвиг начин живота у Цркви;
- препозна различите подвиге као путеве који воде ка истом циљу;
- објасни кад и како се пости;
- увиди смисао и значај поста;
- буде подстакнут на пост и молитву као начин служења Богу;
- буде подстакнут да развија хришћанске врлине;
- увиди да је молитва разговор са Богом;
- схвати личну молитву као припрему за саборну молитву;
- да препозна неке од елемената Литургије;
- да наведе најважније делове храма и препозна њихову богослужбену намену;
- објасни да је Бог створио свет са циљем да постане Царство Божије;
- објасни да Царство Божије у пуноћи наступа по другом Христовом доласку и васкрсењу мртвих;
- препозна да је Литургија икона Царства Божијег;
- преприча догађај Преображења Господњег.

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
		Ученика	Наставника			
1. УВОД	2	-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика	- организатор и реализатор наставе	Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. -фронтални	Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса;	историја, наставна тема «Увод»

<p style="text-align: center;">2. ЧОВЕК ЈЕ ИКОНА БОЖЈА</p>	<p style="text-align: center;">8</p>	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -уочава -разликује -упоређује -оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе -презентује -утиче на развој свести ученика о значају изучавања религије - прати постигнућа ученика</p>	<p>Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <p>-фронтални -индивидуални</p>	<p>–Човек - икона Божја и свештеник твари – Хришћанско схватање личности – Грех као промашај човековог назначења – Две велике заповест и о љубави –Слобода и љубав у хришћанском етосу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ликовна култура, • географија • историја
---	---	--	---	--	--	--

<p>3. ПОДВИ ЖНИЧК О – ЕВХАРИ СТИЈСК И ЕТОС</p>	<p>8</p>	<p>-предентује свој рад -оцењује свој и рад својих другова -оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе -предентује -усмерава ученика -подстиче ученика на истраживање,у виђање, закључивање, упоређивање - прати постигнућа ученика</p>	<p>Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <p>-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>– Хришћански подвиг – Примери подвига: свети људи су имали различите подвиге – Хришћански пост (духовни смисао, начин поста, евхаристијски, једнодневни и вишедневни пост) – Основне хришћанске врлине – Евхаристијски поглед на свет</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ликовна култура • српски језик и књижевност • историја • географија
---	-----------------	---	--	--	--	--

<p style="text-align: center;">4. ЛИТУРГ ИЈА</p>	<p style="text-align: center;">9</p>	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -уочава -именује -разликује -упоређује -класификује -оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика да размишља, истражује -развија код ученика мишљење - прати постигнућа ученика</p>	<p>Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика.</p> <p>-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>– Молитва - лична и саборна – Црква је Тело Христово –Божанствена литургија -Проскомидија - Литургија речи (јектенија, мали вход, читања) - Евхаристија (велики вход, анафора, Молитва Господња, причешће)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • географија • историја • српски језик и књижевност • музичка култура
---	---	--	--	--	---	--

<p style="text-align: center;">5. ЦАРСТВ О БОЖЈЕ</p>	<p style="text-align: center;">9</p>	<p>-пажљиво прати излагање наставника или осталих ученика -повезује ранија знања -разликује -упоређује -анализира -презентује -оцењује квалитет часа</p>	<p>- организатор и реализатор наставе -презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -развија разумевање за различите теорије настанка - прати постигнућа ученика</p>	<p>У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.</p> <p>Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота.</p> <p>- фронтални -индивидуални -групни -рад у пару</p>	<p>– Царство Божије – циљ стварања – Васкрсење мртвих и живот будућег века – Етос хришћана као сведочанство Царства Божијег – Обожење – живот у савршеној заједници с Богом и другима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • историја • ликовна култура • српски језик и књижевност • географија
---	--------------------------------------	--	---	---	--	--

Разред: осми

Недељни број часова: 1 час недељно

Укупно за школску годину: 34 часа

Оперативни задаци:

Ученик треба да:

- разуме концепт универзалности права детета
- схвата узроке различитог степена остварености права детета у савременом свету
- упозна са неопходним условима за остваривање најбољег интереса детета
- упозна са међународним организацијама за унапређивање положаја деце
- упозна са домаћим организацијама за унапређивање положаја деце
- разуме улоге и значај медија у савременом друштву

Циљеви и задаци

Грађанско васпитање у осмом разреду је обавезан изборни програм у другом образовном циклусу. Циљ је проширивање сазнања о дечјим правима, обавезама и развијању квалитетнијег демократског мишљења и развоја демократске личности.

Задаци:

Упознавање и проширивање знања о правима детета

Упознавање са местом, улогом институција које се баве унапређивањем положаја деце у Републици Србији

Разумевање места, улоге и одговорности државе, породице и детета у унапређивању положаја детета у друштву.

Разумевања и улоге медија у савременом друштву.

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
		Ученика	Наставника			
Увод	2	Разговарају, размењују мишљења	Презентује програм	Разговор, дебата	Поглед уназад, подсећање на научено и сазнање о новом	Српски језик и књижевност, географија, историја
Деца у савременом свету	18	Разговарају, дебата, самостални рад, аргументовање, анализирање, извођење сопствених закључака, активно укључивање у различите процесе	Усмерава, подстиче, похваљује	Разговор, дебата, самосталан рад, рад у малим групама, истраживачки рад, радионице	Стварање слике осопственом месту и улози због унапређења положаја детета, самим тим развијање квалитетније демократске личности	ликовна култура, географија, историја, српски језик и књижевност, енглески језик
Медији у савременом друштву	11	Читају штампу, посећују медијске куће, играју улоге, истражују анализирају изводе закључке	Упућује, координира, ствара ситуације, мотивише	Радионице, самосталан истраживачки рад, рад у групи, дебата, активизам	Разумевање улоге и значаја медија у друштву, стварање квалитетније слике детета кроз и у медијима	ликовна култура, српски језик и књижевност, историја, географија

Завршни део	3	Предлажу, учествују активно у разматрању предлога, шаљу предлоге медијима и институцијама, вреднују сопствене активности	Вреднује активности,	Самосталан рад Тимски рад, Радионица Игра улога	Развијање демократске мисли и личности	Географија, историја, српски језик и књижевност, информатика
-------------	---	--	----------------------	---	--	--

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама¹, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик се усмено изражава, приступа различитим комуникативним ситуацијама и остварује комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.

Писмено изражавање

Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.

Задаци:

Разумевање говора

На крају осмог разреда ученик треба да:

- глобално, детаљно и селективно разуме различите усмене текстове (дијалоге, монологе, песме и друго) о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута које чује уживо или са аудио визуелних записа.
- разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих аутентичних текстова из свакодневног живота после 1-2 слушања
- разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу
- разуме краће рекламе, радио и ТВ емисије о темама предвиђеним наставним програмом.

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- разуме глобално, детаљно и селективно различите писане текстове (писма, новинске чланке, јасна илустрована упутства, огласе смисао текста и претходно стечена знања.
- увиђајући намеру аутора текста и контекста у којем је текст настао (емоционални и друго), ученик чита:
 - а) да би се информисао;
 - б) да би пратио упутства;
 - в) ради задовољства.

Усмено изражавање

Ученик треба да

- прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута, на структурисани начин:
 - а) говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и

- изван ње;
- б) изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене.

Интеракција

Ученик треба да:

- поштујући социокултурне норме комуникације, са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе,
- започиње и води разговор о познатим темама., одржава његов континуитет и завршава га.

Писмено изражавање

Ученик треба да пише :

- сруктурисане текстове дужине од 140 до 160 речи у којима, користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре, описује догађаје и лична искуства,
- поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација) .

Медијација

У ситуацији када посредује између особа (вршњака и одраслих) које не могу да се споразумеју, ученик треба да:

- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи
- писмено преноси поруке и објашњења,

Знања о језику

- препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом
- поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине,
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости),
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима
- уочава сличности и разлике између матерњег и страног језика и страних језика које учи,
- разуме значај употребе интернационализама,

Модул	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)
--------------	------------------------	-------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

<p>-Боље ићи пекару, него лекару</p> <p>-Слободни и једнаки</p> <p>-Лични закључци</p> <p>Хтети, значи, моћи</p>	<p>Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика.</p> <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -- разуме глобално, детаљно и селективно различите писане текстове -савлада даље технике читања у себи и гласног читања - упозна даље правила графиције и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - реагује вербално или невербално на упутства 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности 7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина 12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и поседовања 17. Тражење и давање обавештења о времену и 	<p>Француски језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери.</p> <p>Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика.</p> <p>Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.</p> <p>Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа.</p> <p>Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.</p> <p>Настава се заснива на социјалној интеракцији:</p> <ul style="list-style-type: none"> -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем. <p>Ученик се уплћује у законитости</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање
--	---	--	---	--

Граматички садржаји

1. Средства за наглашавање реченичних делова - позиционо наглашавање: *Alors, cette chanson, elle vous plaît? Elles, on ne veut plus les voir!*

2. Средства која указују на лице - личне заменице уз негативни императив: *Ne me regarde pas! Ne lui ouvre pas! Ne te fâche pas!*

3. Актуализаторе именице:

а) Облици *mon, ton, son* испред именица женског рода које почињу самогласником или немим h: *Mon école, ton amie, son héroïne;*

б) облик *cet* испред именица мушког рода које почињу самогласником или немим h: *cet ami, cet homme.*

4. Средства за исказивање временских и просторних односа:

- *pendant, de ... à, depuis, il y a...* ;

- *près de ..., loin de..., au milieu de... au sommet de..., le long de..., au bord de...* .

5. Глаголске облике, начине, времена и стања:

- герундив: *Je lis mon journal en mangeant; il a réussi en travaillant jour et nuit ;*

- футур други индикатива: *Tu sortiras quand tu auras fini tes devoirs;*

- рецептивно (ради разумевања књижевног језика): облике простог перфекта индикатива правилних глагола и фреквентних неправилних глагола;

- слагање времена у индикативу, укључујући и облике кондиционала за исказивање будућности у прошлости;

- императив (рецептивно): *Sachez reconnaître les vrais amis!*

- пасив: *Ce pauvre chien a t trouvé au bord de l'autoroute ; il sera adopté par une famille qui aime les animaux.*

6. Модалитете реченица:

- индиректни говор (заповедне реченице): *Claire te demande de la rappeler; La dame vous demande / prie de fermer la porte.*

7. Средства за исказивање аргумената и логичких односа:

- *comme: Comme j'tais en retard, j'ai pris un taxi ;*

- *parce que u puisque: Je voulais venir avec toi parce que tu me semblais triste; mais puisque tu ne veux pas, je n'insiste pas ;*

- *c'est pourquoi : Sa mère est tombée malade, c'est pourquoi elle n'a pas pu venir ;*

- *pourtant : Ils étaient très fatigués : ils sont pourtant venus et ils ont dansé toute la nuit !*

- *à cause de / grâce à : Il s'est trompé à cause de moi, je suis désolé ; Elle a réussi grâce au soutien de ses amis ;*

- *pour : Je vous appelle pour réserver ;*

- *pour que : Elle te le dit pour que tu fasses attention la prochaine fois ;*

~~*Début ensuite enfin : Début, je vous prie d'excuser le retard de mon exposé, ensuite, je parlerai de quelques aspects intéressants.*~~

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Корелација

Корелацију је могуће остварити са знањима стеченим из српског језика, енглеског језика, музичке културе, биологије, географије, техничког и информатичког образовања, физичког васпитања, верске наставе и грађанског васпитања.

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ - ЧЕТВРТА ГОДИНА УЧЕЊА

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа недељно
УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 68 часа

Циљеви:

Циљ наставе немачког језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи немачки језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:

Разумевање говора

На крају разреда ученик треба да:

- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад;
- разуме кратке дијалоге и монолошка излагања (до осам реченица) које наставник исказује природним темпом а који садрже искључиво језичку грађу обрађену током петог и шестог разреда;
- разуме једноставне песме у вези са обрађеном тематиком;

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- савлада технике читања у себи и гласног читања;
- дање упознаје правила графије и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, где, шта, када, ...).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;
- уз наставников подстицај, представи себе или другог, опише неку ситуацију, слику, лице, предмет;
- рецитије.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања, одговара на њих и изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групу;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- даље упознаје правила граfiје, ортографије и интерпункције;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа – име, презиме, адресу;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана, ...)

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика.

Модул	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе

Berufe, Reisen, Märchen	обрада	утврђивање	систематизација	проверознања	Ученик треба да:	слушање, разговор, читање, потрага за информацијама, допуњавање реченица, повезивање, решавање мање или више сложених задатака са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем, вежба изговор	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, даје упутства за учење, организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, вреднује	дијалогска метода, монологска метода, разговор, коришћење мултимедијалних презентација
					<ul style="list-style-type: none"> - усвоји вокабулар на тему <i>занимања и путовања</i>, - прича о својим плановима за будућност, - изрази своје намере и прави поређења - опише нека занимања - разуме брошуре о учењу језика у иностранству, - кроз бајку научи претерит правилних и неправилних, као и сложених глагола, - примењује концесивне зависне реченице, временске реченице са везником <i>wenn, als</i> - опише догађај - описује знаменитости у неком граду 			<p>Корелација са предметима</p> <p>српски језик, енглески језик, географија, физичко васпитање, грађанско васпитање, математика</p>
	12	18	3	2				

Medien, Umwelt, Gesellschaft	9	13	4	2	Ученик треба да:	слушање, разговор,	анализира,	дијалогска метода,
					- научи неке појмове из жаргона младих,	читање, потрага за информацијама,	мотивише,	монологска метода,
					- прави школске новине на немачком језику	допуњавање реченица, повезивање, решавање мање или више сложених задатака са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем, вежба изговор	координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, даје упутства за учење, организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, вреднује	разговор, коришћење мултимедијалних презентација
- усвоји вокабулар на тему заштита животне средине и ангажовања у разним друштвеним активностима,								Корелација са предметима
- разуме и тумачи резултате истраживања и анкета								српски језик, енглески језик, биологија, физичко васпитање, ликовна култура, верска настава грађанско васпитање,
- усвоји неодређене заменице, рекцију глагола, упитне и показне прилоге и зависне реченице.								

Landesk unde	2	2	1	0	<p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - научити најважније карактеристике Аустрије и Швајцарске, као земаља у којима се немачки говори као матерњи језик, - се упозна са специфичностима немачког језика у овим земљама и са важним личностима ових земаља. 	<p>слушање и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање речи са илустрацијама, читање, допуњавање реченица, селектовање тачних од нетачних исказа, исказивање просторних односа, вежбање изговора, писање</p>	<p>- анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, даје упутства за учење, организује, припрема, прати, помаже, мотивише, планира, учествује, вреднује</p>	<p>дијалогска метода, монологска метода, разговор, коришћење мултимедијалних презентација</p>
								<p>Корелација са предметима</p>
								<p>српски језик, енглески језик, географија, грађанско васпитање,</p>

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК
- обавезни наставни предмет-

Разред: 8

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Италијански језик

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈ	ТРАЈАЊЕ, КОРЕЛАЦИЈА	НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ
Introduzione	- кратак увод у наставни предмет и рад током школске године, изношење предлога и разматрање истих	2 - Српски језик - грађанско васпитање	- упознавање ученика са циљевима, задацима и програмским садржајем - говор наставника је прилагођен узрасту и нивоу знања ученика - наставник ученицима скреће пажњу на коришћење уџбеника, као извора активности - истиче се важност међусобне интеракције међу ученицима, као начина за лакше долажење до решења, боље усвајање новог градива, али и као начина рада који ће се и касније често примењивати	- кроз разноврсне активности (асоцијације, гледање мапе, музику...) деца стичу увид у распрострањеност и неке карактеристике италијанског језика

<p>Unità 1: Come eravamo da bambini</p>	<p>текст о детињству познатих Италијана</p> <p>разговор о детињству и првим данима школе</p> <p>филм „Три метра изнад неба“</p> <p>одломак из књиге “Lessico familiare”</p> <p>презент глагола</p> <p>употреба члана</p> <p>упознавање градова у Италији- Венеција</p>	<p>10</p> <p>- српски језик - ликовна култура - енглески језик</p>	<p>- подстицање ученика на исказивање сопствених ставова</p> <p>- разговор са ученицима о темама часа</p> <p>- гледање инсерта из филма и разговор о филмској уметности</p> <p>- читање текстова и одломака из књиге</p> <p>- постицање ученика да читају</p> <p>- увођење граматичких садржаја уз корелацију са матерњим и енглеским језиком</p> <p>-социјална интеракција</p> <p>- систематизација граматичких садржаја чије је савладавање било предвиђено у преходним разредима</p> <p>- исказивање допадања и недопадања</p> <p>- усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи</p>	<p>- рад у паровима, малим и великим групама</p> <p>- вежбе слушања</p> <p>- вежбе писања</p> <p>- фронтални облик рада</p> <p>- вежбања</p> <p>- писмено изражавање</p> <p>- презентације</p>
--	--	---	--	--

<p>Unità 2: I famosi detective</p>	<p>--рад на текстовима - писање завршетка стрипа - прошла времена - перфекат - имперфекат - плусквамперфекат - огласи - директне и индиректне заменице - вежбање</p>	<p>11</p> <p>- енглески језик - српски језик</p>	<p>- битно је разумевање суштине текста - граматички садржај се уводи уз обавезну корелацију са српским језиком или енглеским језиком - вокабулар се усваја уз асоцијацију на неку фотографију, снимак или непосредно окружење - систематизација граматичких садржаја чије је савладавање било предвиђено у преходним разредима - Решавање "текућих проблема" у разреду, тј. договори и мини-пројекти</p>	<p>- вежбе слушања и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом и одговарање на питања у вези са текстом, - слушање текста и доношење закључака - извођење кратких скичева и дијалога - допуњавање информација уз звучни материјал - писање огласа</p>
<p>Unità 3 : Che facciamo dopo la scuola</p>	<p>- разговор о слободном времену, хобијима и активностима ученика после школе - прилози за начин - кондиционал - чланци о животињама и волонтирању - исказивање сопственог мишљења и ставова - провере знања</p>	<p>9</p> <p>- српски језик - биологија</p>	<p>- битно је значење језичке поруке - уџбеници су извори активности и морају бити праћени употребом аутентичног материјала - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика - подстицање на даље учење истог или другог страног језика, било самостално или на вишем нивоу образовања - израда домаћих задатака и пројеката (појединачних, у пару и групи).</p>	<p>- слушање и реаговање на команде наставника или са траке - одговарање на питања у вези са текстом, тачно/ нетачно - рад у паровима, малим и великим Групама - вежбе слушања и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом - дијалог - прављење постера</p>

<p>Unità 4 :<i>Quanto mi piace fare shopping</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - куповина, радње - одећа и одевни предмети - кондиционал - релативне заменице - млади и мода, значај моде у њиховом животу - присвојни приевни - компаратив 	<p style="text-align: center;">11</p> <ul style="list-style-type: none"> - српски језик - енглески језик 	<ul style="list-style-type: none"> - у пријатној и опуштеној атмосфери ученици се третирају као одговорни, активни, креативни учесници у у пријатној и опуштеној атмосфери - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике - настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) - класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...) 	<ul style="list-style-type: none"> - рад у паровима, малим и великим групама - певање у групи - вежбе слушања и повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом - уочавање кључних речи и информација у тексту - проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично) - повезивање текста са сликама/илустрацијама - писање честитки и разгледница
---	--	---	--	---

<p>Unità 5 : Tutti in gita</p>	<p>-одлазак на излете, одморе, екскурзије - passato remoto - прича о Етрурцима - императив правилних и неправилних глагола</p>	<p>11</p> <p>- географија - историја</p>	<p>- укључивање у разговор што већег броја ученика - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто - корелација са историјом, географијом - развој свести о прихватању културолошких разлика</p>	<p>- рад у паровима, малим и великим групама - допуњавање табеле на основу прочитаног текста - проналажење недостајуће речи - повезивање текста са сликама/илустрацијама - одговарање на питања на основу претходног слушања - издавање команди и наредби -</p>
---------------------------------------	---	--	---	---

<p>Unità 6 : Andiamo in Italia per studiare</p>	<p>-текст о студирању у Италији и иностранству - давање и прихватање/ одбијање предлога - футур правилних и неправилних глагола - модул уписа у школе страних језика - презентације - квиз - исказивање временских прилика и услова</p>	<p style="text-align: center;">9</p> <p>- српски језик - енглески језик</p>	<p>- истиче се важност међусобне интеракције међу ученицима, као начина за лакше долажење до решења, боље усвајање новог градива - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери - уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...) - стицање позитивног односа према сопственом језику и културном наслеђу, као и према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, - стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.</p>	<p>- давање одговора на питања након слушања - игре примерене узрасту - повезивање појмова у радној свесци - проналажење недостајуће речи - говорне вежбе уз употребу нових граматичких структура - презентације у пару -израда квиза у пару - цртеж појмова (сликовни диктат)</p>
	<p>- давање упутстава -предлози за место -разлика у употреби hay/está -предлози a, en, de -превозна средства и глагол ir -текст: Лусијин распуст</p>		<p>- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика -настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) -уџбеници су извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала</p>	<p>-цртање по диктату, израда сликовног речника -Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала: извештај/дневник са путовања -игра улога (путник и мештанин)</p>

I Test, i compiti scritti		5	<p>- писмени задаци се раде у учионици у пријатном простору и опуштеној и подстицајној атмосфери</p>	<p>- писмена провера обезбеђује напредовање ученика у складу са оперативним задацима и квалитет и ефикасност наставе, развијање самопоуздања</p>
--	--	----------	--	--

- обавезни наставни предмет-

Разред: VIII

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 68

Шпански језик					
<p>Циљ наставе страног језика је усвајање основних знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме комуникације у складу са специфичностима енглеског језика.</p> <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разуме и реагује на усмени текст у вези са ситуацијама, темама и комуникативним функцијама • чита са разумевањем писане и илустроване текстове уз вези са темама • у писаној форми се изражава у вези са предвиђеним темама и ситуацијама • остварује комуникацију са саговорником у вези са предвиђеним темама и ситуацијама • препознаје језичке структуре и правилно их употребљава у комуникативној ситуацији 					
ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈ	КОРЕЛАЦИЈА	ТРАЈАЊЕ	НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТАВАРИВАЊА	ВРСТЕ АКТИВНОСТИ

<p>Unidad 4: Había una vez...</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разлике између pretérito imperfecto, indefinido и perfecto - глаголска перифраза soler + infinitivo - прихватање и тражење извињења - вокабулар везан за нарацију: приче, бајке, анегдоте, вести - живот у 20. веку - la tilde 	<p>-унутар предмета -српски језик - енглеск и језик - историја</p>	<p style="text-align: center;">21</p>	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање ученика са циљевима, задацима и програмским садржајем - усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину - наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто - битно је значење језичке поруке 	<ul style="list-style-type: none"> - обнављање прошлих времена кроз предвиђене практичне вежбе - рад у паровима, малим и великим групама - вежбе слушања - писање кратких текстова - повезивање појмова у радној свесци - увежбавање писања акцента у упитним и узвичним реченицама
--	---	---	--	---	---

<p>Unidad 5: Construyendo un futuro</p>	<ul style="list-style-type: none"> - futuro imperfecto (правилни и неправилни глаголи) - временски изрази за будуће време - Si + presente + futuro - вокабулар везан за политику и животну средину - акцентовање речи - упознавање са националним парковима Шпаније 	<ul style="list-style-type: none"> -српски језик - -енглеск и језик - -географија 	<p style="text-align: center;">21</p>	<ul style="list-style-type: none"> -циљни језик употребљава се у учионици добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике у пријатној и опуштеној атмосфери - уџбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала - говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика - ученици се третирају као одговорни, активни, креативни учесници у друштвеном чину 	<ul style="list-style-type: none"> - рад у паровима, малим и великим групама - вежбе слушања - уочавање кључних речи и информација у тексту - повезивање текста са илустрацијама - допуњавање израза - проналажење недостајуће речи - давање одговора на питање након слушања - селектовање тачних и нетачних израза
--	---	---	--	--	--

<p>Unidad 6: Cosas de casa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - потврдни и одрични импратив - императив и заменице - тражење и давање савета, дозвола и препорука, давање инструкција - вокабулар везан за кућне послове, спорт, занимања људи 	<p>-српски језик</p> <p>- енглеки језик</p> <p>- професионална оријентација</p>	<p>20</p>	<ul style="list-style-type: none"> - рад у учионици се спроводи путем индивидуалног или групног решавања проблема - циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник - наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе - знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник - наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја 	<ul style="list-style-type: none"> - допуњавање израза - допуњавање табеле на основу прочитаног текста - проналажење недостајуће речи - повезивање текста сликама/ илустрацијама - одговарање на питања на основу претходног слушања
---------------------------------------	--	--	-----------	---	---

Examen Escrito		-унутар предме та	6	- писмени задаци се раде у учионици у пријатном простору и опуштеној и подстицајној атмосфери	- писмена провера обезбеђује напредовање ученика у складу са оперативним задацима и квалитет и ефикасност наставе
----------------	--	-------------------------	---	---	---

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

НЕДЕЉНИ БРОЈ ЧАСОВА: 2 часа

УКУПНО ЗА ШКОЛСКУ ГОДИНУ: 68 часова

Циљеви:

Циљ наставе француског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији. Ученик треба да усвоји основна знања из немачког језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима.

Учећи француски језик ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе, развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развија свест о језичком богатству.

Стандарди:

Разумевање говора

Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације). Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука – монолог, краћи разговор, кратка информација.

Разумевање писаног текста

Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Усмено изражавање

Ученик је у стању да искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора, самостално или уз помоћ наставника.

Писмено изражавање

У оквиру програмом језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.

Интеракција

Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.

Задаци:

Разумевање говора

На крају разреда ученик треба да:

- разуме изразе које наставник употребљава током часа да би дао упутства за рад;
- разуме кратке дијалоге и монолошка излагања (до осам реченица) које наставник исказује природним темпом а који садрже искључиво језичку грађу обрађену током петог и шестог разреда;
- разуме једноставне песме у вези са обрађеном тематиком;

Разумевање писаног текста

Ученик треба да:

- савлада технике читања у себи и гласног читања;
- даље упознаје правила графије и ортографије;
- разуме упутства за израду вежбања у уџбенику и радним листовима;
- разуме смисао краћих писаних порука и илустрованих текстова о познатим темама (око 70 речи);
- издваја основне информације из краћег прилагођеног текста у вези са неком особом или догађајем (ко, где, шта, када, ...).

Усмено изражавање

Ученик треба да:

- разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију при спонтаном говору и читању;
- ступа у дијалог, постављањем и одговарањем на питања;

- уз наставников подстицај, представи себе или другог, опише неку ситуацију, слику, лице, предмет;
- рецитује.

Интеракција

Ученик треба да:

- реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања;
- поставља једноставна питања, одговара на њих и изражава допадање и недопадање;
- учествује у заједничким активностима и комуникацији на часу – рад у пару, у групи;
- тражи разјашњења када нешто не разуме.

Писмено изражавање

Ученик треба да:

- даље упознаје правила графиције, ортографије и интерпункције;
- допуњава и пише речи и кратке реченице на основу датог модела;
- пише пригодне честитке, поруке и електронска писма користећи модел;
- пише своје личне податке и податке других особа – име, презиме, адресу;
- прави спискове с различитим наменама (куповина, прославе рођендана, обавезе у току дана, ...)

Знања о језику

- препознаје шта је ново научио;
- схвата значај познавања језика.

Модул	Циљеви и задаци	Комуникативне функције	Начин остваривања програма	Технике (активности)	Корелација
-------	-----------------	------------------------	----------------------------	----------------------	------------

Боље ићи пекару, него лекару	Усвајање основних знања из француског језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима који говоре немачки језик, усвајање норме комуникације у складу са специфичностима немачког језика.	1. Представљање себе и других 2. Поздрављање 3. Именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева 4. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди 5. Постављање и одговарање на питања 6. Молбе и изрази захвалности	Француски језик се употребљава у добро осмишљеним контекстима у пријатној и опуштеној атмосфери. Говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика. Битно је значење језичке поруке која обавезно мора бити схваћена.	1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке 2. Рад у паровима, малим и великим групама 3. Мануелне активности 4. Вежбе слушања 5. Игре примерене узрасту 6. Певање у групи 7. Класирање и упоређивање 8. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање	-Српски језик - енглески језик - музичка култура -биологија -географија -техничко и информатичко образовање - физичко васпитање - верска настава - грађанско васпитање
Слободни и једнаки	Ученик треба да: -разуме изразе које наставник употребљава -разуме краће дијалоге и монолошка излагања -разуме једноставне песме и усмене кратке поруке и реагује на њих -савлада даље технике читања у себи и гласног читања	7. Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности 8. Изражавање допадања и недопадања 9. Изражавање физичких сензација и потреба 10. Именовање активности (у вези са темама) 11. Исказивање просторних односа и величина	Скреће се пажња на значај граматичке прецизности исказа. Знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности.	10. Решавање текућих проблема у разреду, договори и мини пројекти 9. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала 10. Разумевање писаног језика 11. Писмено изражавање	- физичко васпитање - верска настава - грађанско васпитање
Лични закључци	- упозна даље правила графиције и ортографије - разговетно изговара гласове, посебно оне које наш језик не познаје - у десетак реченица представи себе или другог - реагује вербално или невербално на упутства и постављена питања	12. Давање и тражење информација о себи и другима 13. Тражење и давање обавештења 14. Описивање лица и предмета 15. Изрицање забране и реаговање на забрану 16. Изражавање припадања и	Настава се заснива на социјалној интеракцији: -путем групног или индивидуалног решавања проблема, -потрагом за информацијама из различитих извора, -решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем.		

Граматички садржаји

1. Средства за наглашавање реченичних делова - позиционо наглашавање: *Alors, cette chanson, elle vous plaît?*

2. Средства која указују на лице - личне заменице уз негативни императив: *Ne me regarde pas! Ne lui ouvre pas! Ne te fâche pas!*

3. Актуализаторе именице:

а) Облици *mon, ton, son* испред именица женског рода које почињу самогласником или немим h: *Mon école, ton amie, son héroïne;*

б) облик *cet* испред именица мушког рода које почињу самогласником или немим h: *cet ami, cet homme.*

4. Средства за исказивање временских и просторних односа:

- *pendant, de ... à, depuis, il y a...* ;

- *près de ..., loin de..., au milieu de... au sommet de..., le long de..., au bord de...* .

5. Глаголске облике, начине, времена и стања:

- герундив: *Je lis mon journal en mangeant; il a réussi en travaillant jour et nuit ;*

- футур други индикатива: *Tu sortiras quand tu auras fini tes devoirs;*

- рецептивно (ради разумевања књижевног језика): облике простог перфекта индикатива правилних глагола и фреквентних неправилних глагола;

- слагање времена у индикативу, укључујући и облике кондиционала за исказивање будућности у прошлости;

- императив (рецептивно): *Sachez reconnaître les vrais amis!*

- пасив: *Ce pauvre chien a t trouvé au bord de l'autoroute ; il sera adopté par une famille qui aime les animaux.*

6. Модалитете реченица:

- индиректни говор (заповедне реченице): *Claire te demande de la rappeler; La dame vous demande / prie de fermer la porte.*

7. Средства за исказивање аргумената и логичких односа:

- *comme: Comme j' ttais en retard, j'ai pris un taxi ;*

- *parce que u puisque: Je voulais venir avec toi parce que tu me semblais triste; mais puisque tu ne veux pas, je n'insiste pas ;*

- *c'est pourquoi : Sa m re est tomb e malade, c'est pourquoi elle n'a pas pu venir ;*

- *pourtant : Ils étaient très fatigués : ils sont pourtant venus et ils ont dansé toute la nuit !*

- *à cause de / grâce à : Il s' est tromp cause de moi, je suis d sol ; Elle a réussi grâce au soutien de ses amis ;*

- *pour : Je vous appelle pour réserver ;*

- *pour que : Elle te le dit pour que tu fasses attention la prochaine fois ;*

- *d'abord, ensuite, enfin : : D'abord, je vous prie senterai le plan de mon expos ; ensuite, je parlerai de quelques cas intéressants ; enfin, je vous proposerai de discuter les questions suivantes...*

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за француски језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави француског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу француског језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који учи француски језик а поседује изузетне способности.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Општи циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Остали циљеви и задаци наставе информатике и рачунарства су:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- оспособљавање за рад на рачунару;
- подстицање креативног рада на рачунару.

Оперативни задаци

- упознавање ученика са применом рачунара у области табеларних прорачуна и изради графикана;
- упознавање ученика са фазама израде проблемских задатака на рачунару;
- упознавање ученика са основама језика за израду једноставних презентација на мрежи;
- упознавање ученика са могућностима специјализованих програма за израду презентација на мрежи;
- оспособљавање ученика за самосталну израду пројекта применом рачунарских технологија.

Редни број	Наставна тема	Укупно
1.	Табеларни прорачуни	10
2.	Изборни модули	10
3.	Израда самосталног пројекта	14
	Укупно	34

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација

1. Табеларни прорачуни	12	<p>-слушају</p> <p>-питају</p> <p>-најбитније бележе</p> <p>-вежбају</p>	<p>-објашњава</p> <p>-показује како се ради</p> <p>-надгледа</p> <p>-коригује</p> <p>-вреднује рад</p>	<p>-фронтални</p> <p>-индивидуални</p> <p>-рад у пару</p>	<p>-објаснити који се типови података могу уносити у ћелију.</p> <p>Вежбати унос текстуалних, бројчаних и датумских података, њихово брисање, измену, копирање и премештање</p> <p>- да ученици науче да форматирају податке у ћелији, врсти или колони</p> <p>-да ученици науче боје, позадину и оквире ћелије</p> <p>-да ученици науче појам формуле, начин њеног уноса, концепт повезивања ћелија унутар формула преко адреса ћелија.</p> <p>-да ученици науче шта је функције и начин њеног уноса (сабирање, просек, минимум и максимум); могућност "паметног" копирања формула</p> <p>-да ученици науче да раде са са графичким објектима: користе готове графичке објекте, врше њихово уметање на радни лист и форматирање (слике, дијаграми, готови облици, оквири за текст, украсна слова, симболи и други објекти).</p>	<p>Унутар предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • математика, • Техничко и информатичко образовање
------------------------	----	--	--	---	---	---

2. Изборни модули	10	<p>-слушају</p> <p>-питају</p> <p>-најбитније бележе</p> <p>-вежбају</p>	<p>-објашњава</p> <p>-показује како се ради</p> <p>-надгледа</p> <p>-коригује</p> <p>-вреднује рад</p>	<p>-фронтални.</p> <p>-индивидуални</p> <p>-рад у пару</p>	<p>-да ученици науче да праве презентације на мрежи употребом HTML језика</p> <p>- да упознају основне елементе HTML језика (појам тагова са примерима основног костура програма, концепт креирања стране, поглед из веб читача).</p> <p>- да користе боју и слику за позадину</p> <p>- да науче да форматирају текст</p> <p>- да знају да „раде— са сликама</p> <p>- да знају да употребљавају хиперлинк (текст, слика, Е-маил).</p> <p>- да знају да креирају табелу и да је обрађују</p> <p>-да се ученици упознају у са још неким специјализованим програмима за израду презентација на мрежи</p>	<p>Унутар предмета:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Физика, • Хемија, • Техничко и информатичко образовање, • Биологија
-------------------	----	--	--	--	---	--

3. Израда самосталног пројекта	12	-бирају тему -уче фазе рада пројекта -бирају потребне програме и алате за израду пројекта -самосталано раде пројекат -приказују израђени пројекат	-помаже ученику при избору теме -објашњава које су фазе - разговара са ученицима и помаже им да нађу најбоља решења -прати ученике у раду и подстиче их на самосталан рад -даје подршку ученицима -вреднује рад ученика	-фронтални. -индивидуални -групни	да ученици изаберу тему на којој ће радити -да одреде: изворе информација, начине коришћења туђих дигиталних материјала и слања својих -да израде план рада на пројекту: фазе рада, одређивање задатка пројекта, циљне групе којој је намењен и да у том циљу врше истраживање, прикупљање података и избор најквалитетнијих -да ученици изврше тестирање функционалности пројекта и представљање пројекта циљној групи, а након тога изврше вредновање пројекта -да изврше избор средстава за реализацију пројекта: сачинити избор потребних програма и алата за израду пројекта	Унутар предмета: <ul style="list-style-type: none"> • Физика, • Техничко и информатичко образовање, • Хемија
--------------------------------	----	---	--	---	---	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Предмет има статус изборног. Анкетирање ученика врши се на почетку сваке школске године. Ако се ученици одреде за овај предмет, похађају га до краја текуће школске године. Анкетирање ученика за следећу школску годину може се извршити и на крају текуће школске године.

Од пријављених ученика на нивоу разреда, потребно је формирати групе од 15 до 20 ученика.

Препоручује се да по једном рачунару буде највише два ученика.

Потребно је да ученички рачунари имају звучнике или слушалице са микрофоном (због обраде мултимедијалних садржаја) а пожељна је и камера.

У учионици је неопходно да се налази и један рачунар за наставника, успостављена веза са интернетом, скенер, штампач и звучници. Препоручује се да сви рачунари у учионици буду повезани у мрежу и да учионица има рачунарски пројектор.

Програмске садржаје треба остваривати првенствено кроз вежбе и практичан рад на рачунару. У циљу што бољег усвајања знања, препорука је да ученици имају по један час вежби сваке недеље или да се реализује двочас сваке друге недеље.

С обзиром на то да ученици не морају похађати предмет у сва четири разреда, неки садржаји се морају тематски понављати и провлачити кроз више разреда, како би се предвиђене теме што боље савладале. Ту се, пре свега, мисли на теме које се тичу интернета, а затим на прављење и обраду мултимедијалних садржаја, као и на њихово уклапање у функционалну целину кроз пројектне задатке.

У тематској целини **ТАБЕЛАРНИ ПРОРАЧУНИ** обрадити теме на следећи начин:

Радна свеска и радни лист. Објаснити радно окружење и основне елементе прозора. Објаснити појмове: радна свеска, радни лист, ћелија, редови, колоне, адреса ћелије. Обработити кроз вежбу рад у радној свесци (чување, брисање, премештање и копирање, отварање нове и постојеће радне свеске), кретање кроз радни лист (помоћу миша и тастатуре), убацивање новог радног листа, брисање радног листа, промену имена, копирање и померање радних листова. Показати селекцију ћелије, реда, колоне и целог радног листа. Вежбати селекцију суседних и несуседних ћелија, редова и колона. Вежбати промену ширине редова и колона.

Унос података у ћелију. Објаснити који се типови података могу уносити у ћелију. Вежбати унос текстуалних, бројчаних и датумских података, њихово брисање, измену, копирање и премештање.

Форматирање ћелија. Објаснити како се форматом ћелије одређују начини приказа података у облику текста, броја, датума и времена. Вежбати форматирање података (врста, величина, стил и боја слова). Показати како се могу бојити позадина и оквири ћелије.

Рад са формулама. Објаснити појам формуле, начин њеног уноса, концепт повезивања ћелија унутар формула преко адреса ћелија. Вежбати на једноставним примерима.

Коришћење уграђених функција. Објаснити појам функције и начин њеног уноса. Обавезно обработити основне функције за сабирање, просек, минимум и максимум. Показати могућност "паметног" копирања формула. Вежбати на једноставним примерима. Показати да једна формула може да се састоји од више уграђених операција.

Рад са графичким објектима.Показати могућности рада са готовим графичким објектима, њихово уметање на радни лист и форматирање (слике, дијаграми, готови облици, оквири за текст, украсна слова, симболи и други објекти).Повезати са стеченим знањима.

Израда графикона.Објаснити начин израде графикона на основу унетих података.Показати и препоручити одређене типове графикона.Вежбати израду графикона, измену података и форматирања на израђеном графикону као и уметање графикона на исти и на посебан радни лист.

Штампање. Објаснити поступак прегледања радног листа пре штампе и поступак штампања.Такође, објаснити могућности форматирања страница за штампу, тј.одређивања величине и оријентације папира, као и подешавање маргина. Скренути пажњу на могућности одабира штампача, штампања одређене странице и одређеног броја копија, као и на могућност штампања целе радне свеске.

У тематској целини **ИЗБОРНИ МОДУЛ** наставити обраду задатака из програмирања или представити ученицима начин израде презентација на мрежи. Теме реализовати на следећи начин:

Програмирање

Препоручује се наставнику да осам часова посвети изради задатака у програмском језику који је изучаван у ВИ и ВИИ разреду. Задаци за вежбу могу бити неке од следећих тема: сортирање, евиденција присуства, просечна оцена, фискални рачун итд. Препоручује се наставницима да са ученицима ураде неки од следећих примера:

1. Слогови (или класе, зависно од програмског језика) - Груписање сродних података у један тип података. Пример: дефинисати тип слога (класу) који представља ученика и садржи име, презиме, датум рођења, адресу, разред и одељење.
2. Потпрограми - Направити потпрограм (процедуру или метод, зависно од програмског језика) који са тастатуре учитава податке у слог ученика и други потпрограм који исписује податке о ученику на екрану.
3. Низови - Помоћу решења претходних задатака сачинити програм који учитава податке о свим ученицима у одељењу, а затим исписује податке само ученике који су рођени одређеног дана или само за ученике из одређеног места или одељења.
4. Напредне операције са низовима - Сортирати унети низ ученика по презимену или по датуму рођења.
5. Уколико је могуће, обрадити неки од претходних примера у графичком окружењу, тј. развити програм који за унос и приказ података користи прозоре, тастатуру и миша.

Преостала два часа посветити теоријској обради фаза израде проблемских задатака на рачунару.Ова целина ће код ученика заокружити сва знања стечена из програмирања кроз понављање и разјашњавање низа корака који се предузимају приликом решавања проблемских задатака на рачунару.Тиме се код ученика развија способност да сагледају цео процес израде програма, а да појам програмирања не повезују само са једном његовом фазом (најчешће се појам програмирања повезује са фазом писања програмског кода). Дакле, ученицима објаснити да се процес програмирања или пројектовања софтвера састоји из неколико фаза и сваку од њих растумачити: пројектовање захтева, анализа захтева,

прављење модела система (помоћу алгоритма или на неки други начин), дефинисање захтева и њихово записивање, избор софтвера и алата за рад, израда програма (писање програмског кода), дизајн, тестирање решења, анализа грешака, дорада, завршна фаза писања документације у виду техничког упутства. Нагласити да се у реалном времену неке од наведених фаза преплићу и понављају а да је за израду озбиљног софтвера потребно имати читав тим у коме су улоге учесника тачно подељене.

Презентације на мрежи

Обновити са ученицима појмове као што су сервиси интернета, презентације на интернету, мапа и структура презентација на мрежи, појам сајта, преузимање материјала са других презентација, ауторска права на интернету и друго. Израду презентација на мрежи започети радом са језиком ХТМЛ. Објаснити основе језика ХТМЛ. У оквиру наставних јединица које следе направити једноставну презентацију на мрежи.

Обраду језика ХТМЛ и израду једноставне презентације на мрежи поделити на следеће целине:

- Основни елементи језика ХТМЛ (појам тагова са примерима основног костура програма, концепт креирања стране, поглед из веб читача).
- Боја и слика за позадину.
- Рад на тексту (унос текста, измена, брисање, прелазак у нови ред, размак између речи, специјални знаци, центрирање, фонт, величина, боја, стил).
- Рад на слици (уметање слике на страну, промена димензије слике, позиционирање на екрану, постављање и позивање извора слика).
- Хиперлинк (текст, слика, Е-маил).
- Креирање табела (дефинисање табела, редова и колона, спајање редова, спајање колона, оквири за табелу, рад са текстом и сликама).

На крају демонстрирати могућности специјализованих програма за израду презентација на мрежи (МС Публисхер, МС Фронт Паге, Дреамвеавер, Јоомла итд). Причати са ученицима о критеријумима за вредновање веб страница.

Подстицати ученике на критичко вредновање информација доступних на мрежним презентацијама. Причати са ученицима о утврђивању вредности презентације постављањем следећих питања: Да ли је садржај коректан и актуелан? Да ли је садржај презентације у складу са узрастом ученика? Да ли су квалитетни текстуални, графички и мултимедијални елементи (ако постоје)? Да ли постоји препорука неке релевантне установе за коришћење презентације? Да ли је лако кретање (навигација) кроз презентацију? Да ли сви линкови у презентацији функционишу? Да ли презентација садржи биографију аутора и његову електронску адресу? Да ли је аутор веб презентације познато име у својој области? Да ли постоји линк до посматране презентације са неке презентације у коју већ имамо поверења? Да ли се наводе потпуни библиографски подаци у цитатима, како би се могли пронаћи оригинални извори? Да ли посматрана презентација има обележен датум постављања и датум последњег ажурирања? Да ли је то битна карактеристика квалитетне презентације?

Теме за **ИЗРАДУ САМОСТАЛНОГ ПРОЈЕКТА** су део садржаја неког предмета који се изучава током школовања или су слободне. Као циљ треба поставити израду пројектног задатка. За реализацију пројектног задатка ученици користе знања стечена у оквиру предмета *Информатика и рачунарство*. Пројекат може бити реализован индивидуално или у групи до 3 ученика. Уколико се ради у групи, за сваког ученика јасно дефинисати задатке и целине које треба самостално да уради.

Избор теме. Заједно са сваким учеником појединачно, одабрати тему за рад. Препоручити теме из школског програма или слободне теме, као што су: *Наша школа, Одељењски ЦД, Стари и ретки занати* итд. Дискутовати и анализирати одабрану тему и упутити ученике на потребну литературу. Обновити појам ауторских права и скренути пажњу на начине дељења дигиталних материјала, односно начине преузимања туђих материјала и постављање својих на интернет.

Израда плана рада на пројекту. Објаснити ученицима све фазе израде пројекта појединачно: одређивање задатка пројекта и циљне групе којој је пројекат намењен, истраживање на задату тему, прикупљање података, сортирање и избор најквалитетнијих материјала, обрада материјала на рачунару, одабир форме за приказ пројекта, рад на пројекту, тестирање функционалности пројекта, представљање пројекта циљној групи, евалуација пројекта.

Избор средстава за реализацију пројекта. У односу на одабрану тему разговарати са ученицима и сачинити избор потребних програма и алата за израду пројекта, као што су: дигитални фотоапарат, камера, скенер и други. Избор програма извршити од обрађених у оквиру предмета *Информатика и рачунарство*.

Израда пројекта. Број часова који је на располагању распоредити тако да се највише часова посвети изради пројекта. Препоручује се од шест до осам часова. Пратити ученике у раду и подстицати их на самосталан рад.

Вредновање пројекта. Приказати и презентовати урађене пројекте одељењу или широј заједници. Коментарисати и анализирати представљене пројекте заједно са ученицима. Разговарати о тешкоћама на које су ученици наишли током реализације пројекта и на које начине су их превазишли.

Број часова који је предвиђен за сваку наставну област је оријентациони. Наставнику се оставља слобода да га коригује у извесној мери (2 до 3 часа по теми) уколико му је то потребно ради квалитетнијег савладавања програмских садржаја.

ДОМАЋИНСТВО

Циљ наставе изборног предмета домаћинство јесте да ученици стекну нова знања, интегришу, функционализују и унапреде претходна знања и вештине, усвоје вредности и формирају навике у вези са важним активностима у свакодневном животу у области становања, одевања, исхране и употребе различитих материјала.

Задаци наставе домаћинства су:

- стицање знања и вештина у вези с важним активностима у свакодневном животу и развијање способности примене стечених знања и умења у областима организације и функционисања савремене породице и домаћинства, исхране, културе становања и одевања;
- развијање вештина, ставова и навика одржавања одевних предмета и обуће, домаћинства и околине;
- развијање способности правилног и безбедног коришћења различитих средстава, оруђа и материјала у домаћинству;
- развијање способности за поуздано и стручно коришћење различитих уређаја у домаћинству, нових информационих и комуникационих технологија;
- развијање еколошке свести и спремности да се сопственим деовањем доприноси очувању здраве околине, стандарда и квалитета живљења;
- развијање позитивних и конструктивних ставова о коришћењу научних сазнања за унапређивање квалитета живота;
- развијање сарадничких односа са околином, неговање способности слушања и уважавања мишљења других, подстицање способности толеранције, изношења става и формулисања аргумената за изнети став;
- развијање свести о сопственим знањима и способностима

НАСТАВНА ТЕМА	ОБРАДА	ПОНАВЉАЊЕ	ВЕЖБА	ПРОВЕРА	УКУПНО
I СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	6	2	5	1	14
II ИСХРАНА ЧОВЕКА	10	2	7	1	20
УКУПНО	16	4	12	2	34

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма	Корелација
		Ученика	Наставника			
СРЕДСТВА ЗА ОДРЖАВАЊЕ ЛИЧНЕ ХИГИЈЕНЕ И ХИГИЈЕНЕ СТАНА	14 (6+2+5+1)	-активно слушање, разговор -посматрање, уочавање, демонстрирање -повезивање знања и закључивање, -уочавање проблема у животној средини -формирање пракричних знања и вештине -развијање еколошке свести	-подстиче ученике на размишљање -објашњава, демонстрира, наводи примере из свакодневног живота -указује на могуће закључке, указује на практичу примену знања -развија и подстиче позитивне и конструктивне ставове	-фронтални - индивидуални -групни	-стицање знања о коришћењу воде у домаћинству, о хемијској и микробиолошкој исправности воде, разликама између техничке и пијаће воде, као и тврде и меке -познавање опасности загађења животне средине и предлаже како да се спрече штетне последице загађења -развијање еколошке свести, као и свести о сопственим знањима и умењима	Хемија Биологија ТиО

ИСХРАНА ЧОВЕКА	20 (10+2+7+1)	-активно слушање, разговор -посматрање, уочавање, демонстрирање -повезивање знања и закључивање, -уочавање проблема у животној средини -формирање практичних знања и вештине - р а з в и ј а њ е е к о л о ш к е свести	-подстиче ученике на размишљање -објашњава, демонстрира, наводи примере из свакодневног живота -указује на могуће закључке, указује на практичну примену знања -развија и подстиче позитивне и конструктивне ставове	-фронтални - индивидуални -групни	-стицање знања о значају правилне исхране и да се исхраном уноси шест главних врста супстанци битних за функционисање људског организма, као и њихову заступљеност -препознају еколошку и генетски модификовану храну -стиче знања о припреми и чувању намирница (конзервисању), планирању дневних оброка и састављању јеловника -формирање практичних знања и вештина за послуживање хране, културних навика приликом узимања хране, као и неговање културе	Хемија:Биолошки важна органска једињења Биологија
-------------------	------------------	--	---	---	---	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Садржаји наставе домаћинства омогућују ученицима да формирају практична знања, вештине и навике које ће примењивати у важним активностима у свакодневном животу, као што су култура становања, одевања, исхране. Усвајањем знања из области наставног предмета домаћинство, ученици ће бити оспособљени да самостално врше избор и користе различите материјале и средстава.

Приликом остваривања наставних садржаја успоставља се корелација са биологијом и хемијом.

СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	6	уочава разуме упоређује	-предентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Разумевање значаја свакодневног живота у прошлости
Свакодневни живот у Европи и свету од краја 19. до краја 20. века	14	уочава закључује упоређује	-предентује -утиче на развој свести ученика о значају свакодневног живота у прошлости	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Стицање знања о свакодневном животу у Европи и свету од краја 19. до краја 20. века
Свакодневни живот код Срба од краја 19. до краја 20. века	14	уочава закључује разликује	-предентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	Развијање истраживачке радозналости Развијање способности повезивања знања из различитих области

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Часови допунске наставе се реализују по потреби, за ученике који у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја. Допунска настава се реализује током целе године, одмах када се уоче тешкоће појединих ученика у усвајању програмских садржаја.

Наставне теме обухваћене допунском наставом:

- Развој српског књижевног језика и писма; Вуков рад на реформи језика, писма и правописа
- Граматика: Фонетика, морфологија, синтакса (садржаји који се усвајају у 8. разреду и обнављање садржаја из претходних разреда)
- Правопис: Основна правописна правила писања великог слова, интерпункције, састављеног и растављеног писања речи
- Књижевност: Књижевна дела која се обрађују у 8. разреду; основни појмови теорије књижевности неопходни за разумевање обрађиваних дела
- Писмено изражавање: Писање различитих типова текстова на задате теме; припремање за писмене задатке

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Планира се у зависности од потреба ученика

Допунска настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активност и ученика	Активност и наставника	Наставне методе

-Present tenses	1	Ученици треба да савладају грађење и употребу времена, обично као припрема пред контролни/писмени задатак и додатно увежбају читање, значење речи у текстовима	рад у паровима, писање, допуњавањ е реченица, индивидуал ни одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира , наводи на повезивање и примену знања, усмерава	дијалoшка метода, монологска метода, илустративна метода, разговор,
-Past tenses	1				
-Reading	1				
-Passive	1				
-Conditionals	1				
-Reading	1				
-Reported Speech	1				
-Reading	1				

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК

Допунска настава : 8 часова

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави немачког језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе

<ul style="list-style-type: none"> • Ich will Tennisspielerin werden • Eine Sprachreise nach England • Es war einmal... • Wie entsteht eine Schülerzeitung? • Was tust du für die Umwelt? • Ich aengagiere mich für... • Präteritum • Landeskunde 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Ученик треба да разуме краћи наративни текст који чита или слуша и самостално га преприча; уради мање истраживачке радове на задату тему;</p>	<p>рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање</p>	<p>анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава</p>	<p>дијалогска метода, монологска метода, илустративна метода, разговор, мултимедијалне презентације</p>
---	---	--	--	--	---

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави шпанског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

<i>ВРЕМЕ</i>	<i>Наставни садржаји</i>	<i>Начин остваривања</i>
<i>септембар/октобар</i>	-Contraste el pretérito indefinido/perfecto e imperfecto - Verbo SOLER + infinitivo	<i>Кроз усмене и писмене вежбе и уз помоћ различитих наставних метода и наставних листова ученици савладавају градиво</i>
<i>новембар</i>	-Pedir y dar disculpas -Vocabulario relacionado con el discurso	
<i>децембар</i>	-El futuro imperfecto (regulares) -El futuro imperfecto (irregulares) - Si + presente + futuro	

<i>јануар/фебруар</i>	-La tilde -Los parques nacionales de España (texto)
<i>март/април</i>	-El imperativo -Los pronombres del OD y OI -Pedir y dar consejos
<i>мај</i>	-Repaso del contenido

ИСТОРИЈА

План рада допунске наставе:

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Свет крајем 19-ог почетком 20-ог века	3	-слушају питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Србија, Црна Гора њихови суседи крајем 19-ог и почетком 20-ог века	6	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте

Први светски рат и револуције у Русији	4	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Свет између Првог и Другог светског рата	3	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Југословенска краљевина	3	-слушају,питају,разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Други светски рат	5	-слушају,питају, разговарају, читају,упоређују, илуструју,користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Други светски рат	5	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте

Свет после Другог светског рата	4	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте
Југославија после Другог светског рата	4	-слушају,питају, разговарају,читају, упоређују,илуструју, користе атлас	-објашњава, подстиче, мотивише, наводи, сугерише	усвајање знања, уочавање узрочно последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте

МАТЕМАТИКА

Допунска настава

Наставна тема: ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање ученика са програмом – Однос тачке и праве, тачке и равни – Рогољ. Полиедар 	<ul style="list-style-type: none"> – Разговор о похађању допунске наставе, циљевима и задацима – Схватити односе тачке, праве и равни у простору – Упознати најбитније чињенице о пројекцијама на раван 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
--	--	--	---	---

Наставна тема: ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Основна својства једнакости и неједнакости – Еквивалентност једначина – Решавање линеарних једначина са једном непознатом – Еквивалентност неједначина – Решавање линеарних неједначина 	<ul style="list-style-type: none"> – Схватити основна својства једнакости и неједнакости – Решавати једноставније примере једначина и неједначина 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
---	---	--	---	---

Наставна тема: ПРИЗМА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Призма (појам, врсте, елементи) – Мрежа призме – Површина призме(правилна четворострана, тространа и шесострана) – Запремина четворостране, тростране и шестостране призме 	<ul style="list-style-type: none"> – Упознати призму и њене основне елементе – Препознати обрасце за површину и запремину призме – Применити знање у пракси 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
---	--	--	---	---

Наставна тема: ПИРАМИДА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Пирамида (појам, врсте, елементи) – Површина четворостране пирамиде – Површина тростране и шестостране пирамиде – Запремина четворостране пирамиде – Запремина тростране и шестостране пирамиде 	<ul style="list-style-type: none"> – Упознати пирамиду њене елементе и својства – Препознати обрасце за површину и запремину пирамиде – Применити знање у пракси 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad) 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци
---	---	--	---	--

Наставна тема: ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Функција и њен график – График линеарне функције – Цртање и читање графика – Графичко приказивање података 	<ul style="list-style-type: none"> – Учити функционалне зависности у разним областима и приказати их на различите начине – Проширити знање о линеарним функцијама – Цртати и читати разне графике, графиконе разних стања, појава и процеса 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
---	--	--	---	--

Наставна тема: СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Линеарна једначина са две непознате и њена решења – Метода замене – Метода супротних коефицијената – Графичка метода решавања система 	<p>–Решавати системе линеарних једначина са две непознате на основу еквивалентних трансформација</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
--	--	--	---	--

Наставна тема: ВАЉАК

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Ваљак (настанак, елементи, врсте) – Површина ваљка – Запремина ваљка 	<ul style="list-style-type: none"> –Упознати геометријско тело ваљак –Применом образаца за ваљак израчунати површину и запремину у једноставнијим примерима 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad) 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци
--	---	--	---	--

Наставна тема: КУПА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Купа (настанак, елементи, врсте) - Површина купе - Запремина купе 	<ul style="list-style-type: none"> -Упознати геометријско тело купу -Применом образаца за купу израчунати површину и запремину у једноставнијим примерима 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad) 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци
---	---	--	---	--

Наставна тема: ЛОПТА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
<ul style="list-style-type: none"> – Лопта (настанак, елементи, врсте) – Површина лопте – Запремина лопте 	<ul style="list-style-type: none"> –Упознати геометријско тело лопту –Применом образаца за лопту израчунати површину и запремину у једноставнијим примерима 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Збирка задатака Свеска Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad) 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		

Увод	1	Слушају, питају, посматрају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље препознавање, уочавање и разумевање градива
Екологија и животна средина	1	Слушају, посматрају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље препознавање, уочавање и разумевање
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2	Слушају, посматрају питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље препознавање, уочавање и разумевање
Глобалне последнице загађивања животне средине	2	Слушају, посматрају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље препознавање, уочавање и разумевање
Животна средина и одрживи развој	1	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље препознавање, уочавање и разумевање
Животна средина, здравље и култура живљења	1	Слушају, питају, закључују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у групама	Боље уочавање и разумевање

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Неметали, оксиди неметала и киселине	4	<ul style="list-style-type: none"> -препознаје основна физичка и хемијска својства неметала (агрегатно стање, боју, реакцију са кисеоником) -уочава везу између својстава неметала и њихове практичне примена -препознаје најважније неметале (O, N, H, P, S, C) на основу њихових физичких и хемијских својстава -на основу формуле именује неорганска једињења оксиде и киселине -доказује киселе особине раствора помоћу индикатора 	<ul style="list-style-type: none"> -подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула оксида и киселина 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -рад у групама 	<ul style="list-style-type: none"> -зна разлику метала и неметала -зна примену неких елемената и њихових једињења -зна својства неких неметала -пише формуле
Метали, оксиди метала и хидроксида	3	<ul style="list-style-type: none"> -повезује појмове - пише једноставније једначине - доказује базе индикаторима - ради једноставније огледе - препознаје најважније метале на основу њихових физичких и хемијских својстава - на основу формуле именује неорганска једињења оксиде и базе 	<ul style="list-style-type: none"> -подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула оксида и база 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални рад -рад у групама 	<ul style="list-style-type: none"> - зна преко формуле да одреди класу једињења - разликује својства базних оксида и база - ради једноставније задатке -зна разлику хемијских метала и техничких метала -пише формуле

Соли; електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	3	пише формуле соли - зна шта је електролитичка дисоцијација - зна шта су електролити и да су јони у ратвору електролита носиоци наелектрисања и одговорни за проводљивост	-демонстрира, подстиче, објашњава	-индивидуални рад -рад у групама	-зна преко формуле да одреди класу једињења -разликује својства соли -ради једноставније задатке
Угљоводоници	4	-помоћу модела склапа формуле -зна хомологи низ првих десет алкана, алкена, алкина -пише формуле угљоводоника	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула	-индивидуални рад -рад у групама	-зна поделу угљоводоника -преко везе разликује засићене и незасићене угљоводонике -помоћу опште формуле пише формуле угљоводоника -зна нека својства и примену
Органска једињења са кисеоником	4	- помоћу модела склапа формуле - поставља питања, повезује и закључује - пише формуле и једноставније једначине - ради једноставније огледе	-подстиче, упућује, објашњава, наводи примере -помаже у писању формула	-индивидуални рад -рад у групама	-према функционалној групи разликује класе једињења -зна примену и својства етанола -зна примену и својствасирћетне киселине -зна шта су естри и како настају

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који у редовној настави француског језика не постижу задовољавајуће резултате. Зависно од утврђених недостатака као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад

Допунски рад се организује за ученике који показују лошије резултате или нису у могућности да савладају градиво на задовољавајући начин и у одговарајућој мери, Међутим, не само тада, већ и сваки пут када постоји нека нејасноћа или проблем који ученици нису у стању да свладају на редовној настави.

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржај програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање год. плана рада	1	Слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог	-Развијање љубави према срп.језику и потребе за унапређивањем

Језик (граматика и правопис)	15	Слушање, вежбање, упоређивање, шпрактична примена стеченог знања, уочавање, закључивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, рад у групама, тимски рад, истраживачки рад	-Поступно и темељито упознавање граматике српског језика -Упознавање и примена граматике и правописа
Књижевност (књижевни текстови и стилске особине текста)	7	Читање, разговор, анализа, упоређивање, размена знања и искуства, истраживање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, групни, тимски рад, индивидуалан рад	- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књ. - Уверљиво усмено и писмено изражавање
Припрема ученика за такмичења	10	Вежбање, слушање, сугестије, запажања, разговор	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Текст, дијалог, анализа, вежбе	- Развијање такмичарског духа и жеље за стицањем нових знања из језика и граматике
Израда текстова	2	Рад на тексту	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Припремање текста, извођење програма	- Квалитетна и разноврсна израда текстова
Анализа рада	1	Сугестије, усвајање, записивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, анализа, монолог	Унапређивање рада наставе

Додатна настава : 8 часова

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активност и ученика	Активност и наставника	Наставне методе
-Grammar tests	1	Ученици се припремају за такмичење из енглеског (граматика, лексика, разумевање слушањем, читањем, усмени део)	рад у паровима, писање, допуњавањ е реченица, индивидуал ни одговори, читање, слушање	анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава, помаже у изради тестова	Текстуалана, дијалогска метода, монолошка метода, илустративна метода, разговор
-Grammar tests	1				
-Grammar tests	1				
-Listening comprehension	1				
-Listening comprehension	1				
-Reading comprehension	1				
-Reading comprehension	1				
-Speaking	1				

НЕМАЧКИ ЈЕЗИК**Додатна настава : 8 часова**

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за немачки језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулирати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа немачки језик.

Тема	Број часова	Циљеви и задаци	Начин остваривања програма		
			Активности ученика	Активности наставника	Наставне методе

<ul style="list-style-type: none"> • Ich will Tennisspielerin werden • Eine Sprachreise nach England • Es war einmal... • Wie entsteht eine Schülerzeitung? • Was tust du für die Umwelt? • Ich aengagiere mich für... • Präteritum • Landeskunde 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>	<p>Ученици треба да савладају грађење и употребу времена, обично као припрема пред контролни/писмени задатак и додатно увежбају читање, значење речи у текстовима</p>	<p>рад у паровима, писање, допуњавање реченица, индивидуални одговори, читање, слушање</p>	<p>анализира, мотивише, координира, наводи на повезивање и примену знања, усмерава</p>	<p>дијалогска метода, монологска метода, илустративна метода, разговор,</p>
---	--	---	--	--	---

ШПАНСКИ ЈЕЗИК

Додатна настава

<i>ВРЕМЕ</i>	<i>Наставни садржаји</i>	<i>Начин остваривања</i>
<i>септембар/октобар</i>	-Contraste los tiempos verbales en el pasado -Escribir relatos: el verano pasado, cuando era pequeño, esta semana	<i>Кроз усмене/писмене вежбе, вежбе слушања, разне наставне методе и наставне листове</i>
<i>новембар</i>	-Los tests relacionados con la competición y repaso del contenido	
<i>децембар</i>	- Los tests relacionados con la competición y repaso del contenido	

јануар/фебруар	- Los tests relacionados con la competición y repaso del contenido
март/април	-Expresión oral (ejercicios orales - comunicación
мај	-Repaso del contenido

ИСТОРИЈА

Додатна настава:

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање годишњег плана рада	1	слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, усмерава	дијалогска, наративна	-упознавање ученика са садржајем додатне наставе
Обнављање и проширивање знања из претходних разреда	2	-слушају, разговарају, прикупљају исечке из штампе, праве паное и уређују кабинет	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	- монолошка, дијалогска, илустративна, текстуална, групни рад	-обнављање постојећих и усвајање нових знања, развијање вештина, креативности и међусобне сарадње

Свет крајем 19-ог и почетком 20 века	1	-учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, текстуална, рад у паровима	-развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Србија, Црна Гора и њихови суседи крајем 19 и почетком 20 века	2	-учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текст из читанке, користе атлас, врше истраживања о познатим личностима	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, текстуална, илустративна-групни рад	-усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад
Први светски рат и револуција у Русији	1	-активно слушају, питају, истражују, илустрирају, читају текстове	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, текстуална, илустративна-групни рад	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Свет између Првог и Другог светског рата	1	-истражују о познатим личностима, читају текстове, анализирају и учествују у разговору	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, текстуална, илустративна-групни рад	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа

Југословенска краљевина	1	-разговарају, истражују, упоређују, самостално раде у радним свескама	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, индивидуална	-уочавање узрочно последничких веза, развијање способности за самосталан рад
Други светски рат	1	-разговарају, читају текстове, истражују, користе атлас	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	-дијалогска, наративна, илустративна, текстуална-групни рад	-анализа текстова, уочавање повезаности герадива, развијање креативности и сарадничког односа
Припрема за такмичење	8	-учествују у разговру, самостално раде и анализирају текстове из читанке, раде тестове и анализирају резултате	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију, проверава	-дијалогска, наративна, илустративна, текстуална-индивидуални рад	-повезивање и примена наученог, анализа текстова, уочавање повезаности градива

МАТЕМАТИКА

Садржаји додатне наставе су везани за садржаје овог разреда. Уз то, могу да се изаберу и све друге занимљиве теме водећи рачуна да су битно садржајне. Руководиоци стручних већа контактирају афирмисане стручне институције као што су Друштво математичара Србије и КММ „Архимедес”.

Наставна тема: ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
<ul style="list-style-type: none"> – Упознавање ученика са програмом – Еквивалентност линеарних једначина – Решавање сложенијих линеарних једначина – Еквивалентност неједначина – Решавање сложенијих неједначина 	<ul style="list-style-type: none"> – Разговор о похађању додатне наставе, циљевима и задацима, могућностима такмичења, иницијални испит знања... – 	<ul style="list-style-type: none"> Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња 	<ul style="list-style-type: none"> Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad) 	<ul style="list-style-type: none"> посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци

Наставна тема: ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација

<ul style="list-style-type: none"> – Једначина правца – Нацртај правце и откриј пословицу – Линеарна функција у мултимедијалној учионици 	<ul style="list-style-type: none"> – Проширити и продубити знање о функцијама упознавањем линеарне функције и њених својстава – Увежбати цртање линеарних функција у координантном систему и од склопљених слова саставити мисао. – У мултимедијалној учионици на рачунарима у програму геогebra провежбати линеарну функцију. 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
---	---	--	--	---

Наставна тема: ГЕОМЕТРИЈСКА ТЕЛА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> – Геометријска тела увод – Жичани модели геометријских тела – Квадар-историја – Квадар и коцка – Платонова тела – Тетраедар – Хексаедар – Октаедар – Додекаедар – Икосаедар – Ојлерова формула 	<ul style="list-style-type: none"> – Почети од појма лика, површине и обимаа наставити са трећом димензијом појма тела... – Од жице направити моделе геометријских тела – Поновити називе везане за квадар – Објаснити шта су Платонова тела и зашто се тако зову – Од картона направити и представити сва платонова тела појединачно – Објаснити Ојлерову формулу и ставити на пано у математичкој учионици 	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
--	--	--	--	---

Наставна тема: ЗАДАЦИ СА ТАКМИЧЕЊА

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<p>– Школско такмичење</p> <p>– Општинско такмичење</p> <p>– Окружно такмичење</p> <p>– Републичко такмичење</p>	<p>– Задатке са такмичења бирати по темама које се обрађују или их груписати по подручјима (рачунски задаци, геометријски задаци, дељивост, главоломке...)</p> <p>– Може се посебно истакнути да је одређени задатак био на такмичењу.</p>	<p>Стваралачка</p> <p>Разговор</p> <p>Текстуална</p> <p>Активна настава</p> <p>Проблемска настава</p> <p>Размена мишљења</p> <p>Интерактивна метода</p> <p>Ситуациона</p> <p>Радионичарска</p> <p>Сарадња</p>	<p>Збирка задатака</p> <p>Свеска</p> <p>Текстови</p> <p>Фломастери</p> <p>Панои</p> <p>Постери</p> <p>Математички часописи</p> <p>Пројектор</p> <p>Геометријски прибор</p> <p>Разни модели</p> <p>Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање</p> <p>праћење ангажовања ученика</p> <p>писмено испитивање</p> <p>усмено испитивање</p> <p>белешке</p> <p>задовољство ученика на часу</p> <p>домаћи задаци</p>
--	--	---	--	---

Наставна тема: ПРИПРЕМА ЗА ЗАВРШНИ ИСПИТ

Садржај	Исходи	Активности, методе, облици	Средства	Евалуација и самоевалуација
---------	--------	----------------------------	----------	-----------------------------

<p>– Припрема за завршни испит</p>	<p>– Поновити и обновити градиво за малу матуру</p>	<p>Стваралачка Разговор Текстуална Активна настава Проблемска настава Размена мишљења Интерактивна метода Ситуациона Радионичарска Сарадња</p>	<p>Збирка задатака Свеска Текстови Фломастери Панои Постери Математички часописи Пројектор Геометријски прибор Разни модели Програмски алати (geogebra, sketchpad)</p>	<p>посматрање праћење ангажовања ученика продукти ученикових активности писмено испитивање усмено испитивање белешке задовољство ученика на часу домаћи задаци</p>
------------------------------------	---	--	--	--

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Увод	1	Самостално и спонтано постављају питања, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет	-подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Екологија и животна средина	1	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, раде истраживачке радове, претражују и користе литературу и интернет,	-подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, упоређују, решавају тестове	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -подстиче решавање сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања

Глобалне последнице загађивања животне средине	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, раде истраживачке радове претражују и користе литературу и интернет, упоређују, решавају тестове	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -подстиче решавања сложенијих проблема и задатака -подстиче на усвајање знања у већем обиму -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад -решавање такмичарских тестова	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Животна средина и одрживи развој	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет, упоређују	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања
Животна средина, здравље и култура живљења	2	Самостално и спонтано постављају питања, слушају, изводе закључке, претражују и користе литературу и интернет	-подстиче ученике да повезују и примењују стечена знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и интересовањима ученика -подстиче развој критичког мишљења и истраживачког рада	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -практични рад	Развијање вештина, креативности, међусобне сарадње, изграђивање критичког мишљења и логичког закључивања, усвајање нових знања

ХЕМИЈА

Циљеви додатне наставе из хемије су:

Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Неметали, оксиди неметала и киселине	3	-планира оглед, бележи резултате -решава рачунске задатке -поставља питања -изводи закључке на основу огледа	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања -помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални рад -рад у пару	- повезује својства неметала и метала са положајем у ПСЕ - применом стечених знања самостално изводи огледе - самостално решава стехиометријске задатке
Метали, оксиди метала и хидроксиди	3	-дискутује о својствима киселина, база и соли -планира и изводи огледе -припрема извештаје о експерименталном раду -решава рачунске задатке	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања, помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални -рад у пару	-разликује својства класа и једињења применом индикатора -схвата генетску повезаност класа једињења -самостално решава експерименталне и рачунске задатке
Соли	1	-претражује и користи литературу -планира и изводи оглед	-подстиче, упућује у истраживачки рад -одговара на питања -помаже и сугерише при извођењу огледа	-индивидуални рад	-зна шта су органска једињења и значај угљеника за органску хемију -самостално изводи експерименте за потврду састава органских једињења

Електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	1	-препознаје јаке и слабе електролите -зна да су јаки електролити потпуно дисосовани на јоне, а слаби нису -успешно представља електролитичку дисоцијацију по фазама -демонстрира способност електролита да проводе електричну енергију	-демонстрира -упућује у самосталан рад -подстиче на стваралачко и критичко мишљење	-индивидуални рад	-разуме начин на који раствори електролита проводе електричну енергију -зна основна својства електролита
Угљоводоници	4	-планира и изводи оглед, бележи резултате -претражује интернет за прикупљање информација	-упућује на коришћење интернета, извођење огледа и истиче битност истинитости резултата	-индивидуални рад -рад у пару	-разуме разлику између засићених и незасићених угљоводоника -зна основна физичка и хемијска својства угљоводоника -самостално изводи експерименте, претражује интернет и прикупља информације
Органска једињења са кисеоником	3	-посматра својства супстанци и промене током огледа -анализира резултате огледа и изводи закључке -решава задатке	-указује на значај посматрања промена током огледа -помаже у анализи резултата и при решавању задатака	-индивидуални рад -фронтални рад	-разликује класе једињења на основу функционалних група -зна везу функционалне групе и својства једињења -примењује знања у експерименталном раду -врши потребна израчунавања
Биолошки важна једињења	2	-претражује и користи различиту литературу -изводи експерименте и закључке из експеримента	-упућује на различиту литературу -упућује на експерименте и помаже при доношењу закључака	-индивидуални рад -рад у паровима	-разуме својства и улогу масти и уља -зна разлику између моносахарида и осталих угљених хидрата -експериментално проверава теоријска знања -зна улогу протеина у живим бићима
Хемија животне средине	1	-претражује и користи различиту литературу -предлаже решења проблема заштите животне средине и прави мини пројекте	-даје савете за израду мини пројеката -указује на значај заштите животне средине	-индивидуални рад -фронтални рад	-знају који је значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења -израђују мини пројекте вазане за заштиту животне средине

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Додатни рад

За додатни рад се опредељују даровити ученици посебних интересовања за француски језик. Ангажовање ученике неопходно је стимулисати (похвале, награде, интерна такмичења у циљу припреме за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у област професионалне оријентације ка ширем пољу делатности које пружа француски језик.

Индивидуални образовни план

Право на ИОП има ученик који при учењу француског језика има потребу за додатном подршком, има тешкоће у учењу (због специфичних сметњи учења или проблема у понашању и емоционалном развоју), има сметње у развоју или инвалидитет (телесне, моторичке, чулне, интелектуалне или вишеструке сметње или сметње из спектра аутизма), потиче, односно живи у социјално нестимулативној средини или из других разлога због којих остварује право на подршку у образовању.

Право на ИОП има и ученик који учи француски језик а поседује изузетне способности.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

Додатни рад

За додатни рад предвиђају се различите активности организоване у договору са ученицима који показују посебно интересовање за италијански језик . Часови подразумевају рад везан за језик, граматичке структуре, али, наравно и за све друге информације и занимљивости везане како за језик, тако и за земљу чији језик изучавамо. Инсистира се на самосталним активностима, интеракцији и комуникацији, буђењу креативности и маштовитости деце. Могао би се и, заједничким радом, направити часопис на италијанском језику или, у корелацији са другим страним језицима, што би за децу, свакако, била врста изазова.

У осмом разреду се, посебно, обраћа пажња на додатни рад са децом и на припреми за такмичења на свим нивоима.

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	-Неопходне информације на почетку школске године: распоред смена, распоред часова, превоз ученика, уџбеници, прибор... -Правила понашања у школи -Организација екскурзије – припрема и реализација -Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици

-октобар	-Анализа изведене екскурзије -Професионална оријентација -Подстицање личног развоја ученика -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	-Анализа успеха и дисциплине после првог класификационог периода -Активно учешће ученика у креирању активности у школи -Грађење толеранције на различите ставове -Грађење сарадничког односа у одељењу	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	-Научити како да се спрече болести СИДА -Планирање слободног времена -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају првог полугодишта	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада -едукативна радионица	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник -волонтери ЦК
-јануар	-Обележавање дана Светог Саве - Понашање на свечаностима, прославама, приредбама	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	-Школска такмичења -Ризична понашања(пушење,алкохол и дрога) -Превентивне активности у спречавању ризичних понашања -Предавање- СИДА и полно преносиве болести	- едукативне радионице -разговор -дискусија	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старшина
-март	- Учење вредносних судова -О развоју личности, поремећаји понашања -Предрасуде у погледу избора занимања -Анализа резултата такмичења	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник

-април	-Анализа успеха -Тест професионалних интересовања-примена теста -Тест професионалних интересовања-презентација резултата -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -презентација	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник
-мај	-Уређење школског простора -Припреме за организовање другарске вечери -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају школске године	-чишћење учионице -разговор -евиденција у Дневику рада	- ученици -одељенски старешина

СЕКЦИЈЕ

Годишњи програм рада Библиотекарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Добродошлица првацима	1
	Обележавање 8.септембра, Дана писмености	1
	Припрема и обележавање 26.септембра, Европског дана страних језика	2
октобар	Спровођење акције за ученике и наставнике „Поклони књигу школској библиотеци“	1
	Организовање трибине о здравој исхрани поводом Светског дана здраве хране	1
	Октобар – месец књиге	1

	Организовање одласка на Сајам књига	2
ноембар	Вук некад и сад – израда паноа	2
	Нове књиге у нашој библиотеци	1
	Приказ омиљене књиге	1
децембар	Припрема и реализација свечане доделе Књижевне награде „Момчило Тешић” у нашој школи	3
	Сусрет са песником за децу, добитником награде	1
јануар	Објављивање литерарног конкурса „Светосавско звонце“	1
	Помоћ у уређивању школског листа	2
фебруар	Квиз за ученике у циљу припреме за Књижевну олимпијаду	1
	Обележавање 21. фебруара, Дана матерњег језика	2
март	Израда накита и паноа поводом Дана жена	1
	Препоручујем вам за читање	1
	Прикупљање радова за конкурс „Крв живот значи“	2
април	Обележавање 2.априла, Дана књиге за децу	1
	Изложба ускршњих јаја	1
	Припрема и обележавање 23.априла, Дана књиге	2
мај	Израда паноа „Наше фотографије са екскурзије”	2
	Разговор о прочитаним делима	1

јун	Моја омиљена лектира	1
	Анализа рада секције	1
	Укупно	36

Годишњи програм рада Луткарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Увод у луткарство	1
	Избор текста представе	1
	Подела улога према: узрасту, таленту, гласовним могућностима и афинитетима	1
	Читалачка проба	1
октобар	Израда лутака	3
	Избор музике	1
новембар	Осликавање предњег и задњег платна	2
	Учешће на 18.ЛУТКЕФ-у	3
децембар	Вежбе дикције и модулације	1
	Гледање снимка луткарске представе	1

	Позориште сенки	2
јануар	Вежбе анимације лутака	1
фебруар	Распоредне пробе: груписање лутака и реквизита на сцени	2
	Учешће на фестивалу „ФЛУОШ“	2
март	Анализа наступа на ФЛУОШ-у	1
	Звучни и светлосни ефекти	1
април	Припрема и учешће на Васкршњем сабору у Бањи Врујци	4
	Припрема за премијеру у Културном центру	2
мај	Израда комплетног декора и постављање декора	1
	Генерална проба, премијера, реприза	3
јун	Изложба лутака	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатор Луткарске секције:
Душица Додић

План и програм рада Драмске секције за школску 2013/2014. годину

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
--------------	---------------------	--------------------

септембар	Увод у позоришну уметност; разлике између глуме и рецитовања	1
	И виц је драма	1
	Имитације	1
	Гледање позоришног дела или слушање снимка радио-драме	1
октобар	Обнављање представе припремане у претходној години и учешће Секције са обновљеном представом	2
	Анализа одабраног драмског текста	1
новембар	Подела улога за Светосавску свечаност у школи	1
	Читалачке пробе (“рад за столом”)	3
децембар	Вежбе артикулације, дикције и модулације	1
	Распоредне пробе: вежбе покрета и гестова	2
	Генерална проба	1
јануар	Наступ у Културном центру поводом Савиндана	1
фебруар	Избор сценарија за Дан школе	1
	Подела улога	1
	Сценске радње: вежбе ритма, акцента и паузе	1
	Распоредне пробе: груписање лица и ствари на сцени	1
март	Распоредне пробе	2
	Звучни и светлосни ефекти, костими и маске	1

	Увежбавање садржаја за наступ	1
април	Припрема за премијеру	1
	Израда комплетног декора и постављање декора	1
мај	Учешће на фестивалу „Мала дечја сцена” („МАДЕС”)	3
	Генерална проба	1
	Премијера представе поводом Дана школе	2
	Стваралачки рад: писање сценских дела - драматизација	2
јун	Разговор са истакнутим позоришним радницима, професионалцима или аматерима у месту	1
	Анализа извештаја о раду секције	1
	Укупно	36

Координатори Драмске секције: Милка Дробњаковић

Годишњи програм рада Рецитаторске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>Број часова</i>
септембар	Формирање секције	1
	Чиниоци изражајног казивања	1
	Акцентатске вежбе	2

октобар	Обрада изабране песме	1
	Истраживање облика изражавања песме	1
	Вежбе интонације	1
	Вежбе интензитета	1
новембар	Паузе у рецитовању, понављање и рефрени	1
	Вежбе темпа	1
	Избор садржаја за доделу награде „Момчило Тешић” у нашој школи	1
	Подела улога	1
децембар	Увежбавање садржаја за наступ	4
	Свечана додела награде „Момчило Тешић”	2
	Избор садржаја за Светосавску академију	1
	Увежбавање садржаја	1
јануар	Генерална проба пред наступ	1
	Прослава Савиндана	2
фебруар	Избор песама за такмичење	1
	Припрема за такмичење у рецитовању	3
март	Сарадња са другим секцијама(драмском, луткарском, ликовном)	1
	Такмичење у рецитовању	1

април	Сусрет са професионалним глумцем	1
	Увежбавање садржаја за школску свечаност	2
мај	Наступ за Дан школе	1
	Анализа наступа	1
	Рецитовање најбољих садржаја из протекле године	1
јун	Анализа рада секције и извештај	1
	Укупно	36

Координатори Рецитаторске секције: Олгица Спасојевић
Вида Дамљановић

Годишњи програм рада Литерарно-новинарске секције

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>	<i>број часова</i>
септембар	Пријем нових чланова на основу интересовања и способности	1
	Вежбање у писању вести и извештаја	1
	Представљање једног научног часописа	1
	Анкета међу ученицима: Најзанимљивија рубрика прошлог броја „Расадника”	1
	Осмишљавање концепције школског листа	1

октобар	Репортажа – практична вежба	1
	Анализа репортажа написаних поводом Дана здраве хране	1
	Коректура – практична вежба	1
	Посета Сајму књига	2
новембар	Анализа и одабир радова	2
	Прекуцавање и лектурисање радова	1
	Прикупљање материјала за лист „Расадник”	2
децембар	Интервјуисање дечјег писца, добитника књижевне награде „Момчило Тешић”	1
	Уређивање школског листа у сарадњи са члановима Ликовне секције	2
	Рад на школском листу	1
	Идејно решење за насловну страну	1
јануар	Свети Сава у књижевности	1
	Писање тема о Св.Сави	1
	Промоција часописа „Расадник”	1
фебруар	Писање радова на тему „Крв живот значи” у оквиру сарадње са Црвеним крстом	1
	Посета штампарији	1
	Анкета: читаност нашег школског листа	1
март	Уређење паноа са литерарним радовима поводом Дана жена	1

	Маркетинг у новинарству	1
април	Израда паноа поводом Дана Општине Пожега	1
	Сређивање паноа поводом 23.априла, Дана књиге	1
	Интернет и његова примена у новинарству	1
мај	Избор радова за пано поводом Дана школе	1
	Анализа написаних репортажа написаних поводом Дана Европе, Дана школе или неког другог важног датума у школи	1
	„По повратку са екскурзије” - анализа извештаја, репортажа, путописа	1
јун	Резултати литерарног конкурса поводом Дана заштите животне средине	1
	Анализа активности и успешности рада секције	1
	Укупно	36

Координатор Литерарно-новинарске секције:
Зорица Ђокић

Годишњи програм рада школске библиотеке

Школска библиотека ради у матичној школи у Пожеги и издвојеним одељењима у Душковцима и Жежевици. Најважнији циљ рада школске библиотеке и библиотекара је подстицање читања и развијање информационе писмености. Библиотека располаже фондом од 8256 књига. Садржи: дела из програма матерњег језика, дела из осталих предмета, сликовнице, приручну литературу, уџбенике и приручнике за све предмете као и књижевну и научно-популарну литературу.

Корисници библиотеке су: ученици, наставници, сарадници као и остали запослени у школи. Све књиге су заведене у књиге инвентара за монографске публикације. Задуживање корисника библиотеке врши се преко свезака за свако одељење. Води се књига инвентара, свеска уписа, дневна статистика и др. Програм рада школске библиотеке обухвата:

- образовно-васпитну делатност
- библиотечко-информациону делатност
- културну и јавну делатност
- стручно усавршавање
- остале активности.

Ђаци наше школе радо посећују библиотеку како за читање обавезно предвиђених дела школске и домаће лектире тако и књига које нису предвиђене наставним планом и програмом. Таквих књига је све више, а број деце која читају расте. Редовно пратимо педагошку и стручну литературу, учествујемо у семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекарске, сарађујемо са Градском библиотеком, присуствујемо трибинама за школске библиотекарске.

Планирале смо активности у раду са ученицима: ученици ће бити упознати са радом библиотеке и врстама библиотечке грађе, наставићемо да им пружамо помоћ при избору књига, часописа, енциклопедија... Подстицаћемо интересовања ученика за читање књига, препоручивати актуелне наслове за децу, давати неопходна упутства за писање реферата и семинарских радова. И у наредној школској години планирамо да обележимо важне дане, еколошке датуме, догађаје и годишњице. Управљаћемо радом Библиотекарске секције.

Током школске године школски библиотекарски ће планирати своје активности, уређивати простор библиотеке, сређивати књиге и ознаке на полицама, водити статистику коришћења фонда (месечну и годишњу), посећивати стручне скупове, инвентарисати поклоњене и купљене књиге, сарађивати са градском библиотеком. Припремаћемо и сакупљати материјал за школски лист, организовати разне свечаности, доделу Књижевне награде „Момчило Тешић“, промоције књига, песничке часове, слати текстове за интернет презентацију школе, припремати и организовати прославе важних годишњица. Планирамо да наш рад прикаже и ТВ Пожега.

Сваког месеца школски библиотекарски набављају и инвентаришу нове књиге, препоручују и издају књиге ученицима, водећи евиденцију у свескама. Издвојићемо и неколико посебних активности планираних за ову школску годину:

<i>месец</i>	<i>Садржај рада</i>
септембар	Добродошлица првацима
	Конституисање Библиотекарске секције
	Припрема и обележавање 26.септембра, Европског дана страних језика
октобар	Спровођење акције за ученике и наставнике „Поклони књигу школској библиотеци“

	Организовање трибине о здравој исхрани поводом Светског дана здраве хране
	Посета Сајму књига у последњој недељи октобра, пошто са ученицима, наставницима и стручним сарадницима сачинимо списак књига за набавку
	Присуство конференцији за библиотекаре у Народној библиотеци Србије у организацији НБС и БДС
ноембар	Вук некад и сад – израда паноа
	Нове књиге у нашој библиотеци
	Приказ омиљене књиге
децембар	Припрема и реализација свечане доделе Књижевне награде „Момчило Тешић” у нашој школи 16.12. на годишњицу песниковог рођења
	Сусрет са песником за децу, добитником награде
јануар	Објављивање литерарног конкурса „Светосавско звонце“
	Помоћ у уређивању школског листа
фебруар	Квиз за ученике у циљу припреме за Књижевну олимпијаду
	Обележавање 21. фебруара, Дана матерњег језика
март	Израда накита и паноа поводом Дана жена
	Препоручујем вам за читање
	Прикупљање радова за конкурс „Крв живот значи“
април	Обележавање 2.априла, Дана књиге за децу
	Уређење простора школске библиотеке разним порукама, којима се истие значај читања

	Изложба ускршњих јаја у сарадњи са наставницима ликовне културе и веронауке
	Присуство стручном скупу за библиотекарe"IBVУ Заједнички летњи програм читања" који организује Народна библиотека Пожега
	Припрема и обележавање 23.априла, Дана књиге
мај	Посећивање и одржавање угледних часова
	Израда панoa „Наше фотографије са екскурзије”
	Разговор о прочитаним делима
јун	Организовање дискусије у библиотеци Моја омиљена лектира
	Анализа рада школске библиотеке
	Укупно

Школски библиотекар:

Соња Столић и

Душица Додић

Годишњи план рада Биолошко - еколошке секције

Теме	Рбр.	Активности	Бр.часова
Заштита животне средине	1.	Формирање секције и договор о раду	1
	2.	Задужења према интересовањима ученика (истраживања, праћења промена, брига и заштита зелених површина у дворишту, богаћење цветног фонда новим биљкама, пресађивање собног биља, обезбеђивање природног материјала за редовну наставу...)	1
	3.	Обележавање 16. септембра Дана заштите озонског омотача	3
	4.	Наша околина и њен изглед. (Посета Еколошкој инспекцији Општине Пожега) Евидентирање у ком крају насеља људи највише загађују околину	2

	5.	Еколошка акција „Спасимо јелке“ Претварамо старо у ново – Израда и изложба рециклираних украса, честитки, слика...	2
	6.	Акције поводом обележавања Дана шума и Дана планете Земље	3
	7.	Обновљиви извори енергије -Обележавање дана Сунца	2
	8.	Округли сто на тему „Како деца могу да ублаже проблеме наше све загађеније планете?“	1
Значај и заштита биљака и животиња	9.	4. октобар – Дан заштите животиња (разговор о угроженим врстама нашег краја)	3
	10.	Фото дневник – по избору ученика биљна или животињска врста нашег краја (изложба радова)	2
	11.	Брига о птицама у школском дворишту -израда и постављање кућица за птице	3
	12.	Уређивање школског дворишта - Богађење цветног фонда новим биљкама. Изложба собних биљака	2
	13.	Мој кућни љубимац и ја	2
Здравствена заштита	14.	Правилна исхрана –припрема за обележавање Дана здраве хране 16.октобра	2
	15.	„Бактерије – убице или добротворитељи људи“	2
	16.	Прикупљање података о заражености људи и домаћих животиња паразитским врстама (Посета Ветеринарској станици)	2
	17.	„Здрави зуби за здрав живот“ – сарадња са школским стоматологом (Обележавање Националне недеље оралног здравља)	2
	18.	Презентација о протеклом раду и активностима секције и планови за следећу школску годину	1

Наставници задужени за секцију: Сања Парезановић, Драгана Луковић, Лабуда Вучићевић, Јелена Јовичић

Циљ и задаци секције су да ученици:

- развијају радозналост, креативност, активно учествовање, одговорност, љубав према природи и њеном очувању
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета.
- кроз конкретне радне задатке утичу на оплемењивање простора око себе (у улици, учионици, школи, ван школе)
- развију свест о важности здравља и практикују здраве стилове живота

- кроз посете и сарадњу са здравственом и ветеринарском установом, еколошком инспекцијом, локалним стручним друштвом развију свест о појединим занимањима када је у питању професионална оријентација

Саобраћајна секција

Саобраћајна секција организују се за ученике са посебним интересовањем за саобраћај и вожњу бицикла. Рад се одвија у кабинету, информатичкој учионици и школском полигону.

Број часова	Садржај рада	Месец
1	Упознавање са планом рада Објашњење елемената полигона	Септембар
3	Вожња бицикла на полигону Вежбе спретности вожње у појединим дисциплинама	
3	Решавање тестова, контрола истих и анализа	Октобар
1	Ситуације које најчешће доводе до саобраћајне несреће (дискусија)	
1	Мере за регулацију саобраћаја	Новембар
2	Правила права првенства пешака и бициклиста	
3	Саобраћајни знаци	Децембар
1	Понашање сувозача и других путника у возилу Кретање пешака подземним пролазима, мостовима и тунелима	
1	Стицање навике контроле и одржавања техничке исправности бицикла	Јануар
2	Решавање ситуација на раскрсницама	
1	Дечије игре на улици-опасности	Фебруар
1	Понашање деце при групним путовањима	
4	Припрема за школско такмичење из саобраћаја Школско такмичење из саобраћаја-резултати и анализа	
4	Припрема за општинско такмичење Општинско такмичење из саобраћаја-резултати и анализа	Април
4	Припрема за окружно такмичење Окружно такмичење из саобраћаја-резултати и анализа	

4	Припрема за републичко такмичење Републичко такмичење из саобраћаја-резултати и анализа	Мај
	Анализа извештаја о раду секције	
36	Укупно	

ЕКСКУРЗИЈА

Дестинација	Образовно васпитни циљеви и задаци	Садржај којима се образовно васпитни циљеви и задаци остварују	Носиоц и предвиђених садржај а активности	Трајање	Време реализације	Посете културно историјским споменицима и музејима	Структура смештаја и начин услуживања оброка
-------------	------------------------------------	--	---	---------	-------------------	--	--

<p>Пожега – Крагујевац- Смедерево – Сребрно језеро- Голубац-Лепенски вир-Кладово – Неготин-Зајечар- Крагујевац – Пожега</p>	<p>-Упознавање са природним лепотама, географским и историјским одликама источне Србије -развијање способности посматрања, опажања и уочавања одређених предмета, објеката и појава, сагледавање и разумевање њихових међусобних веза и односа, како у природи тако и у људском друштву; -продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика, подстицање интересовања за новим сазнањем, повезивање теорије са праксом -неговање патриотизма, солидарности, хуманизма, другарства, колективног духа, животног оптимизма -Екскурзије треба да допринесу бољем и свестранијем упознавању ученикове личности, као и успостављању ближих, непосреднијих односа између ученика и наставника и ученика међусобно; - да развијају смисао за лепо, буде љубав према природним лепотама, као и тековинама материјалне и духовне културе човечанства, да подстичу уметничко изражавање код ученика;</p>	<p>Посматрање географских и биолошких карактеристика подручја, посете музејима, манастирима, средњевековним тврђавама, археолошким налазиштима, ХЕ</p>	<p>Предметни наставници и Туристичка агенција</p>	<p>Три дана</p>	<p>Прва половина октобра</p>	<p>Музеј 21.октобар у Крагујевцу Радовањски луг-позоришна представа о Карађорђу, манастир Копорин, Смедеревска тврђава, Голубачка тврђава, манастир Тумане, археолошко налазиште Лепенски вир, посета ХЕ Ђердап, посета Мокрањчевој кући у Неготину, музеја Крајине, археолошко налазиште Гамзиград-царска палата</p>	<p>Хотели са три звезде. Смештај у двокреветним и трокреветним собама. Начин услуживања оброка: први дан - пун пансион, други дан полупансион, за ручак ученицима спаковати ланч пакет</p>
---	--	--	---	-----------------	------------------------------	---	--

Дестинација 2	Образовно васпитни циљеви и задаци	Садржај којима се образовно васпитни циљеви и задаци остварују	Носиоц и предвиђених садржаја активно сти	Трајање	Време реализације	Посете културно историјским споменицима и музејима	Структура смештаја и начин услуживања оброка
---------------	------------------------------------	--	---	---------	-------------------	--	--

<p>Пожега –Ваљево- Шабац- Фрушка гора- Бечеј-Суботица - Сомбор- Карађорђево- Засавица- Пожега</p>	<p>-Упознавање са природним лепотама, географским и историјским одликама северне Србије -развијање способности посматрања, опажања и уочавања одређених предмета, објеката и појава, сагледавање и разумевање њихових међусобних веза и односа, како у природи тако и у људском друштву; -продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика, подстицање интересовања за новим сазнањем, повезивање теорије са праксом -неговање патриотизма, солидарности, хуманизма, другарства, колективног духа, животног оптимизма -Екскурзије треба да допринесу бољем и свестранијем упознавању ученикове личности, као и успостављању ближих, непосреднијих односа између ученика и наставника и ученика међусобно; - да развијају смисао за лепо, буде љубав према природним лепотама, као и тековинама материјалне и духовне културе човечанства, да подстичу уметничко изражавање код ученика;</p>	<p>Посматрање географских и биолошких ососбености подручја, посете музејима, излетиштима</p>	<p>Предметни наставници и Туристичка агенција</p>	<p>Три дана</p>	<p>Прва половина октобра</p>	<p>Дворац Дунђерски, Палићко језеро, ЗОО врт у Суботици, Сомбор- град музеј, Карађорђево-коњичка ергела, Засавица- специјални резерват природе</p>	<p>Хотели са три звездице, смештај у двокреветним и трокреветним собама први дан -пун пансион, други дан полупансион, за ручак ученицима спаковати ланч пакет</p>
---	--	--	---	-----------------	------------------------------	--	---

Дестинација 3	Образовно васпитни циљеви и задаци	Садржај којима се образовно васпитни циљеви и задаци остварују	Носиоц и предвиђених садржаја активно сти	Трајање	Време реализације	Посете културно историјским споменицима и музејима	Структура смештаја и начин услуживања obroка
Пожега –Краљево- Јастревац – Прокупље- Луковска бања- Пролом бања- Ђавоља варош- Ивање- Јошаничка бања- Копаоник- Студеница- Краљево-Пожега	<p>-Упознавање са природним лепотама, географским и историјским одликама јужне Србије</p> <p>-развијање способности посматрања, опажања и уочавања одређених предмета, објеката и појава, сагледавање и разумевање њихових међусобних веза и односа, како у природи тако и у људском друштву;</p> <p>-продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика, подстицање интересовања за новим сазнањем, повезивање теорије са праксом</p> <p>-неговање патриотизма, солидарности, хуманизма, другарства, колективног духа, животног оптимизма</p> <p>-Екскурзије треба да допринесу бољем и свестранијем упознавању ученикове личности, као и успостављању ближих, непосреднијих односа између ученика и наставника и ученика међусобно;</p> <p>- да развијају смисао за лепо, буде љубав према природним лепотама, као и тековинама материјалне и духовне културе човечанства, да подстичу уметничко изражавање код ученика;</p>	Посматрање географских и биолошких особености подручја, природних феномена, посете музејима, манастирима, археолошком локалитету	Предметни наставници и Туристичка агенција	Три дана	Прва половина октобра	Археолошки локалитет Царичин град, Споменик природе Ђавоља варош, вештачко језеро Ћелије, планина Радан, Копаоник, бање Луковска, Пролом и Јошаничка, посета манастиру Студеница	Хотели са три звезде, смештај у двокреветним и трокреветним собама први дан -пун пансион, други дан полупансион, за ручак ученицима спаковати ланч пакет

